N°. 8862. NIEUWE AMSTERDAMSCHE COURANT. A°. 1860.

ALGEMEEN HANDELSBLAD.

ABONNEMENTSPRIJS VOOR 3 MAANDEN:
Amsterdam........ƒ 7.50. Voor de overige Steden des Rijks ƒ 8.50.
Zondags-Editie....... „ 1.50. Afzonderlijke Couranten...... „ 0.10.
Het loopend Kwartaal moet voldaan zijn uiterlijk op den 15den der 3de maand.

Dingsdag 15 Mei.

UITGEVERS-DIRECTEUREN, GEBROEDERS DIEDERICHS.

Brieven Franco aan het Bureau Handelsblad.

PRIJS DER GEWONE ADVERTENTIËN:
Van EEN tot ZEVEN regels, behalve de 35 c. zegelgeld........ ƒ 1.75.
Iedere regel meer.. „ 0.25.
Buitengew. groote Lett., naar mate der ruimte die zij beslaan, à 25 c. per regel.

Bij deze Courant behoort een BIJVOEGSEL, bevattende het verslag van de zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal van Zaturdag 12 Mei jl.

INHOUD
VAN DE JONGSTE ZONDAGS-EDITIE.

ENGELAND. Artikel van den *Globe*. Standbeeld voor Macauley. Overlijden van den hoogleeraar Wilson. Statistiek. Brief van Malta. Amerikaansche berigten.
DUITSCHLAND. Weenen: Vertrek van den generaal v. Benedek. Verslag over de financien door den Heer v. Plener. Ontrustende berigten uit Napels. Brandbare gebouwen. Hervorming der Lloyds te Triëst. — Berlijn: Zitting van den landdag. Verwachte komst van Koningin Victoria. Bijeenkomst der Duitsche Evang. kerkvergadering. Berigten uit Stokholm. Opbouw van Sebastopol. — Frankfort: Zitting der bondsvergadering. Publicatie. Terugkomst van den Koning van Beijeren te Munchen.
FRANKRIJK. Artikel van de *Patrie* over de Italiaansche zaken. Zonderling voorval. Brief van Garibaldi. Bijzonderheden aangaande zijne expeditie naar Sicilie. Reserve-corps voor eene tweede expeditie.
BINNENLAND. Zitting van de Tweede Kamer der Staten-Generaal. Kon. Besluiten. Kennisgeving van den minister van oorlog. Berigt van Zr. Ms. consul-generaal te Napels. Zitting van den Amsterdamschen gemeenteraad op Woensdag aanst. Uitvoering door de zangvereeniging Musicae et Amicitiae. Berigt uit de *Samarangsche Ct.* Tijdingen uit Kanagawa. 's Gravenhaagsche berigten. Zaaijing van Hennep in de Alblasser- en Krimpenerwaard. Te vinden leggen van een kind te Hoorn. Ontvlugting uit de gevangenis te Brielle. Onderwijzerszaak te Zevenaar. Vertrek van soldaten naar Schiermonnikoog. Vergadering van den gemeenteraad te Kampen. Gezelen te Zwartsluis. Arrestatie te Almelo. Regtszaak te Assen. Soirée littéraire et musicale te Middelburg. Legaten te 's Bosch. Zitting van den gemeenteraad te Breda.
Laatste Berigten. Telegrafische Berigten.
Handelsberigten. Fondsen- en Beurstijdingen. Scheepstijdingen. Rivierberigten. Cargalijsten. Advertentien.
WIESBADIANA.
MENGELINGEN. Toestand der Zuid-Afrikaansche Republiek. De Oostkust van Borneo.
CONCERT EN TOONEELNIEUWS.
SCHAAKSPEL.

ONZE TOESTAND.

Sedert 13 December des vorigen jaars was de Tweede Kamer uiteen.

Op 8 Februarij ll. verwierp de Eerste Kamer het wetsontwerp, houdende concessie tot exploitatie der Noorder- en Zuiderspoorwegen.

Kort daarop boden de Heeren van Bosse en van Tets hun ontslag aan.

De Heer Rochussen, belast met de aanvulling van het kabinet, trachtte den Heer van Rappard, uit Gelderland, daarin op te nemen, waarna ook de Heeren Boot, van Goltstein en van Romunde hun ontslag aanboden.

De Heer Rochussen niet kunnende slagen om zijn zoogenaamd gematigd liberaal ministerie te completeren, zag van die taak af, na velerlei onderhandelingen met onderscheidene personen.

Op eenmaal klonk de mare door het land, dat de Heer van Hall de taak had aanvaard, het uiteengespat gematigd-liberaal ministerie voltallig te maken of te vernieuwen. Natuurlijk zou hij zelf hoofd van het kabinet zijn, niettegenstaande hij den 15den November te voren nog verklaard had geheel *gedesinteresseerd* te zijn in de kwestie der spoorwegen; immers op zijne jaren kon men veilig zoodanige stelling uiten (*).

Den 23sten Febr. werd het vernieuwd kabinet zamengesteld.

Het liet niets van zich hooren vóór den 24sten April.

Dadelijk bij de optreding, vernam men, behalve eenig ministeriëel bazuingeschal, algemeene twijfel aan de levensvatbaarheid en althans aan den levensduur van dit vreemdsoortig ministerie, waarin politieke homogeniteit het eerste gemis moest zijn, in aanmerking nemende de antecedenten zoowel van aanblijvenden als aankomenden, die zich onder den scepter van een president-minister hadden vereenigd, welke zich in den laatsten tijd vooral als de tolk had opgedaan van de politieke en koloniale reactie. Het vernieuwd ministerie komt, zoo als gezegd is, den 24sten April voor het eerst in aanraking met de vertegenwoordiging.

Het biedt spoorwegen en regterlijke organisatie aan, beide onderwerpen die wij beschouwden dat welligt door dit gelegenheids-ministerie zouden kunnen tot stand gebragt worden, en waarover wij ons oordeel voorbehielden om er al het goede van aan te prijzen wat er in was of de leemten en gebreken aan te wijzen, die er naar onze overtuiging in mogten voorkomen. Maar, dezelfde kwaal welke sedert 1853 aan het leven van de velerlei ministeriën van allerlei kleur en gehalte knaagde, (gebrek aan overeenstemming met, gebrek aan vertrouwen van de vertegenwoordiging), vertoonde zich ook hier, en wel bij de eerste ontmoeting. De *eerste* dag van officiële optreding was eene formele *nederlaag*, ongekend in de parlementaire geschiedenis. De *tweede* dag was een van die dagen, welke aan de hardnekkigheid van het voorafgegaan gevecht zijne grootere beteekenis ontleent. De *derde* dag gaf, om zoo te zeggen, den genadeslag.

1°. Den 27sten April verklaarde de Kamer met 38 tegen 20 stemmen: Dat zij van oordeel is, dat de regering, door het verleenen van eene *uitsluitende* concessie ter verbinding van de residentie met den Rijnspoorweg, *het publiek belang niet heeft behartigd*, onder *afkeuring* zoowel van het door de regering genomen besluit als van de redenen, die daartoe geleid hebben.

Die motie werd aangenomen, nadat de politieke portée goed was aangewezen en nadat de president-minister wèl opgemerkt had gemaakt op de gevolgen der aanneming. Die gevolgen bleven intusschen uit en schenen zich te bepalen tot het houden van een paar ministerraden.

2°. Den 11den Mei verklaart de Kamer, na eene tweedaagsche discussie, met 43 tegen 21 stemmen, dat zij van oordeel is, dat er behoefte bestaat om de regels voor de uitgifte van cultuur-contracten bij *de wet* te stellen. De minister Rochussen had vroeger en later ronduit verklaard, dat hij bij zoodanige beslissing de uitvoering daarvan *aan anderen* zou moeten overlaten. Hij heeft de motie dan ook wel zes of zevenmalen bestreden, doch de overtuiging der meerderheid van de Kamer, dat het tijdperk van gunst en nepotisme gesloten moest worden, behield de overhand, en het Ministerie onderging de tweede nederlaag.

3°. Den 12den Mei wordt, na een heftigen strijd, de motie van 27 April over de verwaarlozing van het publiek belang, als het ware aangevuld, en besluit de Kamer met 37 tegen 22 stemmen, dat de Regering ook hare bevoegdheid is te buiten gegaan bij de verleende uitsluitende concessie aan de Holl. spoorwegmaatschappij, omdat het bepaalde bij art. 6 der voorwaarden niet in de concessie mogt worden opgenomen, zonder het voorbehoud van de bekrachtiging der *wet*. En dat alles toegelicht door eene discussie, die nog lang in het geheugen zal blijven.

Ziedaar de feiten.

Zich aan hunnen invloed te onttrekken, hunne beteekenis te ignoreren is voor het ministerie onmogelijk.

Wat dan? De grondwettige weg zal ook hier moeten bewandeld worden. Of ontbinding der Tweede Kamer òf verandering van Ministerie.

Transactie is hier onmogelijk. Er heerscht geen vertrouwen op, geene overeenstemming met het ministerie van Hall, waarin, wij erkennen het, eenige specialiteiten gezeten zijn, van wie veel goeds te wachten is, maar die helaas onder een impopulair opperhoofd zijn geraakt.

Nu gelooven wij wel niet, dat eene ontbinding aan dit kabinet eenigen steun zou verleenen tegen de beginselen der overgroote meerderheid, gelijk die thans is zamengesteld. Integendeel, wij zouden, dezen constitutionelen uitweg met volle gerustheid verbeidende, ons verzekerd houden van de bijeenkomst eener Tweede Kamer, waarin het ministerie gelijk het nu is zamengesteld, nog meer geisoleerd zou staan, nog minder sympathie zou ondervinden dan het thans reeds in de eerste dagen van zijne optreding heeft ontmoet. Maar, hoe dit zij, zoo het ministerie wil blijven zitten, dan hoe eer hoe liever ontbinding.

(*) *Zitting* 15 *Nov., Bijblad, bladz.* 194.

De natie is de proefnemingen van 1853 af moede. Zij kan niets aanwijzen wat gewonnen is; maar zij gevoelt diep al hetgeen verloren werd of op eene krachtige hand tot afdoening wacht. Leden der kamer, die voor een jaar geleden nog elke, zelfs zachte teregtwijzing aan het ministerie, zorgvuldig zouden hebben vermeden; die tot geen prijs, zelfs in de verste verte, eene afkeurende houding tegen de ministers zouden hebben aangenomen, zien wij thans stemmen voor de meest vijandige besluiten, voor de scherpste uitdrukking van de volledige verwijdering tusschen regering en vertegenwoordiging. Zijn dat dan geene teekenen des tijds? Is dat alles, gelijk serviele pennen het gaarne willen doen voorkomen, partijzucht, bijoogmerk of wat niet al meer?

Neen, de Kamer ziet in, dat wij weder voor 2 jaren op het sleeptouw zullen worden genomen; dat er dan misschien weder verandering van ministerie zal komen, maar dat wij inmiddels *niets verder zullen zijn*. Wij houden ons innig overtuigd, dat de groote meerderheid liever ontbinding met al de kansen van politieke manoeuvres tegen hun lidmaatschap verkiest boven een bestaan voort te slepen tegenover een bewind, waarmede zij in de groote punten van constitutioneel regeringsbeleid niet overeenstemt, en waartegen zij in drie kort op een volgende dagen, drie votums van afkeuring, verschil of verwijdering heeft uitgesproken.

BUITENLAND.

Engelsche Post.

LONDEN, Zaturdag 12 Mei (des Avonds).

Aan het bureau van Lord Palmerston, is heden weder een kabinetsraad gehouden.

— Het koninklijk gezin is heden naar het legerkamp van Aldershot vertrokken en wordt niet voor Dingsdag terug verwacht.

— In de zitting van het Huis der Lords van gisteren vroeg Lord Malmesbury hoe het stond met de onderhandelingen, betrekkelijk Centraal-Amerika.

Lord Wodehouse antwoordde, dat de Baai-eilanden aan Honduras waren afgestaan op voorwaarden, welke de veiligheid van Hr. Ms. onderdanen in die streken waarborgen. Het desbetreffende tractaat was geratificeerd. Wat Nicaragua aangaat, zoo is een tractaat gesloten, doch nog niet geratificeerd; de voorwaarden van dit tractaat zijn zeer bevredigend. Spreker achtte het niet wenschelijk de dienaangaande gevoerde correspondentie aan het Huis over te leggen, alvorens het tractaat geratificeerd was. Op eene andere tot hem gerigte vraag, antwoordde lord Wodehouse, dat de Amerikanen het regt van passage over de landengte van Panama hadden erkend.

In de zitting van het Huis der Gemeenten zeide lord John Russell, in antwoord op den Heer Haliburton, dat het waar is, dat de Franschen versterkingen hebben opgerigt te St. Pierre-Miquelon in Noord-Amerika, doch dat daardoor geene inbreuk was gemaakt op de bestaande tractaten. De onderhandelingen betrekkelijk de visscherijen van New-Foundland zouden weldra op eene bevredigende wijze ten einde gebragt worden.

Aan den Heer Griffith antwoordde lord John Russell, dat Engeland reeds vroeger aan Frankrijk den wensch heeft te kennen gegeven, dat het zich zoude onthouden Chablais en Faucigny op eene militaire wijze te bezetten, voor dat de kwestie der neutraliteit definitief geregeld zoude zijn, doch dat de Fransche regering geweigerd had de eene of andere verbintenis deswege aan te gaan. Latere mededeelingen had Hr. Ms. regering nog niet ontvangen.

De Heer Duff vestigde vervolgens de aandacht van het Huis op eene advertentie in den *Times*, volgens welke te Londen eene inschrijving wordt geopend ten behoeve der Sicilianen; hij vroeg of dit volgens 's lands wetten geoorloofd was.

De advocaat-generaal antwoordde, dat volgens zijn gevoelen, daardoor geene inbreuk werd gemaakt op 's lands wetten.

De Heer Seymour vestigde vervolgens de aandacht van het Huis op de wetten betreffende aanzeilingen, voor zoover vreemde schepen betreft; hij vroeg tevens of de regering bereid was bij de regeringen van andere landen aan te dringen op de noodzakelijkheid der invoering van eene internationale wet op dat onderwerp.

De Heer Milner Gibson antwoordde, dat dienaangaande tusschen het departement van buitenlandsche zaken en den Board of Trade van gedachten was gewisseld. Ook de regering was ten gunste eener internationale wet op dat onderwerp gestemd. Hij geloofde, dat de zaak thans een onderwerp van overweging bij het departement van buitenl. zaken uitmaakt, en wat den Board of Trade betrof, deze had daaraan al zijne aandacht geschonken.

Daarna had eene uitvoerige discussie plaats, naar aanleiding van de terugroeping door de regering van sir Ch. Trevelyan, als gouverneur van Madras, omdat hij geprotesteerd had tegen de financiele politiek van den Heer Wilson. Lord Palmerston, na hulde gebragt te hebben aan de diensten door sir Charles aan den lande bewezen, zeide dat men onmogelijk anders had kunnen handelen, met het oog op eene daad van insubordinatie van zooveel gewigt, als door den gouverneur van Madras was gepleegd.

— De groote wapenschouwing, door H. M. en Prins Albert over de vrijwilligers in Hyde Park te houden, zal waarschijnlijk tegen het laatst van Junij of begin van Julij plaats hebben.

— Het oorlogschip St. George wordt te Devonport uitgerust, ten einde Prins Arthur aan boord te kunnen ontvangen, welk schip bestemd is om de Hero te vergezellen, waarmede de Prins van Wallis in de maand Julij naar Canada zal vertrekken.

— De invoer van kostbaar metaal heeft gedurende de afgeloopen week eene waarde bedragen van 517,369 £, de uitvoer 371,476 £.

— In Ierland worden ongeloofelijke pogingen in het werk gesteld om vrijwilligers voor het pauselijke leger aan te werven. Reeds onlangs zijn eenige jongelieden naar Rome vertrokken, op 11 Mei zijn weder 150 te Cork aangekomen vergezeld van twee priesters. De ouders klagen echter dat de geestelijkheid de jongelieden door allerlei middelen overhaalt om huis en hof te verlaten.

— Te Woolwich circuleert eene petitie tegen de wetsvoordragt van lord Raynham (wet, waarbij aan mannen, die hunne vrouwen mishandelen, een dragt zweepslagen moet worden toegediend). Het verzoekschrift is alreeds van vele onderteekeningen voorzien, die alleenlijk van vrouwen afkomstig mogen zijn.

— De Shannon heeft berigten uit West-Indie aangebragt, loopende van St. Thomas tot het laatst van April. Op Jamaica, St. Domingo en elders waren schokken van aardbeving gevoeld, waardoor vrij veel schade was aangerigt. In Chili was alles rustig; het gouvernement wilde eene stoombootdienst inrigten door de straat van Magellaan naar Engeland. In de woestijn van Atacama waren rijke aderen van nickel ontdekt. In Bolivia wendde de president Sinares ijverige pogingen aan om zijn leger te organiseren voor het geval van eene vredebreuk met Peru. Bij de Chinca-eilanden waren 90 schepen bezig guano te laden.

— Het beste artikel van uitvoer naar Californie, zegt een dagblad van New-York, zijn dienstmeisjes, die te San-Francisco behalve vrijen kost en inwoning, maandelijks 35 dollars loon bekomen.

— De *Overland China-Mail* zegt, dat de moord op twee Hollandsche schippers in Japan, is gepleegd uit wraakzucht wegens het ter dood brengen van drie Japanners, tegen welke Nederl. ingezetenen van Jokohama klagten hadden ingeleverd bij de Japansche autoriteiten.

Duitsche Post.

WEENEN, 11 Mei. De Napelsche gezant, Prins Petrulla, ontvangt dagelijks berigten uit Napels, welke hij aan den graaf v. Rechberg mededeelt. Volgens de jongste mededeelingen is de toestand der koninklijke troepen op Sicilie sedert een paar dagen zeer verergerd. De spanning in het land is zeer hevig, maar niettegenstaande het gevaar waarin het land verkeert, gelooft men niet, dat eene der Europesche regeringen tusschen beide zal treden.

— De gouverneur-generaal von Benedek heeft het ministerie ten dringendste aangeraden om in de protestantsche kwestie den middenweg in te slaan, dewijl de zaken anders bezwaarlijk geregeld kunnen worden. Het ministerie verkeert ten gevolge daarvan in niet geringe verlegenheid, want bij de weinige geneigdheid tot toenadering vroeger er door aan den dag gelegd, zou het nu eene groote schrede op den weg tot verzoening moeten doen, en hiertoe schijnt het zoo terstond niet te kunnen overgaan. Men is derhalve vrij algemeen van oordeel, dat aan het ministerie geen ander middel zal overschieten dan in zijn geheel af te treden; daardoor zal het aan de regering gemakkelijker zijn den verlangden maatregel te verwezenlijken.

— In een der bladen komt een berigt voor, hetwelk strekken kan om te doen zien in welke naauwe betrekkingen de Heer von Bruck gestaan heeft tot den thans gevangen genomen chef van het huis Revoltella te Triëst. In het laatst van April 1859 geraakte het bankiershuis Arnstein en Eskeles in geldelijke verlegenheid. De baron Eskeles wendde zich tot den minister van financien, de Heer von Bruck, legde hem den staat zijner zaken bloot en verzocht tevens, ten einde zich staande te houden, een buitengewoon crediet van drie millioen gulden van de bank. Was hem dit verleend, dan kon, volgens de verklaring des bankiers, zijn huis solvent blijven. De minister scheen geneigd de gevraagde hulp te verleenen en de onderhandelingen duurden eenige dagen. Plotseling, 4 Mei, verklaarde de minister aan den bankier, dat hij na rijpe overweging zijn verzoek niet toestaan kon. Het gevolg weet men: het huis failleerde. Nu komt echter aan het licht dat het Triëster huis Revoltella den 30sten April de volgende depeche had ontvangen van den minister: „Arnstein en Eskeles bankroet. Gij hebt drie dagen tijd om u te dekken." Revoltella kwam niets bij het huis te kort, en de overige schuldeischers zullen naauwelijks meer dan 45 pCt. bekomen.

BERLIJN, 13 Mei (des Ochtends). De militaire commissie in het Huis der afgevaardigden heeft verslag uitgebragt omtrent het tweede wets-voorstel betreffende de reorganisatie des legers in hare onderdeelen en de daartoe vereischte credieten. Dit verslag strekt tot het wijzigen van deze laatsten. De inkomsten worden aangenomen gelijk in het wetsontwerp is bepaald, namelijk op 3,742,306 thal., de vaste uitgaven op 3,909,017 thal. begroot, zijn tot op 3,567,943 thal. verminderd en de buitengewone uitgaven, geraamd op 3,287,379, zijn verminderd tot op 1,444,565 thal. Het voorschot van 1860, door de regering gesteld op 3,454,090 thal. is verminderd tot op 1,270,202 thal.

— Bij gelegenheid van de beraadslagingen in het Huis der Afgevaardigden, over het verslag der commissie wegens de petitien tot opheffing van het zegel der dagbladen, werd door den afgevaardigde von Rönne o. a. gezegd: „Het is volstrekt geen geheim, dat de oorzaak van het heffen dezer belasting, in 1852 ingevoerd, niet moet worden gezocht in de zucht om eene nieuwe bron van inkomsten te scheppen, maar uitsluitend hierin: men heeft dit middel te baat genomen om de openbare pers aan banden te leggen. Nu de schatkist op die wijze 2- a 300,000 thal. trekt, is men huiverig om verandering in de zaak te brengen, niettegenstaande eene wijziging in de heffing er van wordt gevorderd. Verscheidene andere sprekers lieten zich in gelijken zin uit. De beraadslagingen over dit onderwerp werden eindelijk gesloten, nadat men de hoop had uitgedrukt, dat de regering overeenkomstig het verslag der commissie, zoo spoedig mogelijk eene wijziging in dit middel van belasting mogt invoeren, ten gevolge waarvan de petitien aan den betrokken minister werden gezonden.

— In het Huis der Heeren begint men de zaken van een voordeeliger standpunt te bezien. Men houdt zich vrij algemeen overtuigd, dat het Huis der Heeren door zijne vroegere handelwijze overtuigend heeft getoond, dat het aan de leden tamelijk onverschillig is, van waar het ministerie de gelden verkrijgt, ten einde de plannen omtrent het leger te verwezenlijken, mits zij het niet zijn, die de vereischte sommen betalen. Het is dan ook zeer waarschijnlijk, dat deze overwegingen het Huis der Heeren zullen stemmen tot het gewillig verleenen van het gevraagde votum van vertrouwen.

— De Heer von Budberg, Russisch gezant bij ons hof, is uit Parijs alhier teruggekeerd.

— De opening van den spoorweg naar Eydtkuhnen is thans vastgesteld op den 1sten Junij e. k. Te Koningsbergen en in andere steden, zullen bij die gelegenheid groote feesten worden gegeven ter eere van den Prins Regent en ter viering van die heugelijke gebeurtenis.

— Men berigt uit Koningsbergen, dat de groote paardenmarkt aldaar is afgeloopen; voor rij- en koetspaarden van goed ras werden 100 a 120 Friedrich's d'or besteed.

— Het berigt dat 45,000 man Russen zich aan de Pruth geconcentreerd hebben wordt tegengesproken. Het blijkt dat een korps troepen reeds lang deze militaire stelling bezet. Intusschen moet men hieruit niet opmaken, dat hetgeen in den laatsten tijd omtrent den dreigenden staat van zaken is gezegd, onjuist is.

— Volgens mededeelingen, alhier uit zuidelijk Rusland ontvangen, zijn de berigten omtrent het zenden van sterke troepen-afdeelingen naar Bessarabie geheel onjuist.

FRANKFORT, 12 Mei. Van eene goed onderrigte zijde wordt verzekerd, dat de nieuwe Keurhessische constitutie reeds bij de bondsvergadering is ontvangen.

— Men zegt, dat Oostenrijk en Pruisen de officieren hebben teruggeroepen, die met buitenlandsch verlof afwezig zijn.

— Men meldt uit Bern, dat door de Fransche regering vertoogen zijn ingekomen bij den bondsraad, wegens mishandeling van Fransche onderdanen aan de grenzen van Zwitserland. Uit het onderzoek, op last van den bondsraad ingesteld, is gebleken, dat de rapporten deswege bij de Fransche regering ingezonden, geheel valsch waren en er derhalve geen grond tot het indienen van klagten bestond.

— Het Geneefsche schuttersfeest zal dit jaar worden gevierd te Carouge, in de nabijheid der Savooische grenzen; het zal van 10 tot 17 dezer duren. Men zegt, dat het op meer dan gewone wijze zal worden bezocht, ten einde het te doen strekken tot eene staatkundige manifestatie, tegen Frankrijk gerigt.

— Uit Kehl wordt gemeld, dat de vaste brug in October a. s. voltooid zal zijn; het blijkt, dat de kosten van den bouw hooger zullen zijn dan aanvankelijk was ondersteld; men schat ze op 3 millioen guldens. In den jongst verloopen tijd is met meer ijver aan den verbindingsspoorweg gearbeid dan vroeger in het jaar, zoodat het werk snel vooruit gaat.

— Naar men uit Kreuznach verneemt, zal de Rijn-Nahespoorweglinie, in hare geheele uitgestrektheid op 25 dezer plegtig ingewijd en den volgenden dag voor het publiek geopend worden.

— Naar luid der berigten uit den Elzas, welke streek voortdurend eene rijke bron van inkomsten voor het keizerrijk is geweest, is de toestand aldaar niet gunstig; handel en verkeer zijn gedrukt ten gevolge van de staatkundige omstandigheden.

Fransche Post.

PARIJS, Zaturdag 12 Mei.

Het schijnt zich te bevestigen, dat de Keizer, met het oog op den gespannen toestand waarin Europa zich bevindt, van zijne voorgenomen reis heeft afgezien. Hij zal de hoofdstad niet verlaten vóór de sluiting der zittingen van het Wetgevend Ligchaam en begeeft zich alsdan niet verder dan St. Cloud. De Keizer moet zeer ontevreden zijn over de wending, welke de staatkundige aangelegenheden nemen en schijnt het zich niet te ontveinzen, dat het einde zal zijn een oorlog met Engeland en welligt met een gedeelte van Europa. Een hooggeplaatst persoon, die den Keizer dagelijks spreekt, voegde dezer dagen een diplomaat op eenigzins dreigenden toon het volgende toe: „Gij wenscht den oorlog, welnu! gij zult dien hebben, doch bedenk, dat wij 500,000 man op de been kunnen brengen, en ditmaal niet op het het papier!"

— De Keizer heeft den maarschalk Mac-Mahon naar Parijs ontboden, en heeft eene langdurige conferentie met hem gehad.

— Voor eenige dagen is in het paleis der Tuilerien een buitengewone raad gehouden, bestaande uit maarschalken, generaals en twee admiraals, de HH. Hamelin en Parceval Duchêne. Daarin is beraadslaagd omtrent de mogelijkheid eens oorlogs met Engeland.

— Onlangs is gemeld, dat de militaire tenten en andere voorwerpen, aan ons expeditionnaire leger van Lombardije toebehoorende, verkocht zouden worden. De Minister van Oorlog heeft per telegraaf Maandag ll. het bevel verzonden, dat al de plakkaten, waarbij de verkoop is aangekondigd, moeten afgenomen worden.

— Het jaarlijksche verbruik van versche groenten in de hoofdstad, wordt op 134 millioen kilo's begroot, dus ongeveer 127 kilo per hoofd. Dit verbazend getal laat zich verklaren, gedeeltelijk door de uitgestrektheid der moestuinen binnen den ringmuur van de hoofdstad, die niet minder dan

1380 bunders beslaan. Deze groote oppervlakte wordt verdeeld in ongeveer 1800 moestuinen, waarop men 360,000 broeiramen aantreft en 2,160,000 klokken; 9000 personen zijn met het bebouwen der tuinen bezig; 1700 paarden brengen de waterwerken in beweging en voeren de voortbrengselen aan. De jaarlijksche uitgave voor mest bedraagt 1,810,000 frs. De ontvangst, afkomstig van den verkoop der groenten, bedraagt minstens 13,500,000 frs.

— Het kan niet meer in twijfel worden getrokken, dat aan de trans-atlantische stoombootdienst eene groote uitbreiding zal worden gegeven. Reeds is besloten dat de maatschappij van de maritieme dienst der Messageries impériales eene stoompakketvaart zal oprigten tusschen Bordeaux en Rio Janeiro, welke vaart Lissabon, de Kaap Verdische eilanden, Fernambuc en Bahia zal aandoen en voorloopig eenmaal 's maands zal plaats hebben. Ook zal er elke week eene versnelde stoombootdienst plaats hebben tusschen Havre en New-York.

— Vóór eenige dagen was er sprake, dat ons leger uit Rome naar Frankrijk zou terugkeeren; de gebeurtenissen van Napels hebben een tegenbevel doen uitvaardigen, hetwelk in het begin van de volgende week verzonden moet zijn. Daarenboven moet ons leger van Rome, ten gevolge van ontvangen instructien, zich voor iedere ernstige gebeurlijkheid gereed houden.

— Dezer dagen is eene telegrafische depèche medegedeeld, volgens welke, op grond van een berigt uit het dagblad van Rome, aan Koning Victor Emanuel te Bologna, in strijd met alle overige berigten, eene alles behalve gunstige ontvangst zou zijn ten deel gevallen. Naar het thans blijkt, gaat het blad nog verder dan de depèche meldde; het zegt namelijk, dat niet alleen de geestelijkheid te Bologna zich aan iedere demonstratie ter gunste des Konings onthouden heeft, maar zelfs dat het *Te Deum* in de hoofdkerk alleen door uitgewekenen en studenten, en niet door priesters is gezongen. De waarheid zal hier waarschijnlijk wel in het midden liggen.

— De *Espero* deelt eene proclamatie mede, door Garibaldi uitgevaardigd vóór zijn vertrek. Daarin maant hij de soldaten aan om vereenigd te blijven onder de vaan van Koning Victor Emanuel, want, zegt hij, nadat de bevolking in Zuidelijk-Italie verlost zal zijn van de huurlingen des Pausen en der Bourbons, zal hij de goed gedisciplineerde Sardinische legerscharen noodig hebben, om aan nieuwe gevaren het hoofd te bieden.

— De in Sardinie geopende inschrijving, onder de benaming van *penning voor Italie*, heeft thans reeds een aanzienlijk cijfer bereikt. De sympathie voor de Sicilianen is ten top gestegen. Zes duizend vrijwilligers maken zich gereed, om zich bij Garibaldi te voegen; zij hebben bij de wapensmeden van Turyn al de voorhanden revolvers opgekocht.

— De *Siècle* komt met nadruk tegen de insinuatie op, welke in het gisteren medegedeelde artikel van de *Patrie* opgesloten ligt. Garibaldi en de zijnen, zegt de *Siècle*, strijden niet in Engelands belang; zij trekken het zwaard voor de Italiaansche nationaliteit en vrijheid. Garibaldi heeft nimmer aanleiding gegeven, om zijne vaderlandsliefde te verdenken. Het is daarom laster, wanneer men hem voorstelt als in Engelands belang te handelen. Indien hij voorts de ondersteuning van Groot-Brittannie al gevraagd heeft, iets wat wij niet weten, wat beteekent dit dan nog? Heeft Italie niet geheel en al de ondersteuning van Frankrijk aangenomen? Het is daarom niet misdadig geweest, het heeft veeleer zijn waar belang ingezien.

— De legitimistische dagbladen blijven loochenen, dat de graaf de Montemolin en zijn broeder don Fernando, afstand gedaan hebben van hunne eischen op de Spaansche kroon. Zij gaan zelfs zoover van de Parijssche dagbladen, die de acte van afstand hebben opgenomen, met een proces te bedreigen.

BINNENLAND.

AMSTERDAM, Maandag 14 Mei.

Bij de Tweede Kamer der Staten-Generaal is ingekomen een adres, houdende klagte over de uitsluiting van Nijmegen van het spoorwegnet; van dijkgraaf en hoogheemraden van den Alblasserwaard met Arkel, beneden de Zouwe, betrekkelijk de ontstane bezwaren omtrent de verpligting tot het leveren van aardspecie voor het onderhoud der dijken, sedert een arrest van den Hoogen Raad.

De Minister van Binnenlandsche Zaken heeft aan de Commissarissen des Konings medegedeeld, dat de tegemoetkomingen van de gemeenten in de kosten der vierde algemeene tienjarige volkstelling zullen worden betaalbaar gesteld, wanneer al de daartoe noodige opgaven bij het Departement van Binnenlandsche Zaken zijn ingekomen. Inzending van declaratien door de gemeentebesturen worden daartoe *niet* vereischt.

Men schrijft aan de *U. Ct.* het volgende: „Behalve hetgeen reeds door u omtrent de schildwachten vermeld is, geef ik u nog het volgende op. Het *op schouder geweer* is vervangen door het schouderen op de wijze, als tot nog toe alleen voor de onderofficieren was voorgeschreven. Deze positie is ook die van den schildwacht, als hij een subalternen officier salueert. Door Z. M. den Koning is overigens eene geheele wijziging gebragt in de soldaten-school, die weldra zal gevolgd worden door eene nieuwe pelotons- en bataillons-school. Behalve andere verbeteringen is ook de langzame en afgemetene gewone pas geheel afgeschaft, zijnde deze nutteloos en tijdverkwistend en reeds meermalen afgekeurd. Mogen deze veranderingen ook weldra gevolgd worden door eene hoognoodige hervorming der overige reglementen."

Volgens den *Courrier de la Meuse*, hebben de inzamelingen voor den Heiligen Stoel hier te lande de volgende sommen opgeleverd: in het bisdom Haarlem *f* 51,240; 's Hertogenbosch *f* 37,000; Utrecht *f* 32,000; Breda *f* 17,000 en Roermond ruim *f* 61,000. Te zamen *f* 198,240.

Uit Lissabon schrijft men van 1 Mei, dat de stoomfregatten de Wassenaar en de Evertsen, dien dag, voor een 10tal dagen naar buiten gingen kruisen en daarna te Lissabon zouden terugkeeren om op de Zeeland te wachten. Alles was wel aan boord.

* Het *Bataviaasch Handelsblad* bevat een brief van de boomklerken van den handel te Batavia, waarin zij den Heer F. D. Godon, controleur der in- en uitgaande regten te Batavia, bij zijn vertrek naar Europa een hartelijk vaarwel toeroepen, dezen ambtenaar hunnen dank betuigen voor de vele blijken van vriendschap en hulpvaardigheid hun betoond en hem als bewijs hunner hoogachting een geschenk aanbieden.

Wij hebben met genoegen kennis genomen van eene, zoo wij meenen, inwijdings-verhandeling van den Heer Mr. J. A. Levy, advocaat te Amsterdam, getiteld: *De in den handel gebruikelijke beleenings- en prolongatie-contracten*, die bij Gebr. Belinfante, te 's Hage, is uitgegeven. Het heeft ons getroffen, dat de jeugdige schrijver, die nog geene practicale ervaring kan hebben opgedaan, zoo geheel bekend is met den aard van de prolongatie-contracten en de redenen, waarom men in den handel zijne toevlugt tot die contracten heeft genomen, waarvan de geldigheid naar streng regt dikwijls is betwist. De Schrijver verdedigt over het algemeen de geldigheid van de beleenings- en prolongatie-contracten, doch vindt bezwaar in de clausule van het Amsterdamsche beleenings-formulier, waarin de koopprijs wordt afhankelijk gesteld van de taxatie van twee *niet genoemde* makelaars, en geeft de voorkeur aan de aanwijzing van *bepaalde* personen, zoo als b. v. in het Rotterdamsche formulier, waarin het comité van effectenhandelaren wordt aangewezen om den prijs te bepalen. De schrijver geeft ook een nieuw formulier voor de eigenlijke prolongatie-contracten, daar hij meent, dat de bestaande formulieren behooren te worden gewijzigd in dien geest, dat zij niet aan eene leening, maar veeleer aan een zuiveren koop doen denken. Wij twijfelen echter, of dit doel door het nieuwe formulier wordt bereikt. Hoe kan men toch aan een zuiveren koop denken daar, waar de kooper op tijd zich verbindt, om bij daling der gekochte effecten, steeds het surplus tot 10 pCt. boven den koopprijs aan te vullen? Dit geschiedt niet bij een zuiveren koop en verkoop van effecten op tijd. Wij willen echter hiermede den schrijver geen verwijt doen. Ouderen en meer ervarenen zijn teruggedeinsd voor de moeijelijkheid, om de verpligting van het geven van surplus in overeenstemming te brengen met het denkbeeld van een zuiveren koop en verkoop, en wij gelooven, dat de niet definitieve vaststelling van de formulieren voor beleening en prolongatie in het Amsterdamsche beursreglement daaraan is toe te schrijven. Hoe dit zij, het boekske van den Heer L. is eene zeer nuttige bijdrage en zal ook door niet-regtsgeleerden, vooral door hen, die zich dagelijks met het sluiten van prolongatien bezig houden, met vrucht worden geraadpleegd.

De Belgische akademie van wetenschappen, letteren en schoone kunsten, had in het vak der Vlaamsche welsprekendheid, eene gouden medaille uitgeloofd voor eene lofrede op onzen dichter Jacob Cats, waarbij inzonderheid zijn invloed op de letterkunde moest worden in het licht gesteld. In hare laatste zitting heeft de akademie die medaille toegekend aan eene verhandeling, welke gebleken is door nu wijlen den Heer Prudens van Duyse, van Gent, geschreven te zijn.

* ZAANDAM, 12 Mei. De commissie voor de te houden verloting, waarvan de opbrengst zal dienen voor den opbouw van een nieuw Evang. Luthersch weeshuis alhier, heeft van HH. KK. HH. prins en prinses Hendrik der Nederlanden twee prachtige schilderijen, benevens een schellekoord en bedsprei ontvangen.

§ UITHOORN, 12 Mei. Voor eenige dagen is te dezer plaatse een begin gemaakt met den aanbouw van eene fabriek van salpeterzuur, zoutzuur, soda en andere scheikundige praeparaten, ondernomen door de Heeren Ketjen en Mahlstede; met de reeds gedurende twee jaren op groote schaal werkende fabriek van zwavelzuur van de Heeren Simon Thomas en Mouthaan alhier, zal deze nieuwe zaak ongetwijfeld weder bijdragen tot vermeerdering van vertier en welvaart in deze voor dergelijke ondernemingen zoo [illegible] gunstig gelegen gemeente.

* NIJMEGEN, 13 Mei. Men verneemt, dat de gevoerde instructie ter zake van brandstichting te Niftrik, weswege de persoon van A. van Haren, huisvrouw van W. van Heumen, was in hechtenis gesteld, is geëindigd. Uit het plaats gehad hebbende onderzoek naar den zielstoestand der verdachte is gebleken, dat deze ten tijde van het feit in staat van krankzinnigheid verkeerde. De ongelukkige is evenwel, in het belang der openbare orde, krachtens bekomen regterlijke magtiging, uit het huis van bewaring alhier naar het geneeskundig gesticht voor krankzinnigen te Zutphen overgebragt.

* APELDOORN, 13 Mei. Z. M. de Koning heeft heden de openbare Godsdienstoefening bijgewoond onder het gehoor van Ds. de Grauff, die tot tekst gekozen had Openb. III: vs. 22.

BERGEN-OP-ZOOM, 13 Mei. Gisteren nacht is alhier in eene herberg twist ontstaan tusschen eenige burgers en een hoornblazer der artillerie. Na de herberg verlaten te hebben, heeft voornoemde hoornblazer met zijne sabel een der burgers H. v. M., postiljon tusschen Bergen-op-Zoom en Rozendaal, een zoo ernstige houw op het voorhoofd toegebragt, dat hij bewusteloos nederzeeg. Door de ijverige nasporingen der maréchaussée, is het mogen gelukken den dader in handen te krijgen, welke eerst alles ontkende, doch later, na veel moeite tot bekentenis is gekomen. Door den med. doctor van Hal en den chir. van de Putte, is terstond aan den lijder geneeskundige hulp verleend, die echter niet buiten gevaar verkeert.

ROERMOND, 12 Mei. Gisteren avond woedde boven deze stad en omstreken een hevig onweder. Te Herten heeft eene windhoos, die alom schrik en angst verspreidde, eene schuur en stalling totaal vernield. Het belendende huis, hoewel in onmiddellijk gevaar verkeerende, bleef gespaard. Te Merum is eene schuur omvergewaaid. Ook werden hier en daar boomen ontworteld en vele dakpannen van de huizen geslingerd.

(VERVOLG DER BERIGTEN ZIE BLADZ. 5.)

CORRESPONDENTIE.

Y het artikel van X in het *Handelsblad* gelezen hebbende, omtrent de schandalen in de Plantaadje en omstreken, maakt bij deze de policie opmerkzaam op nog grooter schandaal, namelijk op de rendez-vous op het Amstelveld, en vraagt of de policie dit schandaal ook niet te keer kan gaan.

Onze ruimte gedoogt niet het artikel van Delta, waarin de dilettanten worden opgewekt, om aan de artistes van het Italiaansche opera-gezelschap een hartelijk vaarwel toe te roepen, op te nemen.

De Inzenders van Advertentien worden, in hun eigen belang, uitgenoodigd, om dezelve, en wel inzonderheid de NAMEN VAN PERSONEN, duidelijk leesbaar te schrijven, ten einde misstellingen te voorkomen, die anders niet te vermijden zijn.

ADVERTENTIEN.

30-JARIGE ECHTVEREENIGING VAN
BAREND IDE
EN
JOHANNA GOFFRÉ.
AMSTERDAM, 12 Mei 1860. (8762)

25-JARIGE ECHTVEREENIGING VAN
L. T. SCHERMER
EN
D. J. C. VAN STRAATEN.
WORMERVEER, 13 Mei 1860. (8733)

Getrouwd: G. M. PSICHA.
LIVERPOOL, 10 Mei 1860. EN A. M. RODOCANACHI. (8774)

Heden beviel zeer voorspoedig van eene *DOCHTER*, C. S. LUBER, geliefde Echtgenoot van H. G. SCHELTEMA.
AMSTERDAM, 12 Mei 1860. (8772)

Bevallen van een welgeschapen *ZOON*, A. C. VAN HARREVELD, geliefde Echtgenoote van JOHs. EBMEIJER.
ZAANDAM, 11 Mei 1860. *Eenige Kennisgeving.* (8713)

Heden verloste van een *ZOON* M. VAN SAANE, geliefde Echtgenoote van PIETER NOOMEN Jz.
ZAANDAM, 12 Mei 1860.
Eenige Kennisgeving. (8739)

Bevallen van een *ZOON*, CATHARINA DE BRINK, geliefde Echtgenoot van M. DEN BREEMS Jz.
VLAARDINGEN, 13 Mei 1860. (8743)

Heden overleed op den jeugdigen leeftijd van 14½ Maand, de jongste mijner Lievelingen JOHANNES HENDRIK. J. DRAIJER JR.
AMSTERDAM, 10 Mei 1860. (8777)

Heden overleed de oudste mijner lievelingen, JOANNES, in den ouderdom van 13 jaren. WED. P. KOOY, LE CLERCQ.
AMSTERDAM, 11 Mei 1860. (8663)

Heden overleed tot onze groote droefheid ons geliefde jongste Zoontje JOHANNES GOTTFRIED AUGUST, in den jeugdigen leeftijd van bijna vijf Maanden.
AMSTERDAM, 11 Mei 1860. G. A. MEIJER,
(8770) D. MEIJER.
GEB. WEBER.

Heden overleed ten mijnen huize, mijn innig geliefde Broeder WILHELM WEVERINCK, in den ouderdom van 27 Jaren. Zwaar treft deze slag zijne Moeder, Broeders en Zusters, alsmede Haar met wie hij door den band des Huwelijks hoopte vereenigd te worden.
AMSTERDAM, 12 Mei 1860. A. WEVERINCK.
Eenige en algemeene Kennisgeving. (8759)

Heden overleed tot onze diepe droefheid, ons innig geliefd Kind BETJE, in den ouderdom van ruim 10 jaren, na een langdurig lijden van 7 maanden.
AMSTERDAM, 14 Mei 1860. *Uit aller Naam*,
(8773) L. S. COLTOF.

Tot diepe droefheid van mij en hare verdere betrekkingen overleed heden mijne geliefde Echtgenoot HESTER LAMED, in den ouderdom van 56 Jaren.
AMERSFOORT, 2 Mei 1860. J. E. HERSCHEL.
Eenige Kennisgeving. (8465)

Obligatien 8 pCt. Galveston.

Den **HOUDERS VAN OBLIGATIEN**, rentende 8 pCt., ten laste den Spoorweg van Galveston naar Houston en Henderson, wordt bij deze berigt, dat nog tot en met 20 Mei 1860, ten Kantore van de Notarissen LOUWERSE EN BIESMAN SIMONS te Amsterdam, de gelegenheid bestaat, om zich aan de geteekend hebbende Houders aan te sluiten en tevens inzage te nemen van het Proces-Verbaal der op 7 Mei 1860 te Parijs gehouden Vergadering van Houders van Aandeelen. (8712)

BERGBAU-ACTIEN-GESELLSCHAFT
HELLWEG.

Die in der General-Versammlung vom 7ten dieses Monats anwesenden Actionaire haben, in Verbindung mit der Revisions-Commission einstimmig erklärt, zum Zwecke des möglichst raschen Ausbaus der dritten Zeche Hellweg, freiwillig auf die weitere Auszahlung der Zinsen des Actien Kapitals während der Bau-Periode, nach Artikel 6 der Statuten, verzichten zu wollen.

Sie haben ferner den Antrag an den Verwaltungs-Rath gestellt eine ausserordentliche General-Versammlung zur Beschlussfassung über die Frage zu berufen:

Ob die Auszahlung der fälligen und der im Laufe dieses Jahres noch fällig werdenden Zinsen des Actien Kapitals erfolgen solle oder nicht.

Zur Beschlussfassung über diese Frage wird unter Bezugnahme auf Art. 6, 14, 25, 26 der Statuten eine

AUSSERORDENTLICHE GENERAL-VERSAMMLUNG auf den 19ten Juni dieses Jahres 11 Uhr,

im Directions Gebäude der Gesellschaft am hiesigen Bahnhofe anberaumt.
UNNA, im Mai 1860.
(8768) **DER VERWALTUNGSRATH.**

Koninklijke Nederlandsche
STOOMBOOT-MAATSCHAPPIJ

DIRECTEUREN in overleg met COMMISSARISSEN, brengen ter k[ennis] van Heeren Deelhebbers, dat de Uitdeeling over het Boekjaar 18[59] bedrage van *f* 40 per aandeel van *f* 1000, of van *f* 20 per hal[f aan]deel van *f* 500, van af den 15n Mei e. k. betaald zal worden te[n kan]tore van de Associatie Cassa te Amsterdam of bij de Heeren [...] KLIFT & Co. te 's Hage, tegen intrekking van het ingevulde en [...] van wege den Houder geteekende Dividend bewijs No. 3, terwijl het [...] Algemeene Vergadering dd. 7 Mei uitgebragte rapport gedurende 14 [...] voor Heeren Deelhebbers ter visie zal liggen bij de Heeren [...] KLIFT & Co. te 's Hage of aan het Kantoor der Maatschappij alhier.
Amsterdam 9 Mei 1860. (8[...])

Vele KIEZERS in het Hoofddistrict PURMEREN[D] zullen bij de aanstaande verkiezing op Woensdag den 16den Mei, een Lid der PROVINCIALE STATEN van Noord-Holland, hunne [stem] uitbrengen op den Heer

MR. L. C. F. GASINJET,
Burgemeester van Purmerende.

Zij noodigen hunne Medekiezers uit, om hunne stem op dien Hee[r] te brengen. (8747)

AANBESTEDING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Geme[ente] Schoonhoven zullen op Dingsdag 29 Mei 1860, des Middags ten 12 [ure,] in het Heeren-Logement te Schoonhoven, onder nadere goedkeuring pu[bliek] **AANBESTEDEN:**

Het Bouwen van eene KEER- en DOORVAAR[T-] SLUIS in den Noorder-Lekdijk aan den Havenmo[nd] van Schoonhoven, benevens het maken van een BAZALT-MUUR.

De Bestekken zullen ter lezing worden gelegd: Aan het Ministerie [van] Binnenlandsche Zaken, aan het Provinciaal Gouvernement van Z[uid-] Holland en in het Zuid-Hollandsche Koffijhuis te 's Gravenhage; te A[m]sterdam in het Vosje en in de Nieuwe Stads-Herberg, te Rotterda[m in] het Fransche Koffijhuis; te Utrecht in den Nieuwen Bak; te Gorin[chem] bij VAN OOSTERWIJK; te Sliedrecht bij C. STINES; te Giesen[dam] bij C. VAN DER VLIES; te Hardinxveld in de Drie Snoeken; te A[...] in de Fortuin; te Heusden bij VAN EIJK en te Schoonhoven ter [Ge]meente-Secretarie, alwaar het Bestek en de Teekening a *f* 1 op Fr[anco] aanvrage zijn verkrijgbaar gesteld.

SCHOONHOVEN, den 12den Mei 1850. (8744)
De Burgemeester, **J. J. GROENEVELDT.**
De Secretaris, **W. ROMANS VAN SCHAIK.**

G. DE VRIES, D. FREES, G. C. DE VRIES, J. E. DE VR[IES] en R. ADRIANI JR. Makelaars, zullen op Donderdag 24 Mei 1860, [...] Een ure, in de Witte Zwaan op den Nieuwendijk te Amsterdam, pre[sen]teeren te Verkoopen:

253 BLOKKEN en BLOKJES meerendeels
GEBLOEMD ST. DOMINGO MAHONIJHOUT,
en Ca. 500 Stuks 20,000 N. Ponden
ST. DOMINGO POKHOUT.

Aanvoer per „Rush" van Newyork. In kavelingen volgens Notitie. (8746)

De Notaris DE BRUYN, te Grave, zal ten verzoeke van zijnen Pri[n]cipaal, publiek Verkoopen:

Een **WINKELHUIS** en **ERVE**, met daaraan gelegen **GRUTTERIJ**, waarin Stalling voor een Paard, staande en gelegen te Gra[ve] op de Markt, benevens eene **SCHUUR**, in de Oliestraat, tot plaatsi[ng] van Voertuigen, enz.

Sedert onheugelijke jaren is de *Grutters-Affaire* daarin met succes [uit]geoefend, terwijl bovendien om den gunstigen stand waarin het Huis [is] gelegen, bij het Gruttersbedrijf (het eenigste alhier bestaande), nog andere Bedrijven kunnen gevoegd worden.

De Verkooping zal geschieden te Grave in het *Graafsch Koffijhuis* provisioneel op Dingsdag den 29sten Mei en finaal op Dingsdag 12 Junij 1860, telkens des Avonds ten 6 Ure. (8751)

In het midden dezer Stad wordt UIT DE HAND TE KOOP aangeboden een Kapitaal **KOOPMANSHUIS** (waarin thans [de] *Logementhouders-Affaire* wordt uitgeoefend) mede buitengewoon geschikt voor groote Magazijnhouders of andere groote Zaken, als ook voor Schoollocalen als anderzins, wegens de daarbij behoorende ruime OPENE PLAATS en daaraan geannexeerde Perceelen. Te bevragen bij den Makelaar J. FEIJE, op het Oudekerksplein alhier. (8738)

BILLARD.

Men biedt TE KOOP aan, een goedloopend, smaakvol en extra **SOLIED BILLARD**, uit eene der beste BELGISCHE FABRIEKEN met bijhoorend QUEUENREK, QUEUEN etc. Reflecterenden gelieven zich met Franco Briefjes onder Letter B. F. te adresseren aan SEYFFARDT's Boekhandel, Damrak bij den Dam. (8724)

Openbare Vrijwillige
VERKOOPING.

De Notarissen SANDER en PAATS, residerende te Rotterdam, als last hebbende van hunnen Principaal, zijn van meening, op Vrijdag den 1sten Junij 1860, des Voormiddags ten 10 Ure, ten Huize van CORNELIS OOMS, te Gouderak, in het openbaar te Veilen en den 8sten derzelfde Maand, terzelfde plaatse, te Verkoopen: Eene Kapitale, goed gelegen en in volle werking zijnde

STEENPLAATS,

met twee uitmunde STEENOVENS, WOONHUIS, SCHUREN, ARBEIDERSWONINGEN, ERVEN en GRINDEN, en al hetgeen verder tot eene welingerigte **STEENBAKKERIJ** behoort, met nog eenig **WEILAND** en **DIJK**, alles te zamen groot 3 Bunders, 60 Roeden en 94 Ellen en zeer gunstig gelegen aan de Rivier den IJssel, in de Gemeente en nabij Gouderak; voorts diverse **ZELLINGEN, RIETLANDEN** en **AANHOORIGHEDEN**, gelegen zoo onder de Gemeente Gouderak als onder de Gemeente Moordrecht en Ouderkerk aan den IJssel, te zamen groot 6 Bunders 51 Roeden.

In de Grondbelasting over 1860 aangeslagen op *f* 132.19.

Al hetwelk zal worden Geveild in diverse Perceelen, om later in combinatien en in massa te worden afgeslagen.

In gebruik te aanvaarden 1 September 1860, of zooveel vroeger als met den Verkooper zal kunnen worden overeengekomen.

Nadere informatien zijn te bekomen ten kantore van de Notarissen SANDER en PAATS, in den Oppert, Wijk 6, No. 8 te Rotterdam. Ter bezigtiging en opneming gelieve men zich te vervoegen bij den Opzigter op de plaats. (8737)

Bij den Boekhandelaar M. J. VISSER, te 's Gravenhage, ziet het licht:

DE L'INFLUENCE SUR QUELQUES MALADIES DE L'AIR ET DE L'EAU DE MER D'APRÈS LEUR DEGRÉ RÉCIPROQUE DE TEMPÉRATURE.
AVEC TROIS TABLEAUX MÉTÉOROLOGIQUES
par P. M. MESS,
DOCTEUR EN MÉDECINE, CHIRURGIE ET OBSTÉTRIE, MÉDECIN-DIRECTEUR AUX ETABLISSEMENTS DES BAINS DE MER A SCHÉVENINGUE.

PLAN, TARIEVEN EN ALGEMEENE BEPALINGEN
VOOR DE
GEMEENTE BADINRIGTING TE SCHEVENINGEN.
Prijs *f* 0.50. Hetzelve in het Fransch *f* 0.50. (87[...])

, die iets te vorderen hebben van of verschuldigd zijn aan den van wijlen Vrouwe MARIA ROSINA LEGEL, Weduwe van Wel-Edel Geboren Heer CARL VON NEUSTAEDTER, in leven beroep, gewoond hebbende en op den Eersten Mei dezes jaars overbinnen deze Stad, in de Kerkstraat bij de Reguliersgracht, worden daarvan schriftelijk en vrachtvrij op- en aangave te doen voor of op Primo Junij eerstkomende, ten Kantore van den Notaris VAN RIET, op de Heerengracht bij de Korsjespoortsteeg, 09, alhier. (8532)

OMMISSARISSEN DER NAAMLOOZE VENSCHAP: **DE NEDERLANDSCHE KANDIJ-RAFFINAIJ**, gevestigd te Amsterdam, berigten bij deze, dat in de Algemeene deringen van Aandeelhouders in deze Maatschappij, van den 8sten en Mei 1860 in de plaats van den Heer **J. STEILING**, tot Direcder Maatschappij zijn benoemd de Heeren **H. J. G. RUPE** en **SPIEKERMAN VAN WEEZELENBURG**, met bepaling, t de geldigheid van alle daden en handelingen, voor de Maatschappij end, de Handteekeningen der beide Directeuren vereischt zullen zijn.

J. KOOY.
A. KOOY.
C. FABER BOISSEVAIN.

16)

BRANDASSURANTIE-MAATSCHAPPIJ

Zekerheid geeft Rust.

GEVESTIGD TE UTRECHT.

KONINKLIJK GOEDGEKEURD.

MAATSCHAPPELIJK KAPITAAL **ƒ 100,000.**

MAATSCHAPPIJ verzekert zoowel in ONDERLINGEN ARBORG als tegen betaling eener PREMIE de schade aan alle Roee of Onroerende Goederen, veroorzaakt door Brand en Brandblussing explosien, of het inslaan van den Bliksem; de Premien kunnen worbetaald in Jaarlijksche, Half Jaarlijksche en Drie Maandelijksche Termen.

lichtingen, Reglementen en Tarieven zijn te bekomen bij de Agenten e voornaamste Steden, alsmede aan het Kantoor der Maatschappij te cht, Oud Kerkhof, Wijk F, N°. 52.

UTRECHT, Mei 1860.

De Directie der voornoemde Maatschappij,
A. INGENEGEREN.
J. A. LORAN.

(8723)

FONDS ESPAGNOLS.

Le **COUPON** de la Rente 3 pCt. intérieure d'Espagne échéant le uin prochain sera payé des ajourd'hui à raison de CINQ FRANCS gt Centimes la Piastre à la Caisse de

Mr. LÉOPOLD WERNER,
4, Rue de Rougemont à Paris.

(7317)

NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ.

VEILING te AMSTERDAM, op Donderdag 31 Mei 1860, van:
160 Vaten **COCHIN COCOSOLIE**, van COLOMBO,
ngevoerd per het Schip *Merse*, met voorbehoud deze hoeveelheid met 8 Vaten te vermeerderen, welke verwacht worden per het Schip *Euxine*.

AMSTERDAM, 28 April 1860. (7645)

D. FREES, D. BOEKE, C. H. VAN ESSEN en R. ADRIANI Jr. akelaars, zullen op Dingsdag 15 Mei 1860, des Middags ten 12 Ure precies, de *Witte Zwaan*, op den Nieuwendijk, presenteren te Verkoopen, ten erstaan van den Deurwaarder J. GOLDSMIT:

899 KISTEN JAPANSCHE WAS.

Alhier aangebragt per het Schip *Carolina*, Kapitein L. STRUYCK. iggende als bij Notitie zal worden aangewezen. (7991)

KOENIGLICH PRIVILEGIRTE ACTIENGESELLSCHAFT DER BAYERISCHEN OSTBAHNEN.

VIERTE EINZAHLUNG.

In gemaessheit des § 11 der Satzungen wird hiermit die vierte Einzahng und zwar mit *fünf* Procent des Nominalbetrages, also mit ZEHN ULDEN per Interimsschein auf die Zeit

vom 1 bis einschlüssig 8 Juli 1860

gesetzt.

Bei der Einzahlung werden die Zinsen bis 1 Juli 1860 vergütet.

Nach Ablauf obigen Einzahlungstermines kann zwar noch während der rauffolgenden 30 Tage, also bis 7 August 1860 eingezahlt werden; es l aber bei diesen Einzahlungen die Zinsen zu 4½ Procent vom 1 Juli zum Tage der Einzahlung der Gesellschaft zu vergüten.

Während obiger Termine kann statt der Theil — auch Volleinzahlung gestet werden.

Wer die Einzahlung in diesen Terminen nicht leistet, wird dadurch ch § 11 der Satzungen aller seiner Rechte als Aktionär, so wie der früher ngezahlten Theilsummen zu Gunsten der Aktiengesellschaft verlustig; e ausgestellten Interimsscheine aber werden für ungiltig erklärt. Reclaationen hingegen auf Grund erheblicher und unverschuldeter Hindernisse nd nur während der drei Monate vom 8 Juli bis 8 October 1860 zuläs g und können nach Ablauf dieser Zeit gemäss § 11 Abs. 4 der Satzunen keinen Falls mehr berücksichtigt werden.

Die Einzahlungen haben unter Vorlage der Interimsscheine zu geschehen entweder

bei der Direktions-Hauptkassa zu München,
oder " " Kgl. Bank in Nurnberg und deren Filialen,
" " dem Bankhaus M. A. ROTHSCHILD & SÖHNE in Frankfurt a/M.
" " " " JOSEPH VON HIRSCH, zu München.
" " " " R. L. BISCHOFFSHEIM in Antwerpen und Amsterdam.
" " " " J. J. OBERMAYER in Augsburg,
" " " " S. BLEICHRÖDER, in Berlin.

MÜNCHEN, den 2. April 1860,
DER VERWALTUNGSRATH.

(6453)

Door vergevorderden leeftijd wordt in eene der Steden van Noord-Holland uit de Hand TE KOOP GEPRESENTEERD, eene florissante en lk beklante **KOEK- en BANKETBAKKERS-AFFAIRE**, met rzelver **HUIS, PAKHUIS** en verder toebehooren, waarvan de deugdlijke bewijzen der goede Zaak voorhanden zijn. Gegadigde zoude de helft der Koopsom, als Hypotheek à 5 pCt. op de Vaste Goederen gevesgd kunnen houden. Adres Franco Brieven, Lett. V. V., Korte Nieuwendijk, boven N°. 290. (8698)

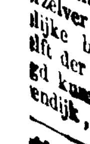

Op 23 Mei 1860 zal bij Inzet en op 6 Jnnij e. k. bij Toeslag, telkens des Voormiddags ten 11 Ure, in het Logement *de Haas*, te Elburg, in het Openbaar worden Geveild en Verkocht: Een sterk gebouwd en onlangs zeer verbeterd **HEERENHUIS**, unstig staande aan de Beek-traat, in het Noorderkwartier te Elburg, bettende 8 ruime en behangen Kamers, geplafonneerd en gedeeltelijk van kookplaatsen voorzien, Keuken, ruime Kelder, enz., met **TUIN**, opene **PLAATS** en **STAL.** Te aanvaarden dadelijk na de toewijzing. De Kooper kan, des verkiezende, de helft der Koopsom tegen eene jaarlijksche rente van 4 pCt. en tegen 1ste Hypotheek op het Goed ter leen behouden. Nadere inlichtingen op Franco aanvrage te bekomen ten Kantore van en Notaris Mr. G. A. HOEFHAMER, te Elburg. (8244)

PUBLIEKE VEILING TE AMSTERDAM

op **HEDEN** Dingsdag 15 Mei 1860, des Avonds ten 6½ Ure precies, in de *Brakke Grond* in de Nes, door de Makelaars G. DE VRIES, G. C. DE VRIES en J. E. DE VRIES, van:
Ca. 34,000 Ps. ca. 8000 N. P. **PAARLMOERSCHELPEN** en 1 Kistje **SCHILDPAD**; benevens 12 Kisten, ca. 455 N. P. **SCHILDPAD** en ca. 4550 Ps., ca. 2850 N. P. **PAARLMOERSCHELPEN**, door de Makelaars G. DE VRIES, G. C. DE VRIES, D. BOEKE, C. H. VAN ESSEN en J. E. DE VRIES.
Alles aangebragt van Makassar. Nader bij Notitie. (6930)

Men biedt **TE KOOP** aan: Eene allernetst ingerigte **STOOMRADERBOOT**, hebbende den geringen diepgang van 0.51 El, lang over steven 39 El, wijd 4.20, nol 2.15, breed over de Raderkasten 7.45, zeer geschikt tot eene Passagiersboot, hebbende eene uitmuntende, welingerigte en zeer net betimmerde Groote en Kleine Kajuit, dezelve is steeds goed onderhouden en zoo goed als nieuw. Te bevragen onder Lett. Z. P. Bureau Handelsblad. Brieven (8734)

KERKVOOGDEN der Herv. Gemeente te ZALT-BOMMEL verklaren bij deze, dat de **BELANGRIJKE HERSTELLINGEN EN VERNIEUWINGEN AAN HET ORGEL**, opgedragen aan den Heer N. A. NABER, Orgelmaker te Zalt-Bommel, de volle goedkeuring van bekwame deskundigen hebben weggedragen, zoodat zij genoemden Orgelmaker met gerustheid kunnen aanbevelen.

ZALT-BOMMEL, 9 Mei 1860.
BLOMHERT, Voorzitter.
VAN DER LINDEN DE HARTOGH, Lid en Secretaris.
(8732)

HEREENIGING.

Heeren Leden wordt bekend gemaakt, dat de **BUITENGEWONE VERGADERING**, bepaald bij Art. 19 der Wet, zal gehouden worden WOENSDAG 16 MEI 1860, des Avonds ten 8 Ure.

(8754) **M. C. DE GRAAF**, Comm.-Secret.

Een **JONG MENSCH**, P. G., 24 jaren oud, sedert ruim 3 jaren en thans nog op een voornaam HANDELSKANTOOR in Engeland werkzaam, zoekt eene **BETREKKING.** Hij is een goed CORRESPONDENT in de Engelsche, Fransche, Duitsche en Hollandsche talen, een ervaren BOEKHOUDER en bezit buitendien eene goede Handelsroutine. De meest voldoende Getuigschriften kunnen geproduceerd worden. Reflecterenden gelieven zich Franco te adresseeren onder Lett. A. B. C., bij den Boekhandelaar P. N. VAN KAMPEN, te Amsterdam. (8725)

2 à 3 TIMMERLIEDEN,

hun vak grondig verstaande, vervoegen zich spoedig bij H. B. BREEMEIJER, aan den Amstelveenschen Weg. (8745)

Een actief **JONG MENSCH**, van onbesproken Gedrag, kunnende uit de Fransche, Duitsche, Engelsche en Latijnsche Taal vertalen, bekend met Reken-, Stel- en Meetkunde, wilde gaarne in eene of andere **BETREKKING** geplaatst worden, ook zou hij op een Kantoor en Magazijn of in eenig ander Vak werkzaam willen zijn. Alléén op de gelegenheid, niet op Salaris zal door hem gelet worden. Adres franco Lett. K. bij den Boekh. P. G. VAN LOM, Kalverstraat, D 32, alhier. (8729)

LET WEL.

Dadelijk TE HUUR voor ƒ 140: Een goed gesitueerd **HUIS**, met alle mogelijke Gemakken, grooten TUIN met Eng. Plantsoen, Vruchtboomen en ruim Bleekveld, grooten Koepel met riant uitzigt op Stads Plantseen en de Utrechtsche Poort te Naarden, bekend door schoone omstreken en goedkoope leefwijze, waar tevens goede Scholen zijn, ook ter opleiding voor de verschillende Academien. De Eigenaar is niet ongenegen genoemd Perceel alléén voor de Zomermaanden te Verhuren. Adres in Persoon of Franco Brieven onder Lett. K. Postkantoor te Naarden. (8727)

LET WEL! Er zag zich gaarne met Augustus geplaatst een **TUINKNECHT,** Ongehuwd, P. G., welke niet ongenegen is ook Huiswerk te verrigten en in staat is om de Tafel te bedienen. Adres Franco bij den Boekh. C. F. VAN STEYN Czn., te Utrecht. (8736)

Wordt VERLANGD in eene KOFFIJ-, THEE-, en KRUIDENIERS AFFAIRE, tegen genot van Kost, Inwoning en Salaris, **IEMAND,** van de P. G., die vlug met den Winkel kan omgaan en van de beste getuigschriften voorzien. Adres Franco Brieven Letter S., bij de Muzijkhandelaren SCHREUDER & VAN BAAK, te Leijden. (8735)

Door dringende Omstandigheden TE KOOP, eene sedert onheugelijke Jaren bestaan hebbende allezins Florissante **TAPPERS-AFFAIRE,** waar twee malen per Week de Piano bespeeld wordt en volgens Bewijzen eene roijale Broodwinning oplevert. Brieven franco onder Letter A. Z., in den Boek- en Papierwinkel van A. AARINKSEN, Utrechtschestraat bij de Prinsengracht. (8728)

Een welopgevoed, practisch en werkzaam mensch, in de kracht des levens, vlug met hoofd en pen, zoekt eene betrekking als **BOEKHOUDER** en Correspondent, Directeur eener Fabriek of iets dergelijks. Belangstellenden gelieven zich te adresseren onder lett. X. Z., bij den Boekhandelaar P. K. BRAAT, te Dordrecht. (8691)

Bij den Boekhandelaar M. J. VISSER, te 's Gravenhage, ziet heden het licht:

DE TEEKENEN DES TIJDS.

NASCHRIFT
OP DE
WEKSTEMMEN TEN LEVEN
NAAR DE
ZEDELIJKE BEHOEFTEN VAN ONZEN TIJD,
TWAALFTAL LEERREDENEN,
DOOR

J. C. ZAALBERG Pz.,

Theol. Dr. en Pred. te 's Gravenhage.

NIET AFZONDERLIJK VERKRIJGBAAR.

De PRIJS van dit **TWAALFTAL LEERREDENEN** met het **NASCHRIFT** is thans: ingenaaid ƒ 3, gebonden in heel Linnen Band met vergulde Stempels ƒ 3.50. (8731)

VERMIST.

Een **BRIEF**, per Post verzonden 9 Mei ll. van AMERSFOORT naar ROTTERDAM, inhoudende **ƒ 100** aan **BANK-** en **MUNTPAPIER**, zijnde:
N°. 604 18 Oct. 1849 } 2 BANKBILLETTEN a ƒ 40.
" 477 15 Julij 1859 }
N°. 326 } 2 MUNTBILLETTEN a ƒ 10.
" 192 }

Waarvan men bij voorkomen opgave gelieve te doen bij de Wed. I. ELLERMAN, Kantoorboekhandel alhier.

AMSTERADM, 14 Mei 1860. (8767)

Een **FABRIKANT** in **WOLLEN MANUFACTUREN** vraagt ten spoedigste een **AGENT,** die met het vak bekend is, en soliede relatien bezit. Ares lett. A. Z. Brieven franco bij den Boekh. **A. VAN DER** VOORT & ZONEN, te Tilburg. (8617)

HOTEL BELLEVUE

TE BENTHEIM.

DE ONDERGETEEKENDE recommandeert hierdoor zijn in deze Stad aan het Kasteel gelegen **HOTEL BELLEVUE,** voorheen LOGEMENT *RUMP*, aan het Geëerd Reizend Publiek, alsook in het bijzonder aan allen, welke het Bad alhier bezoeken, dat met den 10den Junij geopend wordt.

Gedurende het Saizoen dagelijks des Morgens Rijtuigen naar het Bad. Bediening prompt en billijk. Bestelling van Localen verzoekt hij vooraf bij hem te willen maken.

Ed. CORDES,
Logementhouder.
(8740)

HOTEL *PAVILLON*,

in BRÜHL, bij KEULEN.

DE ONDERGETEEKENDE heeft dit HOTEL gekocht en door een nieuwen aanbouw eene veel grootere uitbreiding gegeven. Behalve eene allersmaakvolste en elegante verfraaijing van binnen, is een schilderachtige Tuin, een Kiosk, Broeikassen en Badkamers er mede verbonden, hetgeen dit Hotel **DE MEESTE AANBEVELING VOOR REIZIGERS VERSCHAFT.** Daarenboven is het vooral geschikt voor diegenen, welke *langeren tijd een aangenaam landelijk verblijf* verkiezen, omdat het in eene gezonde streek in de nabijheid van den Spoorweg van Keulen naar Bonn ligt, digt bij het Kasteel van Brühl en grenzende aan deszelfs beroemd Vorstelijk Park, met heerlijke Promenade.

(8730) **F. J MERZENICH.**

TE ROTTERDAM LIGGEN IN LADING

NAAR NEW-YORK EN BALTIMORE

om ten spoedigste te vertrekken, het Bremer Fregatschip **AUGUSTE,** Kapitein H. ERICHS.

Naar NEW-YORK,

het Amerik. Fregatschip **CAIRO,** Kapitein D. C. WOOSTER. Vertrekt circa 25 Mei.

Naar NEW-YORK,

het Pruis. Fregatschip **ARNOLD BÖNINGER,** Kapt. J. D. HASHAGEN. Vertrekt circa 10 Junij.

Adres bij WAMBERSIE & ZOON aldaar, en J. DANIELS & Zn. en ARBMAN te Amsterdam. (8749)

DE STOOMBOOTEN

WILLEM DE EERSTE EN KONINGIN DER NEDERLANDEN EN KOOPHANDEL EN NIJVERHEID.

DIENSTREGELING.

Van af DINGSDAG den 15den Mei zal de AFVAART plaats hebben als volgt:

DAGELIJKS, des Morgens ten 6½ Ure van **NIJMEGEN** naar **ROTTERDAM**, en des Morgens ten 7 Ure van **ROTTERDAM** naar **NIJMEGEN.**

De oneffen dagen, als 15, 17, 19, enz., vaart er eene BOOT door naar **EMMERIK** en op de effen dagen een naar **SCHIEDAM.** (8672)

Stoomjagt *Merwede.*

HERVATTING DER DIENST
TUSSCHEN

GORINCHEM, DORDRECHT, ROTTERDAM,

OP MAANDAG den 14den MEI 1860.

ZOMERDIENST.

Van **GORINCHEM** langs **DORDRECHT** naar **ROTTERDAM.**
ZONDAG 's Morgens 6½ Ure.
MAANDAG } 's Morgens 5½ "
DINGSDAG }
Overige dagen 's Morgens 5½ " en 's Namidd. 1 Ure.

Van **ROTTERDAM** langs **DORDRECHT** naar **GORINCHEM.**
ZONDAG 's Namiddags 5 Ure.
MAANDAG } 's Namiddags 2 "
DINGSDAG }
Overige dagen 's Morgens 9 en Namiddags 5 Ure.

Nadere informatien te bekomen bij de Agenten:
W. VAN OOSTERWIJK Wz., te Gorinchem.
WED. **VERHEUL**, te Dordrecht.
J. VAN DER MADE, te Rotterdam, of bij de Directie
P. SMIT & COMP., te Kinderdijk. (8659)

PAPIER- EN SPEELKAARTEN-MAGAZIJN „DE VOORUITGANG"

van WEENEN & LAPIDAIRE,

WARMOESSTRAAT, J 560.

Bovengenoemd MAGAZIJN is steeds ruim voorzien van alle soorten van **POST-, SCHRIJF-, DRUK-, PAK-, GEKLEURDE** en alle andere **PAPIEREN, KANTOOR-** en **SCHRIJFBEHOEFTEN.** STEENDRUKWERKEN en alle Soorten van SIGARENFOURNITUREN, alsmede COPIEER- STEMPELPERSEN, enz. (8771)

MASKERADE, JUNIJ 1860.

Academische Boekhandel van de Firma JACs. HAZENBERG Corns. te Leyden, heden verschijnt:

A. BLOEMBERGEN, DE INTREDE EN HULDIGING VAN FRANS, HERTOG VAN ANJOU, ENZ. binnen Antwerpen. 12 Februarij 1582.

Uitgegeven ter opheldering van de MASKERADE door de Leden van het LEIDSCHE STUDENTENCORPS in de maand Junij 1860 te houden.

Prijs bij Inteekening: Ingenaaid ƒ 1.50. Gebonden in Linnen ƒ 1.90.

NOG ZAL BIJ GELEGENHEID DER MASKERADE HET LICHT ZIEN:

1°. Het **PLAATWERK,** voorstellende de INTREDE EN HULDIGING VAN FRANS, HERTOG VAN ANJOU ENZ. ENZ., binnen Antwerpen, 12 Februarij 1582. — Geteekend en op steen gebragt op last en onder toezigt van de Commissie tot regeling der Maskerade.
Prijs in linnen portefeulle met vergulde Stempel: Zwart ƒ 4.75. — Gekleurd ƒ 8.75.

2°. Een **GEDENKPENNING,** uit te geven ter herinnering aan de MASKERADE in de Maand Junij 1860, door het Leydsche Studentencorps te houden; gegraveerd door den Heer D. VAN DER KELLEN, 1ste Graveur aan 's Rijks Munt.
Prijs bij inteekening: In Brons ƒ 2.50. In Zilver ƒ 3.50.

3°. **PROGRAMMA VAN DEN GECOSTUMEERDEN OPTOGT,** te houden door de Leden van het Leidsche Studentencorps, den 11den Junij 1860; bevattende behalve de namen dergenen, door wie de Historische Personen zullen worden voorgesteld, eene naauwkeurige opgave van den weg dien de trein zal volgen, ƒ 0.25.

In alle Boekwinkels worden Bestellingen aangenomen. (8741)

CORK STEAM-SHIP-COMPANY.

ROTTERDAM EN LIVERPOOL.

HET SCHROEFSTOOMSCHIP

ALBATROSS, **800 Tons, Kapitein J. DORAN.**

vertrekt van ROTTERDAM naar LIVERPOOL

ZATURDAG 19 MEI.

Adres ten Kantore van Ph. VAN OMMEREN,

(8748)

Tegen Augustus of November aanstaande wordt gevraagd een **HUIS** of **BOVENHUIS**, in den omtrek van den Dam. Opgaven van Stand en Huurprijs Franco in te zenden onder Lett. E. in den Kantoorboekhandel van Wed. I. ELLERMAN, Beurssteeg, E 176. (8700)

Door vertrek tegen zeer matigen Prijs TE HUUR' dadelijk te aanvaarden: Een goed onderhouden **HEERENHUIS** met netten **TUIN**, voorzien van vele Gemakken, geschikt tot Zomer- en Winterverblijf, gelegen te Groenlo (Provincie Gelderland), welke Plaats uitmunt door hare gezonde en lieve ligging. Met Franco Brieven, onder Lett. A. B C., te bevragen bij den Boekh. J. A. VAN DER HOORN, te Groenlo. (8720)

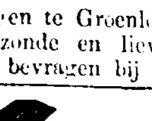

UIT DE HAND TE KOOP:

Een moderne goed geconserveerde **TENTWAGEN** voor vier Personen (het vorig jaar gemaakt), alsmede eene gebruikte goedloopende **TILBURRY.** Te bevragen in Persoon of met Franco Brieven, Letter V., bij den Zadelmaker V E R D I E R, te Zwolle. (8721)

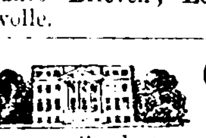

Openbare Verkooping.

De Notaris D. J. VAN STOCKUM, te Lisse, zal namens zijn lastgever, op Woensdag den 6den Junij 1860 bij opbod en op Woensdag den 13den Junij 1860 bij afslag, telkens des Middags ten 12 Ure, in het Logement *de Witte Zwaan*, aldaar, in het openbaar Veilen en Verkoopen:

Een aanzienlijk, voor weinige Jaren vernieuwd **HEERENHUIS** en **ERF**, genaamd: *Rozendaal*, aller aangenaamst gelegen in het Dorp Lisse, ¾ uur van het Station Veenenburg, met 9 Beneden- en Bovenkamers, Dienstbodenkamers, Zolders, Keuken en Kelder, KOETSHUIS en STALLING voor 5 Paarden, met Koetsierswoning, Schuur en Bergplaats, alsmede een grooten welaangelegden TUIN, met exquise Vruchtboomen, zeer geschikt voor de Bollenteelt, Kad. Sectie C, N°. 381—389, te zamen groot 58 Roeden, 36 Ellen. Te aanvaarden 15 Aug. 1860. Breeder bij Billetten omschreven. Zijnde inmiddels UIT DE HAND TE KOOP. Nadere informatien zijn te bekomen bij voornoemden Notaris. (8722)

Men is van meening op Zaturdag den 2den Junij 1860, 's avonds ten 6 Ure, ten Herberge van A. VAN DER WEIDEN Lz., aan de Zandvaart te Heemstede, door den Notaris J. DÖLLEMAN en in tegenwoordigheid van den Ed. Achtb. Heer Regter van het Kanton Haarlem, te Verkoopen:

Eene welingerigte, in de laatste jaren Nieuw Aangebouwde **HUIZING**, waarin de BROODBAKKERIJ wordt uitgeoefend, met **ERF** en aanhoorigen **GROND**, staande en gelegen aan den Binnenweg, nabij de Zandvaart te Heemstede, Kad. S. A N°. 792 groot 2 R. 40 E.

Het Perceel is dagelijks te bezigtigen. De veilconditien zullen 3 dagen vóór en op den Verkoopdag, ten Kantore van den genoemden Notaris te Heemstede ter visie liggen, alwaar inmiddels nadere informatien te bekomen zijn. (8714)

KOORNMOLEN TE KOOP.

IEMAND, die stil wenscht te gaan leven, biedt UIT DE HAND TE KOOP: Een welbeklante en goed onderhoudene **WIND-KOORNMOLEN** met ruime HUIZING, STALLING en **ERVE.** Te aanvaarden 1°. Augustus of 1°. September 1860. Terwijl de Helft der Koopsom als Eerste Hypotheek er op gevestigd kan blijven tegen 5 pCt. 's jaars. Nadere informatien te bekomen met Franco Brieven, ten Kantore van den Notaris KLUIT, te Alphen, Provincie Zuid-Holland. (8715)

UIT DE HAND TE KOOP een kapitale voor 5 Jaren nieuw gebouwde Achtkantige **WINDKOORN-** en **PELMOLEN,** met Vier paar Steenen, bij de Bouwing ook aangelegd voor **OLIE-MOLEN**, KNECHTSWONING, ruime STALLING en groote TUIN, zeer aangenaam gelegen in de nabijheid van eene der Hoofdplaatsen van Gelderland. Adres onder Lett. Z. met franco Brieven, bij den Boekhandelaar W. C. MELLINK, te Zutphen. (7523)

DE POMERANZEN-SPIRITUS,

UIT DE FABRIEK DER

Firma H. Ketjen & Zoon,

te Doetinchem, wordt op Flesschen van verschillende grootte, gecacheteerd met den naam der Distillateurs en in door hen onderteekende vellen Papier gewikkeld, afgeleverd. (7451)

HUILE DE SEVIGNE

Recommandeert zich bij voortduring als het voedzaamste en het voortreffelijkste middel tegen alle soorten van **HAARZIEKTEN.** Wordt met succes bij den Ondergeteekende en de bekende **60** Depothouders verkocht à *f* 1 per Flacon; zij zijn met mijne Handteekening voorzien.

AMSTERDAM. **ETIENNE**, *Coiffeur Parfumeur*,
(5886) Kalverstraat, E 271.

GEENE GRIJZE HAREN MEER.

Het **EAU CHANTAL**, het eenige door de Chemie goedgekeurde Artikel, om het Haar en den Baard oogenblikkelijk in alle Kleuren te Verwen zonder het minste nadeel, en **L'EPILATOIRE CHANTAL**, met hetwelk men oogenblikkelijk alle overtollige Haren verdrijft, zijn te bekomen à *f* 3 elk artikel, bij J. P. RIETSCHI, Amstel, Y, N°. 29. Brieven Franco. (5885)

MAISON BRÉVETÉ **S. G. D. G.**

PARIS,

Rue Neuve St. Augustin 49.

MARQUE DE **FABRIQUE.**

GANTS PRIVAT.

Nouvelle Couture,
brévetéS.G.D.G.

T. L.

SANS AUGMENTATION DE PRIX.

Quatre sortes de GANTS sont fabriquées suivant ces nouveaux Systèmes, Deux en CHEVREAU, première et deuxième sorte, et Deux en AGNEAU de Suède.

Vente en Gros

AUX PRINCIPALES MAISONS DE LA HOLLANDE ET DE L'ALLEMAGNE.

Toutes ces sortes ont la même perfection de couture et de coupe. (6749)

Bij J. H. SCHELTEMA, Boekverkooper te Amsterdam, in de Beurssteeg, E 183, ziet het licht:

EENIGE HEDENDAAGSCHE KOLONIALE ZAKEN EN GESCHRIFTEN. Prijs *f* 0.45.

Vroeger zagen het licht:

MR. **R. W. J. C. BAKE**, DE VRIJE ARBEID OP JAVA. Prijs *f* 0.60.

——— EEN WOORD over de verhooging van het PLANTLOON op Java. Prijs *f* 0.35.

——— Zal het OPPERBESTUUR over de Kolonien den Koning ontnomen worden? Prijs *f* 0.30.

——— Iets over de OOST-INDISCHE AANGELEGENHEDEN van den dag. Prijs *f* 0.40.

MR. **L. C. D. VAN DIJK**, MEDEDEELINGEN uit het Oost-Indisch Archief, N°. 1. Prijs *f* 1.60.

——— ZES JAREN uit het leven van WEMMER VAN BERCHEM; gevolgd door: Iets over onze vroegste Betrekkingen met Japan *f* 1.40.

Bij denzelfden Uitgever werd geopend eene **VOORUITBESTELLING** op een **BESCHRIJVENDEN CATALOGUS** der **PAMFLETTEN-VERZAMELING** van de Boekerij der Remonstrantsche Kerk te Amsterdam; uit te geven in drie Stukken.

Prospectussen met Proeve van Bewerking zijn alom bij alle Boekhandelaars te bekomen. (8697)

Om ook HET VIERDE DOOFSTOMMEN KIND, van ARME OUDERS, met September e. k. op Gronings Instituut te doen opnemen, is voor **UITRUSTING** en **ONDERHOUD** van Kleeding enz., gedurende 9 Jaren, dat het aldaar verblijven moet, noodig eene som van p. m. *f* 400. Zij, die ten behoeve van de drie andere Kinderen die Gelden verschaften, zijn der ouders of door den dood ontvallen of hunne reeds drie maal verleende hulp, mag niet ten vierden male worden ingeroepen, zoodat de Christelijke Liefde van elders wonende **MENSCHENVRIENDEN** het eenigst uitzigt is, dat Vader en Moeder overblijft, om hun Ongelukkig Kind een Onderwijs te doen erlangen, hetwelk het onder Gods Zegen zal in staat stellen, van eens in zijn eigen onderhoud te voorzien.

Der Ouderen Dringende Bede brengen de Ondergeteekenden tot zoo menigen Edelmoedigen, als zij weten dat nog in Nederland gevonden wordt, zullende zij zich gaarne met de ontvangst van iedere Gift belasten.

J. F. W. KLEBER,
Predikant te Moerdijk. (8365)
T. H. VAN DEN HONERT,
Predikant, vroeger te Moerdijk, thans te Almkerk c. a.

MENSCHENVRIENDEN, die genegen zouden willen zijn, eene ONGELUKKIGE WEDUWE, met Drie nog zeer Jeugdige Kinderen, in een voor haar te gering Pensioen te gemoet te komen, worden verzocht, haar in eene of andere Inrigting, waar Vrouwelijke hulp vereischt wordt, eene plaats te verschaffen. Zij wil werken voor haar en de hare. Menschenvrienden! weigert de gelegenheid niet. Reflecterende, gelieve zich Franco te adresseren, onder Lett. M. C., bij den Kantoor- en Papier-Handelaar H. G. KOSTER HGz., Nieuwendijk, Hoek Oudebrugsteeg H N°. 1. (8717)

J. LIESE, Kostschoolhouder te Utrecht, heeft de eer aan Ouders en Voogden te berigten, dat hij, door uitbreiding zijner Localiteit, in staat is tegen Augustus e. k. nog eenige **KOSTLEERLINGEN TE PLAATSEN.** Op franco aanvrage zullen de Prospectussen franco worden toegezonden. (8325)

Daar het **PIANO-MAGAZIJN** van **P. VAN LEEUWEN** VERPLAATST is naar de Heerengracht bij den Blaauwburgwal, N°. 317, wordt het geëerde Publiek bekend gemaakt, dat zijn Magazijn thans gesorteerd is van brillante 7 Octaafs **PIANINO'S**, tot zeer voordeelige Prijzen; alsmede voorhanden eene uitmuntende OCCASIE PIANINO, à *f* 175; een keurig 14 registers nieuw Palisanderhouten SERAFIN ORGEL, à *f* 325; twee goed geconserveerde 6 Octaafs PIANO'S, à *f* 45 en 50; een opstaande PIANO, à *f* 75, sterk van toon; een zoo goed als nieuw BROADWOODS PIANO, besloten in eene fraaije Kast, groot model en zwaar van toon, à *f* 100; alles met 10 jaar guarantie. Brieven franco. (8383)

Aan eene Inrigting voor Lager- en meer uitgebreid Lager Onderwijs te 's GRAVENHAGE, vraagt men tegen 1°. Augustus een **SECONDANT**, H. G. Behalve het Internaat is aan genoemde Betrekking eene bezoldiging verbonden van *f* 300 à 400. Adres franco onder Lr. C., aan de Boekhandelaren de ERVEN THIERRY EN MENSING, aldaar. (8322)

Op het beste gedeelte der Stad Leyden, worden gedurende den STUDENTEN OPTOGT op Maandag 11 Junij aanstaande: **TWEE GEMEUBILEERDE KAMERS** aangeboden. Reflecterenden gelieven zich met Franco Brieven te wenden, onder L. bij den Papier- en Boekhandelaar J. H. T. MATVELD, aldaar. (8719)

LET WEL.

Een **DIAMANTZETTERS-GEZEL**, goed kunnende Monteeren, kan dadelijk geplaatst worden bij J. S. CALISCH, Diamantzetter en Bijoutier, Snoekjesgracht, O N°. 24. (8707)

Men verlangt in een Fatsoenlijk Gezin, eene **JUFVR**[...] **WEDUWE**, zonder Kinderen, omstreeks 30 jaren oud, P. genot van *f* 70 à 80 per jaar, goed met Jeugdige Kinderen omgaan en verder behulpzaam te zijn in de Huishouding. Zij, Onderwijs kunnen geven, zullen bijzonder in aanmerking komen te adresseeren onder Lett. M. V., bij J. H. GEBHARD en C°., Amsterdam. (8

HOUTHANDEL.

Men wenscht eene geschikte gelegenheid te vinden voor een [...] **LING**, tot het **AANLEEREN** der **HOUTZAGERIJ** en den **HANDEL**, in zijn geheelen omvang, liefst met genot van Inwoning. Inclinerenden adresseren zich met Franco Brieven, onder bij den Boekh. G. W. TIELKEMEIJER, te Amsterdam.

HEIDELBERG

HOTEL SCHRIEDER.

Dit nabij de Spoorstations en aan den voet der Bergen gelegen H[...] hetwelk uitzigt heeft op het Paleis, wordt in de aandacht van het Publiek aanbevolen door den Ondergeteekende, die hetzelve sedert [...] heeft aangekocht. Dit Hotel is geheel Modern nieuw ingerigt en deszelfs aanzienlijke ruimte (120 Kamers en Zalen, 3 Eet- en K[...] groote Tuin, enz.) aan Reizigers van verschillenden rang, alle we[...] gemak aan. In dit Hotel wordt het Amsterdamsche *Algemeen Ha*[...] gehouden. **OTTO KÜHN.**
Voorheen Eigenaar van Mainlust te Frankfurt a/M.

DE BADEN VAN AKEN

De voortreffelijkheid der **AKENSCHE** Thermale **BAD**[...] specifieke heilmiddelen, welke zij aanbieden tegen de zwaarste [...] als Jicht, Rheumatismus, Huidziekten, Syphilis, de gevolgen v[...] Verwondingen, als stijfheid der Ledematen, Gezwellen, Zenuw[...] enz., zijn sedert lang bekend, even als de uitmuntende inrig[...] BADEN en DOUCHES.

De genoegens, welke eene groote Stad als **AKEN**, met h[...] bekoorlijke Omstreken boven andere vooruit heeft, worden vo[...] vermeerderd door Inrigtingen van Gemak en Verlustiging der B[...]

Het Saizoen neemt een aanvang met 1 Mei.

Te ROTTERDAM ligt in lading na[...]

MACASSER (DIRECT),

HET NEDERLANDSCH BARKSCHIP

MACASSER,

Kapitein C. M. DE BOER.

Adres: De Agent G. W. KONING JR., en de Cargadoor W. R[...] aldaar en CANNE EN BALWÉ, te Amsterdam. (8[...]

NAAR NEW-YORK

zal bepaald op 20 dezer van AMSTERDAM Ve[...] Het extra Snelzeilend Gekoperd, Eerste Klasse Ame[...] **BARKSCHIP** *HOLLAND*, Kapitein E. HECKER, [...] Oosterdok. Adres voor Goederen of Kajuit-Passage bij den C[...] THOs. BREUKER, Waal N°. 16 aldaar.

Bij S. E. VAN NOOTEN, te Schoonhoven, ziet het licht:

CHRISTELIJKE HUISBIJBE[L]

door C. E. van Koetsveld.

Eerste Stuk, 172 Bladz. roijaal 8vo. Prijs *f* 1.

Deze Bijbeluitgave onderscheidt zich van alle vroegere, daar zij, met behoud van de gewone vertaling, geheel is ingerigt, om het gereg[...] van den geheelen Bijbel gemakkelijker en vruchtbaarder te maken in de Huisgezinnen, voor de Catechisatien en eigen onderzoek.

Zij is alleen daar gewijzigd en bekort, zonder verandering van den zin, waar de kieschheid dit vordert, waar de gewone vertaling [...] onverstaanbaar is, en waar de gedurige herhalingen konden worden uitgelaten, zonder het eigenaardige van den Bijbelstijl te schenden.

Zij geeft van den geheelen inhoud des Bijbels een gemakkelijker overzigt, door dien in geschiedkundige en zakelijke orde te rangschik[...] door, in plaats van de gewone en dikwijls gebrekkige verdeeling, alles, naar den inhoud, in grootere en kleinere Afdeelingen te rangschikke[...]

Zij onderscheidt eindelijk, wat in de gewone vertaling geheel verzuimd is, proza en poëzy. Het prozaïsch gedeelte van het Oude Testam[...] dit jaar, in drie stukken, het licht.

Om eindelijk het gemis van Aanteekeningen te vergoeden, wordt het geheele werk en elk der drie Deelen door uitvoerige Inleidingen [...] gegaan, die den oorsprong en de lotgevallen der Bijbelboeken in algemeene trekken beschrijven, en een overzigt geven van de Bijbelsche Ges[...] zoowel als van den godsdienstigen en zedelijken inhoud des Bijbels.

Het geheele werk, ongeveer 90 vel compressen druk bevattende, zal worden uitgegeven volgens het meer uitvoerig Prospectus, dat ne[...] 1ste Stuk bij de meeste Boekhandelaren ter inzage voorhanden of te ontbieden is. (80[...]

De ECHTE GRAINS DE SANTÉ van DOCTOR FRANCK zijn het beste, zachtste en heilza[...] Purgatif. Dit sints 60 Jaren bekende en **EENIG GEAUTORISEERDE MIDDEL** herstelt den eetlust, vergemakkelijkt de spijsve[...] verdrijft de scheele hoofdpijn, winden, verstopping van de lever, geneest hypocondrie, verschillende waterzucht en geregeld genomen behoedt [...] voor beroerte en verlamming. Ter voorkoming van alle Namaaksel is ons Fabriekmerk, dat gedeponeerd is bij den Raad der Prud'hommes [...] de Regtbank van Koophandel, op onze Handteekening gedrukt. Men vrage het Prospectus der Drukkerij LENORMANT. Adres te P[...] den Heer **LEVEVILLE**, Directeur der Bureaux van de Pharmacie Leroy, rue Neuve St. Augustin, 45. In Nederland verkrijgbaa[...] bekende DEPOTS. (68[...]

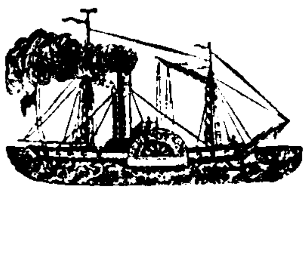

STOOMBOOT EN DILIGENCE genaamd *HARLINGEN*,

DIENST TUSSCHEN AMSTERDAM, ENKHUIZEN, HARLINGEN LEEUWARDEN EN GRONINGEN.

Vertrek van AMSTERDAM, Zondags, Woensdags en Vrijdags, 's Morgens 7 Uur.
" " GRONINGEN, " " " " 's Avonds 11 "
" " LEEUWARDEN, Maandags, Donderdags en Zaturdags, 's Morgens 5 "
" " HARLINGEN, " " " " " 8 "
Aankomst te AMSTERDAM, ongeveer één uur voor Beurstijd.
" " GRONINGEN " tien " 's Avonds.

ZOMERDIENST TUSSCHEN AMSTERDAM, ENKHUIZEN, HARLINGEN EN LEEUWARDEN.

Vertrek van AMSTERDAM, Maandags 's Namiddags 3 Uur.
" " LEEUWARDEN, Dingsdags, 's Morgens 8 "
" " HARLINGEN " " 10½ "

KANTOOR TE AMSTERDAM IN DE NIEUWE STADS-HERBERG. (87[...]

SOOLBAD NAUHEIM

BEI FRANKFURT AM MAIN.

Die Nauheimer kohlensäurereichen Soolthermen, welche sich bereits einen so bedeutenden Ruf erworben haben, werden sowohl zu TRIN[K-]REN, als namentlich zu BADEKUREN verwandt. Die beiden neben der schönen, neu erbauten Trinkhalle belegenen Trinkquellen, der [...]brunnen und der SALZBRUNNEN mit einer Temperatur von 17° R. zeichnen sich durch ihre Klarheit, ihren angenehmen Geschmack und ihren Gasgehalt aus. Der Kurbrunnen wirkt leichter, der Salzbrunnen stärker abführend. Der erstere wird mit Recht dem KISSINGER RAG[OZI] an die Seite gestellt. Die herrlichen drei Badequellen, die weit berühmten **„NAUHEIMER SPRUDEL,"** von resp. 29,27 und 23° R. na[...] Wärme, mit 4 pCt. Salzgehalt und einem groszen Reichthum an Kohlensäure, werden nicht nur zu Bädern, sondern auch zu allen Art[...] Douchen verwandt, und liefern ein so reiches Material zu Kohlensäuredouchen, wie es nicht leicht an andern Quellen gefunden wird. Du[...] Einrichtungen der Quellenleitungen und Badehäuser ist die sonst nirgends in Deutschland zu findende Möglichkeit gegeben, Modificatio[...] NATÜRLICHEN Wärme der Bäder herzustellen, welche sich zwischen 22 und 29° R. bewegen.

Die Trinkquellen sowohl, als die Badequellen finden vorzugsweise ihre Anwendung: bei allen Formen der Scropheln, insonderheit bei sc[...] lösen Hautausschlägen und Flechten, bei scrophulösen Geschwüren und Knochenleiden; ferner bei rheumatischen Beschwerden und Gicht; bei c[...] schen Unterleibsleiden, Hämorrhoidalbeschwerden, Anschwellungen der Leber und der Milz; bei Gebärmutterleiden, Unfruchtbarkeit und N[...] leiden verschiedener Art; endlich bei veralteten syphilitischen Affectionen.

NAUHEIM reiht an die Wirksamkeit seiner Wasser die Annehmlichkeiten, welche die bevorzugtesten Bäder des Rheinthales bieten. [...] provisorische Kursaal, seine Conversations-, Bal-, Concert, Lese- und Spielsäle versammeln täglich eine ausgesuchte Gesellschaft. Das Or[...] aus vorzüglichen Musikern bestehend, unter der Leitung des Kapellmeisters EDMUND NEUMANN, läszt sich Morgens an den Quelle[n] [...] Abends in den Gärten des Kursaales hören, und während der Saison finden ohne Unterbrechung Bälle und Concerte statt. Die Gasthäuser [...] den Fremden vortreffliche Table d'Hôte und Restaurants à la Carte.

Eröffnung der Salons seit dem 1. April
und der Bade-Saison den 15. Mai.

Nauheim ist 55 Minuten von Frankfurt durch die Main-Weser-Eisenbahn entfernt. (78[...]

AMSTERDAM, Maandag 14 Mei.

…n hield de Koninklijke Academie van wetenschappen (afdeeling … letterkunde) hare gewone maandelijksche vergadering, onder voor… van den Heer J. de Wal.

…nwoordig waren de HH J. de Wal, H. J. Koenen, L. A. J. W. … T. W. J. Juynboll, G. H. M. Delprat, H. C. Millies, Leemans, … C. van Heusde, J. G. Hulleman, J. van Lennep, L. J. F. Janssen, …e, T. Roorda, J. H. Scholten, W. G. Brill, J. C. G. Boot, S. Karsten, … Opzoomer, R. Fruin, W. Moll, N. Beets en W. C. Mees.

…secretaris doet mededeeling van ingekomen brieven en stukken, waar… kennisgeving, dat het taal- en letterkundig congres dit jaar zal wor… houden te 's Hertogenbosch, op 11, 12 en 13 Sept. a. s.

…na beantwoordt de Heer Scholten uitvoerig de bedenkingen door den … Opzoomer gemaakt, tegen zijne verhandeling over de oorzaken van … terialisme; Spr. komt tot de conclusie, dat de critiek van den Heer …ner is in strijd met de wetenschap, dat zij afbreekt zonder weder op …wen, dat zij is oppervlakkig en meer het karakter heeft van sophis…an critiek.

… Heer Opzoomer beantwoordt den vorigen spreker; hij wenscht niet …en in het voetspoor van den Heer Scholten, en, even als deze ten … opzigte gedaan heeft, een tijd van drie maanden te besteden, om … Heer Scholten te beantwoorden, na in dien tijd zijne werken te heb… lezen, om daaruit te bewijzen, dat de Heer Scholten met zich zelven …jd is of van denkwijze veranderd. Hij merkt slechts kortelijk aan, … vorige spreker geene critiek heeft geleverd op zijne bedenkingen, … op zijn persoon. Ook in dat opzigt wenscht spreker het voorbeeld …en Heer Scholten niet te volgen. Hij volhardt echter bij zijn vroe…uit gevoelen, dat de Heer Scholten, die in zijne verhandeling over …zaken van het materialisme, het dualisme en het materialisme heef…den en het monisme verdedigd, daarin niet geslaagd is.

… Heer v. Lennep vestigt de aandacht der academie op de wijze waarop …e stukken worden gesteld; hij gaat de oorzaken na van de weinige …dheid der Nederlandsche letterkunde in het buitenland, welke, vol… spreker, gelegen zijn in het onderscheid tusschen de Nederlandsche … en schrijftaal, waardoor het den vreemdeling, zelfs al is hij hier …igd, onmogelijk gemaakt wordt zich de Nederduitsche taal volkomen … te maken. Spreker wijst er op, hoezeer men in naburige landen en …ame in Frankrijk zorgt voor een goeden en duidelijken stijl, al twist …aar ook minder over de spelling; hij ontleedt een inschrijvingsbillet …ekere gemeente (dd. Mei 1860) en maakt uit den onduidelijken stijl … gevolgtrekkingen, die voorzeker in strijd zijn met de bedoelingen van …eller. Hij wenscht, dat de academie eene commissie benoeme, welke …st zou hebben het gouvernement opmerkzaam te maken op de nood…jkheid, om de ambtenaren te verpligten goed Hollandsch te schrijven. …clamatie wordt het voorstel van den Heer van Lennep aangenomen, …na de voorzitter, overgaande tot de benoeming dier commissie, daartoe …ijst de Heeren van Lennep, de Vries en Opzoomer, die verklaren die …ming aan te nemen.

…arna is de vergadering gescheiden.

… de residentie wordt algemeen eerlang eene geheele of gedeeltelijke wij…g van het kabinet, of eene ontbinding van de Tweede Kamer der …n-Generaal te gemoet gezien.

…eden is in de afdeelingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal …ocht het ontwerp van wet, betreffende eene nieuwe regterlijke inrig… Tot rapporteurs zijn benoemd: De Heeren Strens, van der Linden, … Heukelom, Dullert en Meeussen.

…e commissie uit het provinciaal geregtshof in Noord-Holland, belast … het afnemen der examina van aspiranten tot het notaris-ambt heeft …amineerd en als candidaat-notarissen toegelaten de Heeren: J. E. F. …hon Sluijterman van Loo, wonende te Haarlem; R. C. Sloos, wo…e te Winkel; S. T. Beets, wonende te Nieuwe Diep, en J. F. Drug… Jr., wonende te Amsterdam.

…aar wij vernemen is gisteren nabij Alkmaar een treurig ongeval ge…d. Een tjalk met hout geladen, is nabij de Koedijker Vlotbrug, naar … vermoed ten gevolge van den zwaren bovenlast, omgeslagen. Daarbij … de moeder en het kindje des schippers jammerlijk verdronken.

…nder den titel: *Mijne Verzekering voor Brandschade*, *enz.*, heeft de …r K. A. Korff een verhaal het licht doen zien van eene door hem voor …iters gevoerde procedure, tegen de verzekering-maatschappij, onder directie … de Heeren Ihnken en C°. Daaruit blijkt, dat eene door dien Heer … genoemde maatschappij gesloten overeenkomst van verzekering door …iters nietig is verklaard, wegens de verzwijging der omstandigheid, dat … het gebouw, waar zich het verzekerde bevond, eene sigarenfabriek was …estigd. Deze brochure levert wederom het bewijs hoe moeijelijk het is … eene zaak, waarin men zelf betrokken is, een onpartijdig oordeel te vellen. …ij kunnen overigens begrijpen, dat het iemand diep moet treffen bij brand … de schadevergoeding, waarop men aanspraak meent te mogen maken, te …rden verstoken, omdat men, gelijk uit de brochure schijnt te blijken, te …eder trouw eene omstandigheid heeft verzwegen, en daaruit kan ook …igzins de zeker zeer heftige toon worden verklaard, dien de schrijver …alaat. De lezing dezer brochure kan voor velen tot spoorslag strekken, … bij de opgave der omstandigheden, die het goed, dat men wenscht te …rzekeren, aan grooter brandgevaar blootstellen, met de noodige omzig…heid te werk te gaan, ten einde zich voor teleurstellingen, als die, welke …or den Heer Korff zijn ondervonden, te waarborgen.

241ste STAATS-LOTERIJ. Prijzen van *f* 1000 en daarboven. 5de Klasse …de Lijst: N°. 4661 *f* 2000; N°. 13892, 8477 en 18095 ieder *f* 1000.

* 's GRAVENHAGE, 14 Mei. Volgens alhier ontvangen berigten van Demerary van 22 April jl., is Mr. L. Metman, 's Konings commissaris voor …e invoering der nieuwe wetgeving in onze West-Indische kolonien en zijn secretaris Mr. van Andel, dien dag, na eene voorspoedige reis, aldaar aan…gekomen. Naar men verzekerde, hadden zij het voornemen, met de te Demerary liggende Surinaamsche stoomboot de reis terstond voort te zetten, zoodat zij daags daarna Paramaribo zouden kunnen bereiken.

— H. M. de Koningin en Z. K. H. Prins Peter van Oldenburg, heb…en gisteren morgen ten 7 ure de godsdienstoefening in de Groote Kerk, onder het gehoor van den Wel-Eerw. Heer Ds. Bermink Janssonius, bijgewoond.

— De baron de Bock Hermansdorff, buitengewoon gezant en gevolmag…tigd minister van Z. D. H. den Hertog van Nassau bij het Nederl. hof, … in de residentie aangekomen en aan het hotel Paulez afgestapt.

* DELFT, 13 Mei. De kapt. jhr. H. F. A. de Hellig, van het 3de bat. 7de regem. inf., is door Z. M., op zijn verzoek voor een jaar op non-acti…viteit gesteld.

* UTRECHT, 13 Mei. De kapt. F. A. Vaillant, van het corps ingenieurs, mineurs en sapeurs, in garnizoen te Helder, is door den minister van oorlog benoemd tot eerst aanwezenden ingenieur te Delft, en de kapitein Rochell, eerst aanwezend ingenieur te Muiden, is in gemelde betrekking overgeplaatst naar Dordrecht.

* LEEUWARDEN, 12 Mei. Het detachement van het alhier garni…zoen houdend 8ste regem. inf., sterk 30 onder-officieren en manschappen, bestemd om gedurende de bedijking van het eiland Schiermonnikoog aldaar in bezetting te blijven, is gisteren avond derwaarts vertrokken, onder commando van den 1sten luitenant Vorstman.

LAATSTE BERIGTEN.

BERLIJN, Zondag 13 Mei (des Avonds).

Heden vertrekt van hier de graaf zu Eulenburg, chef der staatkundige zending, naar Japan en China bestemd. Gisteren heeft hij een afscheids-audientie bij den Prins-Regent gehad.

Volgens berigten uit Stockholm zijn de feesten, ter gelegenheid der krooning gegeven, afgeloopen. Men zegt algemeen, dat het groot aantal verheffingen in den adel een niet zeer gunstigen indruk op de bevolking des lands heeft gemaakt. Verscheidene dagbladen en vooral het *Nya Dagligt Allehanda* gispen dezen maatregel op scherpe wijze.

Men meldt uit Warschau, dat de stedehouder van Polen, Prins Gortschakow, den 9den des namiddags aldaar uit Petersburg is aangekomen, vergezeld van de adjudanten-generaal des Keizers Graaf Adlerberg II en Graaf Lamberth I. Binnen kort verwacht men den Keizer aldaar. Men voegt er bij, dat hij de Keizerin-weduwe zal gaan bezoeken en op die reis zal vergezeld worden door den nieuw benoemden adjudant-generaal, den Groothertog van Mecklenburg Strelitz. Bij die gelegenheid zal de Keizer een dag en een nacht te Breslau vertoeven.

PARIJS, Zondag 13 Mei.

De baron Theis, Fransch consul-generaal te Genua, is door onze regering herwaarts ontboden. Men zegt dat hij zich slechts voor weinige dagen van zijn post zal verwijderen.

De *Patrie* meldt, dat de geruchten van militaire bewegingen der Russen in de zuidelijke provincien des rijks, ten eenemale ongegrond zijn. De troepen, welke in die provincien liggen, hebben geene grootere sterkte dan 30,000 man; zij hebben geene voorwaartsche beweging gedaan en geene …tive maatregelen genomen.

Naar luid van particuliere berigten uit Hongkong van den 30sten Maart, waren de eerste Fransche detachementen den 28sten dier maand in China aangekomen met de Duchayla, welk vaartuig met hulpstoomvermogen den 15den Dec. de haven van Brest had verlaten. De andere transportschepen werden den 15den April verwacht.

MARSEILLE, Zondag 13 Mei.

De Grootvorst Nicolaas van Rusland is met een Russisch fregat hier aangekomen. Men verzekert dat hij heden avond naar Parijs zal vertrekken.

Een brief uit Talamone, geschreven door een officier van Garibaldi, zegt dat het getal manschappen, te Genua ingescheept, 1100 bedraagt, doch dat wel het dubbel van dat getal zich aanbood, waarvoor echter de schepen geene ruimte hadden. Garibaldi en Bixio voeren het bevel over de expeditie. Het gemeentebestuur van Talamone heeft Garibaldi verwelkomd en de geheele bevolking heeft hem feestelijk onthaald.

TURYN, Zondag 13 Mei.

De dagbladen bevatten eene proclamatie van Garibaldi aan de bewoners der Marken, van Umbrië, Sabinië en de Napolitanen, waarin hij hen tot opstand aanspoort. In eene andere proclamatie, tot de Romeinen gerigt, herinnert hij aan den strijd van het jaar 1849 en aan hunne broeders voor de verdediging van Rome gesneuveld.

De Fransche regering staat aan Sardinie eene groote hoeveelheid geweren, amunitie en 400 stukken geschut af, grootendeels bestemd voor de dienst der marine.

Er zijn geene berigten ontvangen van de expeditie van Garibaldi.

ROTTERDAM, 14 Mei. Tarwe *f* 7½ lager, overige artikelen onveranderd; Meekrap weinig geveild, de vraagprijzen zijn hooger, er heerscht weinig kooplust. Onberoofden *f* 24 a 26½.

SCHIEDAM, 14 Mei. Moutwijn *f* 15½; Genever *f* 21; Amst. Proef *f* 22¼.

ROTTERDAM, Maandag 14 Mei. W. S. 2½ pCt. 63$\frac{15}{16}$; Dito 4 pCt 98¾; Spanje 3 pCt. 44⅜; Port. 3 pCt. 44; Dito 1857 42¾; Rusland 1855 6de serie 99⅝; Dito 5de Serie 90; Oost. Nat. 54; Dito Zilver 69⅛; Dito 2½ pCt. 25¼; Venez. 24⅜; Dito Uitg. 12$\frac{13}{16}$.

PER TELEGRAAF.

LONDEN, HEDEN, Maandag 14 Mei.

De *Times* en de *Morning Post* verzekeren, dat 1000 man van de expeditie van Garibaldi te Marsala zijn ontscheept. Caribaldi zelf is nog niet aan wal gestapt. Eene andere expeditie wordt verwacht.

De Heer Barry, onder anderen bekend als architect van het nieuwe parlementsgebouw, is overleden.

TWEEDE DEPÈCHE.

Reuters Office deelt het navolgende telegram mede uit Petersburg, gedagteekend van heden: Voor eenige dagen heeft Prins Gortschakow de gezanten der voornaamste mogendheden, met uitzondering van die van Turkye, uitgenoodigd tot het houden eener conferentie. Hij heeft hun bij die gelegenheid verklaard, dat de toestand der christen bevolking van Turkye zoo drukkend is, dat die onhoudbaar is geworden, dat de Russische regering op het punt stond om krachtige vertoogen deswege bij de Verhevene Porte in te dienen, in welk opzigt zij hoopte op de medewerking der overige mogendheden. Wijders verneemt men, dat de Heer v. Budberg, die den graaf de Kiesseleff zal vervangen, eene overeenkomst met de Fransche regering heeft tot stand gebragt

DERDE DEPÈCHE.

Reuter's office. Naar luid eener officiele depèche uit Napels van gisteren; ten 9½ ure des avonds, zijn twee Napelsche fregatten slaags geweest met een corps revolutionaire troepen, dat te Marsala aan land werd gezet, van hetwelk verscheidene zijn gedood, van de beide stoomschepen welke het corps hadden aangebragt, is de Lombardo in den grond geschoten, en de Piemonte veroverd. De koninklijke troepen rukten op tegen het ontscheepte corps revolutionairen.

LONDEN, HEDEN, Maandag 14 Mei.

Goederenmarkt stil. Prijzen der meeste artikelen vast. *Salpeter* ferm. — *Olie* onveranderd. — *Talk* flaauw. — *Boter*: Holl. 78, Friesche 100 en Gron. 80. — *Granen* vaster.

Veemarkt beter, aangevoerd 3440 Runderen, 22,160 Schapen en 135 Kalveren.

LONDEN, HEDEN, Maandag 14 Mei. 2 ure 20 min.: Consols 94⅞ 95; Mexic. 21¼ a ½; Spanje 3 pCt. 47½ a 48; Dito 1¾ pCt. 37 a ¼; Venezuela 26 a ¼.

LIVERPOOL, HEDEN, Maandag 14 Mei.

Van *Katoen* werden heden 8000 b. tot vorige prijzen afgedaan.

WEENEN, HEDEN, Maandag 14 Mei.

In onze financiele kringen wil men uit eene goede bron weten, dat vrijwilligers, tot de expeditie van Garibaldi behoorende, den 11den dezer met twee schepen te Marsala zijn geland. De Napelsche oorlogsbodems moesten hun vuur gedurende twee uren staken, omdat de Engelsche stoomschepen dit beletteden tot dat hunne officieren van land aan boord waren gekomen. Het gelande korps was, bij het vertrek van het berigt, met de koninklijke troepen handgemeen.

BERLIJN, HEDEN, Maandag 14 Mei.

Rogge voorjaar 50¼, herfst 48½; Raapolie voorjaar 11$\frac{1}{12}$, herfst 11$\frac{11}{12}$.

HAMBURG, HEDEN, Maandag 14 Mei.

Granen flaauw; Olie 24½ a 25¼.

PARIJS, HEDEN Maandag 14 Mei.

De *Constitutionnel* bevat een artikel van den Heer Grandguillot, meldende, dat in het antwoord van den graaf Cavour aan den Heer Thouvenel gezegd wordt, dat Sardinie even als Frankrijk op de krachtigste wijze de vermetele onderneming van Garibaldi afkeurt; er wordt evenwel bijgevoegd, dat, indien die expeditie in strijd is met de belangen van Sardinie, zij echter overeenstemt met de gevoelens van een gedeelte des volks, waarvan Garibaldi de held is, weshalve Sardinie geen dwang kon uitoefenen jegens den man, die eene zoo groote volksmagt vertegenwoordigt; zoodanige handelwijze zou in Italie eene gevaarlijke reactie hebben doen ontstaan. Indien de daad van Garibaldi door Europa al wordt afgekeurd, zoo moet men toch erkennen, dat de toestand in het Koningrijk der Beide Sicilien zoo hagchelijk is, dat het welslagen der expeditie niemand zou verwonderen. Zonder te kunnen voorzien welke de uitslag der expeditie zijn zal, kan de *Constitutionnel* evenwel niet aannemen, dat daaruit een Europesche oorlog zou kunnen ontstaan. Van de begeerlijkheid van Engeland sprekende, zegt het blad, dat het voor Engeland niet gemakkelijker zou zijn om zich van Sicilie meester te maken, dan aan Rusland om Konstantinopel in te nemen. Het blad herinnert, dat Frankrijk en Engeland steeds eenstemmig gehandeld hebben ten aanzien der staatkunde jegens Napels; men moet het dus thans geene ande e bedoelingen toeschrijven. Het blad hoopt nog, dat de Napelsche verwikkelingen niet door eene omwenteling zullen worden ontward; in het tegenovergestelde geval echter is het niet door tegenwerking en naijver der groote mogendheden onderling en inzonderheid van Frankrijk en Engeland, de gevaren zouden worden afgewend.

TWEEDE DEPÈCHE.

(*Cohen's telegr. Bureau*) Volgens alhier ontvangen berigt, zijn 1004 man der expeditie van Garibaldi te Marsala in Sicilie geland met twee Sardinische en éene Fransche stoomboot. Het is niet bekend, of Garibaldi zich daarbij bevindt. Eene nieuwe expeditie wordt verwacht.

PARIJS, HEDEN, Maandag 14 Mei.

Raapolie zeer stil; op Mei 105; op Julij—Aug. 109; op Sept.—Dec. 111. Aangeboden zonder koopers.

PARIJS, HEDEN, Maandag 14 Mei. 1 ure Frans. 3 pCt. 69.65; Cred. Mob. 666.25; Spanje 3 pCt. 45½; Dito 1¾ pCt. — Fr. Oost. Spoorw. 511.25; Russ. Spoorw. doorgef. —.

Het berigt omtrent het ontschepen van 1000 man van Garibaldi's revolutionnair corps te Marsala, wordt bevestigd.

TEXEL, HEDEN, Maandag 14 Mei.

Binnen: Fox, King, Yarmouth. - Bilderdijk, Losschen, Bat. - Naiad, Sturdlington, Sunderl. - Beaver, S., Londen. - Terschelling, Rotgans, Venetie. - Maleijer, Bok, Batavia.

Uitgezeild: Ondine, S., Bordeaux.

Terug uit Zee: Johan, Martin, Sunderl. - Jane, Bouland, id.

BATAVIA, DONDERDAG 5 APRIL.

Suiker op *f* 16¾ pr. picol gestegen.

HANDELSBERIGTEN.

AMSTERDAM, Maandag 14 Mei.

Door het Departement van Finantien is medegedeeld de volgende opgave van den uitvoer uit het vrije verkeer van Tin in 1859. Hanover 108,396, Bremen 300, Hamburg 125,574, Denemarken 5,500, Pruisen 1,172,828, Rusland, O. en W. Zee 105,664, Zweden 2,960, Belgie 194,339, Groot-Brittannie 586,427, Frankrijk 3,421,856, Sardinie 23,443, Toscane 5,262, Kerkelijke Staat 800, Napels 2,989, Oostenrijk 25,546, Vereenigde Staten van Noord-Amerika 651,935, totaal 6,433.819 pond.

Wij vernemen den verkoop van 526 cranj. Java Suiker, N°. 16¼, opgeslagen, ex Courier, a *f* 37.

De prijzen van het Vee, besteed ter markt van heden, waren als volgt: Runderen wegende 650 ℔ 1e kwal. *f* 180, 2e kwal. *f* 140; dito weg. 600 ℔ 1e kwal. *f* 160, 2e kwal. *f* 120; dito weg. 550 ℔ 1e kwal. *f* 150, 2e kwal. *f* 110. Melk- en Kalfkoeijen *f* 140 a 200. Schapen *f* 24 a 30. Varkens 42 a 46 c. het Ned. ℔.

LEIDEN, 12 Mei. Boter, 1ste kwal. per ¼ vat *f* 38 a 42, dito 2de *f* 30 a 37; dito per Ned. ℔ *f* 0.95 a 1.05 en *f* 0.75 a 0.92½.

HARLINGEN, 12 Mei. De uitvoer bedroeg alhier van 6 dezer tot heden 6809/4 ton Boter, 474 Kanterkazen, 233 Runderen, 13 Kalveren, 600 Schapen en Lammeren, 15 Varkens, 4 kisten Steentjes, 5 manden en 6 kisten Wild, 140 balen Vlas, 32 zak Aliekruiken, 5 pak Kalfsvellen, 6 last Kanariezaad, 14 mud Raapzaad, 50 pakken Huiden en 70,000 Ned. ℔ Hooi.

FRANEKER, 12 Mei. Op de gewone Mei-veemarkt, gisteren gehouden, waren ruim 800 Koeijen aangebragt. De handel was buitengewoon levendig en de prijzen hoog. Voor puike Melkkoeijen besteedde men tegen *f* 200 en voor dito vare om de *f* 140. Naar vette beesten was minder vraag, zoodat de prijzen daarvan iets lager waren.

DALFSEN, 13 Mei. Boter 90 c. a *f* 1 per N. ℔; Eijeren 6 stuks 10 c.; Kalfsvellen *f* 2.10 a 2.20; Paardenhuiden *f* 7; Hooi ten gevolge van het gunstige weder zonder handel.

OLDEMARKT, 12 Mei. Op de heden gehouden Varkensmarkt waren aangevoerd ongeveer 1100 Varkens. Ofschoon de handel gedrukt was, is het grootste gedeelte tegen verlaagde prijzen van de hand gedaan. Oude Varkens golden *f* 15 a 23; Biggen *f* 5.50 a 11.

HAMBURG, 11 Mei. De handel in *Koffij* was deze week zeer stil hoewel de prijzen zich souteneren en onder de notering niet te koop is. Naar Rio was eenige vraag te bespeuren en voor orders moesten volle prijzen besteed worden. Sedert den 4den dezer zijn verkocht 250,000 ℔ Portorico tot 7⅜ a 7¾ sch., 3600 b. Domingo van 6$\frac{7}{16}$ a 6$\frac{13}{16}$ sch., 2500 b. Rio en Santos van 6½ a 6⅞ sch. en 1000 b. Laguayra van 7⅛ a 8¼ sch. — Van Ruwe *Suiker* werden wederom eenige partijen tot vorige prijzen verhandeld. — *Rijst* zeer vast. Uit de eerste hand werden verkocht ca. 3500 b. Rangoon en 3000 b. Java. — *Katoen* prijsh. Men heeft afgedaan 1200 b. fair Dollerah tot ca. 4$\frac{13}{16}$ sch. — *Huiden* stiller. — *Peper en Piment* niet williger met weinig vraag voor behoefte. — *Vruchten* flaauw. — *Honig*: Ten gevolge der van New-York ontvangen berigten volgens welke de geheele voorraad tot stijgende prijzen voor Antwerpen gekocht is, zijn partijen alhier in de eerste hand moeijelijk tot notering te koop; Havana 17¾ a 18¾ mb. — *Lijnolie* iets vaster loco en per Mei 19⅝; najaar 20 mb. — Cochin *Cocosolie* 30 a 30½ mb.; prima tot 31½ betaald. — *Traan* onveranderd. — *Teer* hooger en naar kw. op 14 a 15 mb. te noteren. — *Talk* zonder omzet. — *Potasch* hooger gehouden in loco is evenwel niets omgegaan. — *Harst* voortdurend flaauw. — *Granen*: Voor Tarwe vertoonde zich heden veel kooplust tot betere prijzen, in loco bedong 129, 131 ℔ Beneden-Elve; Holst. en Mecklenb. 163 a 166 rd., op levering 130 ℔ Wahrener 168 a 170 rd.; ca. 1000 last werden omgezet. Voor 132, 133 ℔ van Bandholm besteedde men per Mei 125½ rd.; 133, 134 ℔ Fuhnen per Junij 128 rd.; 132, 133 ℔ van Holstein per Mei 127 a 128 rd.; 131 ℔ van Anclam per 15 Junij 128 rd.; 131, 132 ℔ van Lubek per Mei en Junij 128 a 130 rd., 132 ℔ van Koningsbergen per Junij 129 rd. en 132 ℔ van Dantzig per Julij 130 rd. Rogge in loco 108 a 116 rd. Op levering van Koningsbergen bedong 80 ℔ per Junij 75 rd. en per Junij a Julij wordt 76.77 gevraagd. Van af Riga wordt 116, 117 ℔ per Mei tot 67 en 118, 119 ℔ Koersche nog tot 70 rd. aangeboden.

HAMBURG, 12 Mei. *Koffij* zeer stil. — *Tarwe* in loco en op levering 2 a 3 rd. hooger betaald; van Fühnen 130, 131 ℔ per medio Junij 126 rd. betaald. — *Rogge* stil. — *Raapolie* per Mei 24.4, Oct. 26 mb.

DANTZIG, 10 Mei. Ter granenmarkt was heden meer vraag naar Tarwe en werden 700 lasten omgezet, over het algemeen 10 fl. hooger dan gisteren.

ODESSA, 4 Mei. *Granen* stil, in het geheel zijn deze week slechts 16,000 tz. omgezet; van Ghirca Tarwe voor de Middellandsche zee gevraagd, werden 8900 tz. verkocht van 8.75 a 10.25. Rogge werd betaald met 5.35 a 5.37½.

TRIEST, 11 Mei. *Koffij* stil en alleen voor consumtie gekocht; prijzen flaauw. — Voor *Suiker* blijft het ook aan vraag ontbreken; de prijzen zijn nagenoeg nominaal. — *Katoen* bijna zonder handel. — *Huiden* vast. — *Vruchten*: Sultana Rozijn tot verlaagde prijzen tamelijk verkocht. Calamata Vijgen met eenigen omzet tot matige prijzen. Amandelen geanimeerd en met fl. 33 a 35 betaald.

ALEXANDRIE, 4 Mei. *Katoen*: De aanvoeren van het binnenland waren in de laatste 14 dagen zeer klein; mooije kwaliteiten bij voortduring schaarsch, terwijl middel en ord. ruim voorhanden zijn. Over het geheel zijn de prijzen vaster en sedert 2 of 3 dagen, geven zij eene verbetering te kennen van ½ tall. — *Granen*: De prijzen van Tarwe die 10 p. gedaald waren, hebben zich later weder hersteld; voor Jarige Saidé is fr. 92 a 110 besteed. — *Boonen* onveranderd, nieuwe Saidi bedongen 76 a 81½ en voor die van den vorigen oogst werd 72½ a 73 besteed. — *Wisselkoers* op Londen 96½ a ¾. — *Vrachten* naar Engeland 4 sh. a 4.9.

NEWYORK, 28 April. *Katoen*: Het artikel blijft stil en zonder prijsverandering; sedert drie dagen zijn 3800 b. verkocht. *Potasch* met iets meer vraag a 5.25. *Koffij* stil; in veiling zijn verkocht 1689 b. Rio van 13½ a 13¾ c. en 307 b. van 14 a 14½ c. *Campechehout* gevraagd: men heeft verkocht 250 ton Jamaica van 13.50 a 14 en 200 ton Domingo a 15.50. *Meel* 10 c. hooger, voor de merken State en Western; van Canada zijn de prijzen 15 a 25 c. gestegen. *Tarwe* met meer vraag voor uitvoer en 3 a 5 c. hooger, de verkoopen bestonden in de laatste 3 dagen uit 261,700 bushels en laatstelijk besteedde men voor Milwaukieclub 130 a 135; Chicago 128 a 130; witte Canada 156 a 162, Michigan 160 a 165 c. en roode Western 148 a 150 c.; Maïs 4 a 6 c. hooger. Rogge stil en 1 c. lager. *Honig* schaars en vast gehouden. *Terpentijnolie* souteneert zich op 46 c. *Harst* flaauwer en van 160 a 162½ betaald. *Reuzel* werd verhandeld van 10¾ a 11⅛ c. *Specerijen* stil. *Talk* flaauw. *Tabak* met weinig kooplust. *Suiker* prijshoudend. *Vrachten* onveranderd. *Wisselkoers* op Londen 9⅜ a 9½ pCt. premie; op Amst. 41½ a 41¾.

PHILADELPHIA, 22 April. *Quercitron* schaarsch en met vraag tot de laatst verhoogde prijzen N°. 1 met 30 d. betaald.

WILMINGTON, 21 April. *Harst*: Het artikel is zeer stil en flaauw, ord. 115 c. — *Terpentijnolie* 41 c. zonder vraag;

HAVANA, 21 April. *Suiker*: N°. 12 met 8½ r. betaald; de houders zijn niet genegen lager los te laten. De uitvoeren van hier en Matanzas bestonden deze week uit 51,308 k. en 2751 vaten. — *Melasse* 3½ a 3¾ r. voor gekleid en 4½ a 5 r. voor Moscovados. — *Honig* wordt gehouden op 3¾ r. — *Koers* op Londen 12 a 12½ pCt.

VALPARAISO, 31 Maart. *Koffij* met weinig disponibelen voorraad; men noteert middel Amerik. 17 a 18 d. — *Huiden* ondervonden eene prijsverlaging van 2 d.; voor mooije kwaliteit werd laatstelijk 15.50 betaald; secunda geldt 13.50. — *Talk* vast, men betaalt coulant 19.75 a 20 d. — *Cacoa* met weinig affaire vast op 9.50 a 12 d. n. kwal. — Van *Salpeter* zijn niet meer dan 2000 centenaars disponibel, waarvoor 2.50 gevraagd wordt. — *Wissel* op Londen 60/d. 44 — *Vrachten* naar het Kanaal 3 £.

Fondsen en Beurstijdingen.

LONDEN, Zaturdag 12 Mei. Consols contant 94⅞ a 95; Dito op tijd 95⅛ a ¼; Brazil. 1824 5 pCt. 100 a ½; Dito 1852 4½ pCt. 90¼ a ¾; Dito 1858 4½ pCt. 90½ a ¾; Buenos-Ayres 6 pCt. 86 a 88; Dito Uitg. 24¾ a 25; Russen 5 pCt. 107½ a 108½; Dito 4½ pCt. 97½ a 98; Dito 1859 3 pCt. 64¾ a 65; Mexik. 3 pCt. 21⅞ a ⅛; Venez. 3 pCt. 26¼ a ½; Dito Uitg. 1½ pCt. 13¼ a ⅝; Gren. Werk. 15¼ a ¾; Dito Uitg. 4⅜ a ⅝; Grieken 5 a 6; Ecuador Gecons. 12½ a 13; Dito Land-Warr. 3 a ¼; Peru 4½ pCt. 92½ a 93; Dito 3 pCt. 69½ a 70; Dito Dollar Bonds 4½ pCt. 81 a 83; Dito Uribarr. 4½ pCt. 82 a 83; Holl. 2½ pCt. 65½ a 66; Dito 4 pCt. 100¼ a 101¼; Dito Rijnsp. 5½ a 5 disc.; Spanje 3 pCt. 47½ a 48½; Dito 1¾ pCt. 37¼ a ½; Dito Coup. Certif. 4¾ a ⅞; Dito Passive 15¾ a 16; Portug. 1853 3 pCt. — a —; Sard. 5 pCt. 85 a 87; Turksche 6 pCt. 75¾ a 76¼; Dito Nieuwe 60¼ a ¾; Dito 4 pCt. 101¼ a ½.

De Engelsche fondsen waren heden iets flaauwer ten gevolge van eenige speculatie-verkoopen. Ook de vreemde effekten waren over het algemeen ongunstig gestemd.

Volgens de officiele prijscourant zijn gedaan: Consols cont. 95⅛, 95, 94⅞; Dito op tijd 95¼, ⅛, ⅜, ⅛; Brazil 100¼; Dito 1858 90½; Mexik. 21⅞, ⅞; Peru 3 pCt. 69¾; Portug. 45¼; Russen 98; Spanje 1¾ pCt. 37¼; Zweedsche 4 pCt. 83½; Turksche 76, ¼, 75¾; Dito Nieuwe 60½, ¾, ¼; Venez. 26¼, ½; Holl. 65¾; Rijnspoorw. 9⅝.

Scheepstijdingen.

ROTTERDAM, 13 Mei. Volgens particulier berigt is het schip Valparaiso, kapt. Kok, 27 Febr. ll. van hier te Macassar aangekomen en werd aldaar bevracht a doll. 0.55 per picol naar Hongkong of Macao. Alles wel aan boord.

ZIERIKZEE, 12 Mei. Alhier is heden morgen binnengebragt door kapt. Bombyes, voerende de Zuid Hollandsche reddingkotter Willem van Houten, met onderhebbende manschappen en twee schippers van Bruinisse, het wrak van de Pruisische schoener Sabina, in de vorige week op den Banjaard verongelukt.

HELSINGBORG, 7 Mei. Alhier is in de haven gebragt de onlangs bij Höganäs gestrande Hollandsche kof, Gezina Mensinga.

BINNENGEKOMEN.

TEXEL, 13 Mei; Henricus Gerardus, v. d. Zee, Padang, vertr. 15 Jan. - Christina Helena, Tjebbes, Banjoew., vertr. 19 Jan. - Marathon, Wilson, Bombay. - Sicilië, Schol, Buenos-Ayres. - Compagnie, Kuyper Hzn., Surin. - Coquette, Meter, Bordeaux. - Stad Enschedé, Niggebrugge, Dundee.

VLIE, 11 Mei; Verwachting, Ruiten, Newc. - Burgemeester v. Setten, Giezen, Dantzig.

HELVOETSLUIS, 13 Mei; Gitana, Schots, Coquimbo, l.v. Scilly. - Pomona, van der Sloot, Palermo. - Rose Victorine, Leveque, Requéjada. - Seine, S., Havre. - Balmoral, S., Bristol. - Enyo, Bedlington, Newc. - Freija, Henrichs, Drammen.

BRIEL, 12 Mei; Bon Paysan, Ollivand, Nantes. — 13 Mei; Prins van Oranje, S., Duinkerken. - Leo, S., Londen.

BROUWERSHAVEN, 13 Mei; Samuel Hendricus, Bouten, Soerabaya n. Rott., vertr. 18 Dec. - Emprove, Pangero, Licata n. Dordrecht.

HAMBURG, 11 Mei; Constantia, Dallinga, Emden. - Annechiena, Bull, Sliedrecht. - Anna Marg., Schaakenberg, Oostzee. - Amsterdam, S., Amst. — 12 Mei; Sjoukelina, Dirks, id.

OP DE ELVE, 12 Mei; Maastroom, S., Rott. - Reina, Kruisinga, Amst.

BREMERHAVEN, 11 Mei; Hanna Wilhelmina, de Boer, Gron. - Ida Gesina, Egberts, Amst. - Hendrika, Heydhoff, id. - Minerva, Muller, Rott. - Elise, Lange, id. - Vijf Gezusters, de Vries, Amst.

CUXHAVEN, 11 Mei; Zeemeeuw, Bockhout, Cardiff. - Noord-Nederland, Krol, Lissabon.

WOLGAST, 10 Mei; Compegius, Koster, Amst.

STETTIN, 10 Mei; Maria Janna Jacoba Berendina, Staal, Dordrecht. - Margaretha Catharina, Stenger, Bremen. Frauke Hillechina, Joosten, id.

MEMEL, 7 Mei; Margaretha, Sluyk, Londen. - Vigilantia, Woldinga, Newc. - Gebroeders, Coerkamp, Coerkamp, id. — 8 Mei; Jantina Gesina, de Haan, id.

KOPENHAGEN, 11 Mei; Jonge Paul, S., Amst.

BOLDERA, 5 Mei; Johanna, Heeren, Antw. - Anna Elisabeth, Schuur, Amst. — 6 Mei; Lambertus, Poelman, Gent. - Trekvogel, Freese, Delfzijl. — 7 Mei; Admiraal Graaf van Heiden, Drent, Amst. - Stad Leer, Kramer, id. - Johannes, Wijkman, id. - Juliane Louise, Sprik, Emden. - Antje Berg, Driesten, id. - Johanna, Meinders, Brussel. - Geziena Wilhelm. Diekman, Grangemouth. - Zeeploeg, Ludeling, Schiedam. - Welgelegen, Zwaal, Bergen. - Cornelia Catharina, Hagedoorn, Kopenhagen. - Vriendschap, Brouwer, Liverpool. Fenna, Jager, Bergen. - Gesiena Catharina, Dall, Dysart. — 8 Mei; Margar. Gezina, Stuit, Lubeck. - Hendrika, Huisman, Amst. - Castor, de Jonge, id. - Jenny, Jager, Rostock. - Vrouw Martha, Ebes, Dundee. - Noord-Horn, v. Leeuwen, Aberdeen. - Margaretha, Jansen, Rott.

LEER, 8 Mei; Anna, Poelman, Libau. — 9 Mei; Jantje, Forma Jr., Amst. - Westphalia, Muller. Memel. - Almuth Catherina, Brahms, Koningsb. - Vr. Catharina, Hulzebos, Gron. — 10 Mei; Carl, Backer. Koningsb.

PILLAU, 3 Mei; Wobbina Catharina, Meijer, Rott. - Eendragt, Martens, id. - Familienshaab, Meinertz, Antw. - Anna Beerendina, Kwint, Newc. — 10 Mei; Bérénice, S., Amst.

ELSENEUR, 10 Mei; Martha, Mostema, Dantzig n. Amst. - Catharina Hendericka, Faber, id. n. Dockum. - Henriette Hamman, Fretwurst, Libau n. de Maas. - Annechina, v. d. Woude, Newc. n. Petersb.

Bij PORTLAND, 12 Mei; Maria Elizabeth, van der Valk, Banjoew. n. Rott.

Bij DEAL, 12 Mei; Ariel, . . ., New-York n. Rott.

Bij DOVER, 11 Mei; ten anker: Maria Anna, van Monnom, Rott. n. Bat.

Bij LEZARD, 10 Mei, Casilda, Stafford, Baltimore n. Rott.

Bij PORTSMOUTH, 9 Mei; Marinus en Willem, v. Duyn, Hartlepool n. Hongkong.

PLYMOUTH, 11 Mei; Stientje Roemeling, Bruyns, Paraiba.

LIVERPOOL, 11 Mei; Ida, Zaag, Straalsund (laadt voor Memel).

INVERNESS, 9 Mei; Flecken Jouwer, de Weerd, Antw. - Jeltina, Muller, Rotterdam.

SHIELDS, 10 Mei; Felicitas. Bods, Dordt. - Utility, Redhead, Rott. - Edward, Poulsen, id. - Bill Point, Lird, Nieuwe Diep. - Snapper, Johnson, Schiedam. - Maria, de Jong Brussel. - Johanna Elisabeth, Smaal, Harl. — 11 Mei; Alma, Bowbyes, Zierikzee. - Margaretha, Hoedemaker, Harl. - Martha, Topzand, Delfshaven.

ABREVACH. 4 Mei; Coquette, Meteor, Bordeaux n. Amst.

CAMARET, 3 Mei; Victorine, Roussel, Nantes n. Rott. — 6 Mei; Honorine Sorin, Roquejada n. id.

BASSEIN, 2 Maart; Imma Brons, Muller, Singapore.

SURINAME, 14 April; Cuba, Eylers, Amst. - William Frederik, Visser, id.

BATAVIA, 15 Maart; Zr. Ms. stoomschip Citadel van Antwerpen, Nederl. 17 Maart; Capella, Lange, Liverpool. — 22 Maart; Capella, Landweer, Amst. 24 Maart; Kinderdijk, Zwanenburg, Rott. - Johanna Christina, de Boer, Newc. — vóór 26 Maart; de Vrede, van der Plas, id. - Tasmania, Jonker, id.

STRAAT SUNDA, 5 Maart; Graaf van Heiden Reinestein, Wamsteker, Bat. n. Amst. — 21 Maart; Gerardus Jacobus, Kilian, Cardif n. Hongkong.

MACASSAR, 7 Febr.; Zaanstroom, Schaap, Badjoa.

HONGKONG, 23 Maart; Henriette Louise, Meijer qq., Kanagawa. — 26 Maart; Jacoba Cornelia, Rooseboom, Bombay. — 28 Maart; Henriette, van Loenen, Bat. — In reparatie: Soolo, kapt. van der Meulen. — In lading: Bellona, Kluin, San Francisco.

MACAO, 16 Maart; Baron Forstner van Dambenoy, Kruymel, Batavia. — 20 Maart; Jan van Brakell, Verhey, Hongkong (laadt voor Batavia.) 22 Maart; Maria Elisabeth, Jonker, id. (laadt voor Havana.) — In lading: Shanghae, Uitermark, Batavia.

SHANGHAE, 14 Maart; Argonaut, Carst, Japan (laadt voor Kanagawa.) — 21 Maart; in lading: Juno, Chevalier, Nagasacki

FOO-CHEW-FOO, 23 Maart; in lading: Sophia en Amalia, van Veen, Shanghae.

UITGEZEILD.

TEXEL, 13 Mei; de Vrouw Dieuwke, Feenstra, Londen. - De Visscherij, Fokkema, id. - Johan Martin, Radmann, id., is uit zee teruggekomen. - Amalia, Zilbersmit, Sunderland.

VLIE, 12 Mei; Fuchsia, Sharp, Sunderland. - Templar, Smith, id. - Wubbina Frederica, Das, Koningsb. - Fortuna, Andersen, Christiania. - 3 Gebroeders, de Jong, Oudsoen.

HELVOETSLUIS, 13 Mei; Proteus, Kikkert, Macassar.

BRIEL, 13 Mei; Feijenoord, S., Londen. - Mary Campbell, Hall, Newc.

MAASSLUIS, 12 Mei; Margaretha, Thorsen, Windau. — 13 Mei; Ann & Margareth, Evans, Dublin.

WOLGAST, 10 Mei; Georgina Wubbina, Heins, Amst. - Jantina, Heijenga, id.

PILLAU, 9 Mei; Doris, Mellema, Amst. - Johann, Verlaaj, Kampen. - Marianne, Vlas, Rott. - Jezelina, de Jonge, id. - Gesina Alida, Botje, Gron. - Constantia, Rieper, Antw. - August Ferdinand, Rickert, id. - Talia, Jensen, id. 10 Mei; Martha, Nieboer, Amst. - Annette Cathalina, Kramer, Gron. - Fenna Hendrika, Duit, Rott. - Aukathor, Thorsen, id. - Rogaland, Jonassen, id. - Olav Tryguson, Larsen, Schiedam. - Electo, Meling, Holland. - Johanna, Lydeckker, Antw. - Elisabeth, Bijl, id.

DANTZIG, 9 Mei; Roelfina Kuiper, Reinders, Amst. - Annechina, van Sluijs, Gron. - Eva Hendrika, Dijk, id. - Helena, de Jonge, Londen. - Agatha Jacobina, Kramer, Bremen. - Gesina, van Sluis, Gron. - Hendrika, Drewes, id. — 10 Mei; Alberdina, Scherpbier, Guernsey - Gefion, Larsen, Rott. - Himalaga, Muller, Zaandam. - Clara, Kraft, Rott.

MEMEL, 9 Mei; Annechina, Schuring, Engeland. - Gesina, Bekkering, Gron. - Anna Fedora, Kuipers, Londen. - Wilhelm August, Scharenberg, Rott.

BOLDERAA, 7 Mei; Margaretha Alida, Duin, Holl. - St. Peter Paul, Grosman, id. - Ter reede: Gelie, Mennen, Liverpool.

WIGHT, 11 Mei; Adèle, Jaski, Java n. Amst., (na volbragte reparatie).

FALMOUTH, 11 Mei; von Laffert Görlitz, Engel, Amst.

LIVERPOOL, 10 Mei; Catharina Regina, Dol, Pernau. - Zeilkl: Phoenix, Kuiper, Antw.

HULL, 11 Mei; Themis, Schuur, Memel. - Hillechina, Hooghoudt, Peterb.

SHIELDS, 11 Mei; Jonge Jan, Langereis, Singapore. - Ottolu, . . ., Rott.

PAIMBOEUF, 10 Mei; Annechiena Harmina, Stuitvoet, Liverpool.

St. NAZAIRE, 10 Mei; Jules Cecile, Guillevin, Amst.

SURINAME, 18 April; Josephine, Hofker, Amst. — 20 April; zeilkl.: Juno, Roszberger, id. - Theodora Josina, Tjakkes, Manzanilla.

HAVANA, 19 April; Cuba Packet, Harken, Cardenas.

BATAVIA, 16 Maart; Elise Henriette, Detering, Padang. — 18 Maart Manilla, Behrens, Boston. — 19 Maart; Eduard Julie, Mennen, Nederland.

SOERABAYA, 18 Maart; Delphin, Klein, Nederland. - O'Thijen, Addicks, id.

PASSAROEANG, 29 Febr.; Doggersbank, Kerkhoven, Nederl. — 3 Maart; Twee Anthony's, van Rijn, id. — 7 Maart; Admiraal de Ruijter, Koster, id. — 9 Maart; Amazone, Tak, id.

PADANG, 4 Febr.; Johanna Louisa, Oort, Bat.

HONGKONG, vóór 29 Maart; Jan van Brakel, Verhey, Bat.

SINGAPORE, 24 Maart; Antoinette Seraphine, Victor, Bat. - Prinses Amalia, Groeneveld, Bangkok. - Bosphorus, Kruisinga, Kingport.

Rivierberigten.

IN LADING LIGGENDE SCHEPEN:

G. W. Scholten, Cöln N°. 8, n. Keulen. - L. Penning, Azia S., n. Manheim. - H. Meuwsen, Niederrhein N°. 5, Dusseldorp en Duisburg. - G. J. Andres, Maintz N°. 2, n. Maintz. - A. Grenshauser, Boreas, Mannheim. - G. Caldenhoven, Franckfort N°. 25, n. Franckfort.

KEULEN, 13 Mei. Aangekomen: B. L. Casimir, met 2100 c. en J. Joosten, met 3105 c., v. Amst. en K. de Veer, met 2707 c. en G. v. d. Berg, met 2200 c., v. Rott. — Rijnhoogte 10 vt. 9 d. Keulsch (10 vt. 6 d. Rijnl.)

Carga-Lijsten.

AMSTERDAM.

SURINAME, Compagnie, Kuijper Hz.: 178 b. Koffij, 27 b. Cacao, Eyken Sluyters en V. Santen; 66 b. Koffij. Boissevain en Kooy; 186 b. Koffij, 18 b. Cacao, 10 b. Katoen, Insinger en C°.; 70 b. Koffij, G. v. Hoogstraten; 5 b. en 26 v. Koffij, 1 b. Cacao, Fraissinet en v. Baak; 58 b. Koffij, 68 b. Cacao, Charbon en Zn.; 20 v. Koffij, P. Poel en Zn.; 2 b. en 8 v. Koffij, C. J. Otto; 49 b. Koffij, v. Heukelom en Vollenhoven; 68 b. Koffij, Gebs. Wittering; 20 b. Koffij, L. Hoyack en C°.; 19 v. Koffij, H. G. Th. Crone; 35 b. Koffij, A. A. Roepel; 14 v. Koffij, S. Haase en Zn.; 56 b. Koffij, Wed. F. N. L. Aberson; 85 b. Koffij, 1 b. Cacao, Gebrs. Hartsen; 49 v. Koffij, C. A. de Vismes; 282 b. Koffij, Kerkhoven en Coutinho; 35 b. Koffij, Rothuys en C°; 15 b. Koffij. 37 b. Cacao, G. C. Bosch, Reitz; 7 b. Koffij, 1 b. Cacao, G. J. Hesselt en C°.; 60 b. Koffij, Order.

SURINAME, Equator, Nieuwenhuys: 56 punch Rum, 6 z. Cacao, Charbon en Zn.; 15 v. Suiker, A. A. Roepel; 13 v. Suiker, C. E. Smit; 7 v. Suiker, C. E. de Vismes; 30 v. Suiker, Wed. v. Hasselt; 66 st. Hout, Gouvernement; 8 st. Cederhout, Order.

PADANG, Henricus Gerardus, v. d. Zee: 4952 b. Koffij, 1165 b. Peper, 282 st. Huiden, 44 k. Paarlsago, 73 k. Gom-Elastiek, 158 p. Cassie, 1600 b. Bindr., N. H. M.

COLOMBO, Euxine, Kidd: 623 v. en 1317 b. Koffij, 103 v. Cocosolie, 380 b. Katoen, N. H. M.

BUENOS AYRES, Sicilie, Schol: 374 b. Wol, 21 b. Wol, N. H. M.

ROTTERDAM.

BUENOS-AYRES, Jenny, de Lang: 238 b. Wol, 3000 st. Huiden, 150 st. Paardenhuiden, N. H. M.

HAMBURG.

PORTO PLATA, Cassandra, Heim: 1051 cer. Tabak, Order.

NEW-ORLEANS, Regina, Booker: 1426 b. Katoen, J. Berenberg Gossler en C°.

CHARLESTON, Hamburg, Krause: 730 b. Katoen, 200 v. Rijst, Biancone Bösch en C°.

LAGUAYRA, Anna, Brekke: 5450 b. Koffij, Order.

BREMEN.

BAHIA, August en Emma, Waraken: 1822 p. Tabak, 500 z. Suiker, div.

NEW-ORLEANS, Everhard Delius, Herboth: 1269 b. Katoen, 80 v. Tabak, Diverse.

Aangekomen Passagiers.

Van SURINAME, per Compagnie, kapt. Kuyper Hz.: Mevrouw Reelfs en 2 Kinderen en Mej. A. Thurkow.

Prijscourant der Effecten.

MAANDAG 14 MEI.			Laagste koers.	Hoogste koers.	Gebleven koers.
AMSTERDAM. Thesaurie	5	pCt.			
Nederl. Bank	4	"			
NEDERLANDEN. Werk. Schuld.	2½	"	63⅞	64	
Dito Dito	3	"	75$\frac{15}{16}$	76	
Dito Dito	4	"	99		
Oost-Ind. Leening	4	"	97½	97⅝	
Amortisatie Syndicaat	3½	"	94¾	94⅞	
Handelmaatsch. op rescontre			129½	131½	131½
Dito à contant	4½	"			
Dito Leening 1858	4	"			
Aand. Holl. Spoorweg					
Leening Idem	4½	"			
Rijn Dito	4½	"			
BELGIE. Cert. Adm. Belg. Bank	4½	"			
Dito bij Rothschild	2½	"			
FRANKRIJK. Certificaten	3	"			
SPANJE. Obligatien	1¼	"	35$\frac{9}{16}$	35$\frac{15}{16}$	35$\frac{15}{16}$
Dito	3	"	46¼	46¼	
Dito Binnenlandsche	3	"	44⅛	44¼	44¼
Amortisable Schuld			15		
Bewijzen Coupons					
PORTUGAL. Obligatien	3	"	43¼	43¼	43¼
Dito 1856/1859	3	"	42$\frac{1}{16}$	42¼	42¼
Dito Uitgestelde					
RUSLAND. Oblig. bij Hope & C°.	5	"	102⅝		
Dito Dito 1828/1829	5	"	101¾		
Certif. Dito 1831/1833	5	"	84¾	85¼	
Dito Dito 1840	4	"	79¾		
Dito bij Stieglitz	4	"	80¾	81	
Dito Nieuwe	4	"			
Dito 5de Serie	5	"	89⅞		
Dito 1855 6de Serie	5	"	99½		
Dito Adm. te Hamburg	5	"			
Dito te Londen	5	"			
Dito Dito	4½	"			
Dito Dito	3	"	62⅞	63⅛	63⅛
Inschrijvingen in Assignatien	6	"	59¾		
Certificaten van Dito	6	"	59¾	60	
Spoorweg-Actien	5	"			
Dito volgefourneerde	5	"	213¼	214	
Hypotheek	4½	"			
POLEN. Aandeelen 1835 fl. 500		f	159¾	160½	160½
Obligatien	4	pCt.			
PRUISEN. Obligatien	4½	"			
Dito 1859	5	"	100¾	101	
Aandeelen 1854	3½	"			
OOSTENRIJK. Oblig. bij Goll & C°.	5	"			
Dito Dito	4	"			
Dito Metalliek	5	"	47	47¾	47¾
Dito Dito	2½	"	25½	25¾	
Dito Rente Amst.	5	"	68⅞	69½	69⅜
Dito Nationale 1854	5	"	53½	54½	54$\frac{7}{16}$
Weener Bank-Actien		f	742		
Dito Aand. fl. 250, 1839		"			
Dito Dito fl. 250, 1854	4	pCt.	215	215½	
Fr. Oost. Spw. Oblig. bij Hope	3	"			
BEIJEREN. Spoorweg-Aandeelen					

Brazil. 1824 5 pCt. 98; Equador 10⅞, $\frac{15}{16}$; Venez. 24⅛, ¼; Dito Uitg. 12¾; Grenada 12$\frac{13}{16}$, $\frac{13}{16}$; Dito Uitg. 4$\frac{5}{16}$; Mexic. 19⅞, ⅝, ⅝; Philad. bij Hope & C°. Lett. A 97¼; Dito Lett. B 101½; Illinois Oblig. Constr. Bonds 7 pCt. 84⅞; Galv. Spoorweg Oblig. 40½; Entrep. Dok 101.

Koers van het Geld: Beleening 3, Prolongatie 3, Disconto 3 pCt.

Aldus opgemaakt door het Bestuur der Effecten-Societeit,
IJ. DE KOCK, *President.* BOON HARTSINCK, *1ste Secretaris.*

Hollandsche fondsen waren heden prijsh.

De markt in vreemde effecten was wederom flaauw gestemd, op lager afkomende koersen van de buitenlandsche beursen. In Oostenr. en Spaansche vertoonde de handel eenige levendigheid.

Op het einde der beurs kwamen, op de verlaagde prijzen van genoemde soorten, onderscheidene koopers te voorschijn, ten gevolge waarvan zij zich eenigermate herstelden.

De huidige tweemaandelijksche rescontre bragt eenige levendigheid te weeg. Den compensatiekoers is vastgesteld a 130 pCt. De aanstaande rescontre zal zijn op 16 Julij e. k., waarop van ¼ tot ⅜ prolongatie is besteed.

Spaansche Cred. bij Rothschild *f* 159, 160; Nieuwe Weener-Aand. 1858 *f* 90.

Laatste Prijzen ten 5 ure: Integralen 63$\frac{15}{16}$; Spaansche 1¼ pCt. 35$\frac{15}{16}$; Binnenl. 3 pCt. 44$\frac{11}{16}$; Metall. 5 pCt. 47$\frac{11}{16}$; Dito Nation. 54$\frac{5}{16}$.

Prijzen der Coupons. Metall. *f* 21.60; Dito Nat. *f* 28.60; Diverse in Eng. per £ *f* 11.62½; Eng. Russen per £ *f* 11.80; Fransche *f* 55¼; Belg. *f* 55¾; Pruis. *f* 34⅞; Hamb. Russen *f* 33; Russen in Z. R. *f* 33¾; Pap. R. *f* —; Poolsche in Fl. *f* 26⅞; Napelsche — Spaansche *f* .—; Spaansch Fransche *f* —; Metall. per Mei *f* —.—; Amerikaansche Dollars *f* —.

Granenmarkt.

Tarwe onveranderd met weinig handel; 132 ℔ o. b. Pools. *f* 355; 128, 129 ℔ j. dito *f* 340, 345; 132 ℔ j. n. Eijerl. *f* 345.

Rogge prijsh.; 125, 128, 131 ℔ n. Pruis. *f* 227, 236, 242; 116, 118, 119 ℔ ℔ j. Petersb. *f* 192, 196, 198; 119, 120 ℔ Cours. *f* 204; op levering eerst iets hooger, later mede flaauwer; in Mei *f* 183, 184, 183; Junij *f* 197, 196; Julij *f* 199, 198; Oct. *f* 200, 199.

Van de 94 last. Archangel en Petersburger Rogge in veiling zijn 72 last. verkocht van *f* 183 tot *f* 187 per 2100 kilo; de 20 last Galatz zijn opgehouden a *f* 173.

Garst in een doen.

Haver: Inl. Voer *f* 9¼, zware dikke *f* 10 bij de 100 kilo.

Koolzaad ruim prijshoudend; op 9 vat in Oct. en Nov. 72¼ £.

Lijnzaad onveranderd; 111, 112 ℔ Poolsch *f* 320; 107, 108 ℔ Riga *f* 275.

Raapolie dadelijk en op levering nagenoeg in een doen; op 6/w. *f* 40¼; vlieg. *f* 39; Sept. *f* 41¼ a ½; Oct. *f* 41¼ a 42; Nov. *f* 42 a ¼; Dec. *f* 42½.

Lijnolie dadelijk en op levering onveranderd; op 6/w. *f* 31¼; vlieg. *f* 30; Sept., Oct., Nov. en Dec. *f* 32¼ a ½.

Hennepolie 6/w. *f* 37¼; vlieg. *f* 36.

Raapkoeken *f* 68 a 74. Lijnkoeken *f* 11 a 13.

Wisselkoers.

			GELD.	PAPIER.				GELD.	PAPIER.
Parijs	2 m.	f	55¼		Livorno	2 m.	f	38⅜	
Id.	kort	"	55$\frac{15}{16}$		Napels	2 m.	"	78½	
Id.	3 m.	"			Weenen	6 w.	"	86	
Bordeaux	2 m.	"	55¼		Augsburg	6 w.	"	99	
Id.	15 d.	"	55⅝		Frankfort	6 w.	"	99¼	
Madrid	3 m.	"	240		Londen	2 m.	"	11.62½	
Cadix	3 m.	"	241		Id.	k. z.	"	11.70	
Sevile	3 m.	"	237		Hamburg	2 m.	"	35½	
Bilbao	3 m.	"	237		Id.	k. z.	"	35$\frac{5}{16}$	
Lissabon	3 m.	"	40⅞		Petersburg	3 m.	"	168	
Oporto	3 m.	"	41		Rotterdam		"	¼	
Genua	3 m.	"	45⅞		Disconto		"	3	

NB. Onder de Advertentie van de HH. IHNKEN EN COMP., over: Mijne Verzekering voor Brandschade, enz. (zie Bijv. A. H. B. 14 Mei) had gevoegd moeten zijn: door den Schrijver verkrijgbaar gesteld bij G. C. VAN DELDEN, Singel bij de Driekoningstraat, G 363, en verder alom.

ADVERTENTIEN.

FAILLISSEMENT.

OPROEPING VAN SCHULDEISCHERS.

Alle bekende en onbekende Schuldeischers, de Bevoorregte en de Pand of Hypotheek hebbende daaronder begrepen, ten laste van de Gefailleerde ANONYME HANDELS-SOCIETEIT, onder de benaming van de *Nieuwe Societeit der Zaagmolens,* gevestigd te Middelburg, die *niet* ter eerste Verificatie der Schuldvorderingen zijn opgekomen, worden bij deze opgeroepen, om te verschijnen op Zaturdag 26 Mei 1860, des Voormiddags ten Tien Ure, in de Raadkamer der Arrondissements-Regtbank te Middelburg, ten Stadhuize aldaar, ten einde alsnog over te gaan tot de Verificatie hunner Schuldvorderingen. De Curators in voormeld Faillissement,

MIDDELBURG, 14 Mei 1860. VAN DIGGELEN, *Advocaat.*
(8750) J. M. BRIEVE, *Procureur.*

AU GRAND CAFE RESTAURANT.

Zijn Ontvangen de **JAVASCHE COURANTEN**, benevens de **JAVA BODE**, tot en met 26 Maart jl.
(8784) **MULDER.**

Een **BURGER MEISJE** uit den fatsoenlijken Stand, goed bekend met de Engelsche Taal, zag zich gaarne geplaatst als WINKELDOCHTER in een Victualie-Winkel of als JUFVROUW VAN GEZELSCHAP bij eene Familie, hetzij hier te Lande of op Java. Adres met Franco brieven onder de Lett. P. T. Bureau Handelsblad. (8779)

Men biedt binnen Amsterdam TER OVERNEMING aan eene **BURGERSCHOOL**, benevens het **HUIS**, waar die gedurende eene Halve Eeuw gevestigd is geweest. Reflecterenden adresseren zich, onder Lr. S. M., Bureau Handelsblad. (8782)

KAMER TE HUUR.

Voor een Heer wordt IN HUUR aangeboden eene ruime **KAMER** met **ALCOVE**, voorzien van Kleeden en Gordijnen; gelegen op het beste gedeelte van den Nieuwendijk. Gegadigden gelieven zich te adresseren Franco onder Lett. N. K., Bureau Handelsblad. (8781)

HUISHOUDSTER.

Wordt ten spoedigste gevraagd bij een **WEDUWNAAR** zonder Kinderen, woonachtig in eene der aangenaamst gelegen Dorpen van Noord-Brabant: Een fatsoenlijk **MEISJE** of **WEDUWE**, van de R. K. Godsdienst en niet ouder dan 25 jaren. Reflecterenden adresseren zich met Franco Brieven, onder Lett. K., ter Boekhandel van B. LENFRING, Haarlemmerdijk, TT 443, te Amsterdam. (8780)

KUNST-GLASBLAZERIJ.

De FABRIJK van Meteorologische, Physische en Chemische **INSTRUMENTEN** van W. GEISSLER, is **VERPLAATST** naar den Amstelveenschen Weg N°. 23, en het MAGAZIJN is bij J. J. FOCKE, Kalverstraat, E 268, over de Kapel.
AMSTERDAM, 14 Mei 1860. (8761)

Voor een fatsoenlijk **JONG MENSCH** verlangt men alhier gelegenheid tot VRIJE WONING, geheelen KOST en des noods HUISSELIJK VERKEER. Adres Franco onder Lett. J. D. Bureau Handelsblad. (8758)

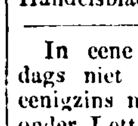
Eene sedert jaren bestaande **HOROLOGIEMAKERS-AFFAIRE**, in het beste gedeelte der Stad gelegen, wordt op Billijke Voorwaarden dadelijk ter OVERNAME aangeboden. Reflecterenden adresseren zich onder Lett. G. M. O., Bureau Handelsblad. (8776)

In eene TABAKS- en SIGAREN-AFFAIRE alhier (waar des Zondags niet verkocht wordt) verlangt men een **BEDIENDE**, of Iemand eenigzins met het Vak bekend, alsmede een **LEERLING**. Adres Franco onder Lett. L. L. bij den Boekverkooper J. C. SPIJKER Az., Reguliersplein, X 359. (8760)

Een **JONG MENSCH**, van fatsoenlijke Familie, circa 15 Jaren oud, bekend met de Hollandsche en Fransche Talen, benevens de Rekenkunde, zoekt hier ter Stede eene **BETREKKING** op een Handels- of Commissionairskantoor. Reflecterenden gelieven hun antwoord in te zenden onder Lett. L. bij den Boekhandelaar HERMAN KOSTER, Haringpakkerij, L 271. (8752)

Eene JUFVROUW van Fatsoenlijke Familie, P. G., Weduwe zonder Kinderen, omstreeks 30 Jaren oud, wenscht liefst zoo spoedig mogelijk als **HUISHOUDSTER, JUFVROUW VAN GEZELSCHAP** of in eenen WINKEL geplaatst te worden. Er zal minder op Salaris dan op eene fatsoenlijke Behandeling gelet worden. Men gelieve zich met franco Brieven te adresseren onder Letter K. N., bij HERMAN KOSTER, Boekh., Haringpakkerij, L 271. (8753)

TEGEN EEN SALARIS VAN *f* 500, voor verhooging vatbaar, kan geplaatst worden **IEMAND** van onbesproken gedrag, goed kunnende Schrijven en Rekenen. Eene vereischte is storting van *f* 725 voor het onder berusting zijnde vertrouwen. Adres brieven Franco onder het motto SPOED bij den Boekhandelaar H. A. MEIJER, op den N. Z. Voorburgwal over de Molsteeg. (8757)

TE HUUR

om terstond te aanvaarden, in de omstreken van de Nieuwmarkt: Een **HUIS**, zeer geschikt voor Danslocaal. Adres onder Lett. B. B., bij de Boekhandelaars M. SCHOONEVELD EN ZOON, Beurssteeg, E 188 alhier. (8763)

Bij J. DE RUYTER, Boekverkooper, op den Dam bij de Kalverstraat, is heden uitgegeven:

MAX HAVELAAR,
OF DE
KOFFIJ-VEILINGEN
DER
NEDERLANDSCHE HANDEL-MAATSCHAPPIJ,

DOOR **MULTATULI.** 2 Deelen à *f* 4. (8755)

SCHOUWBURGEN, CONCERTEN, ENZ.

STADS SCHOUWBURG. Dingsdag 15 Mei. Ten voordeele van het Onderling Diamantslijpers-Fonds voor Weduwen en Weezen. (Abonn., Dipl. noch Vrijb. gangbaar). *Clemence, de Dochter van den Advocaat,* tooneelspel naar het Fransch van Mw. Ancelot, door Mr. J. H. Burlage. Daarna: *Juanita, de Bruid van Valencia,* groot ballet-pant., in 5 taf. (7½ u.)

SALON DES VARIETES in de Nes. Dingsdag 15 Mei: *Dertig Jaren Tooneeldienst of eene Voorstelling ten voordeele van een oud Souffleur,* vaudeville in 5 bedrijven. Na hetzelve: *De Molenaarster van het aardige Molentje,* operette in 1 bedrijf, naar het Fransch. Muziek van Verney. **J. E. DUPORT.**
Entrée 75 Cents in vertering, 50 Cents zonder vertering. (8 ure.)

SOIRÉE MUSICALE

door de Familie PEERS, met medewerking van Fr. WEDDERIN, Soubrette, van Mlle. FLORENCE en van Mr. BLACER-ALEXANDRIE, Comique van het Theatre te Brussel, den Heer CONSTANT PEERS, Obligatist op Piano en Harmonie-Flute, zonder Entrée of favenrs voor de Muziek. **F. VAN HAARLEM,**
Café Wapen van Amsterdam, over het Rusland.

CAFÉ CHANTANT, NIEUWMARKT, 301.

Tous les jours **SOIRÉE MUSICALE**, avec le Concours de Chanteuses et Chanteurs comiques aux prémiers jours les débuts de deux célèbres Chanteuses.

NB. Toutes sortes de rafraichissements, Bière de Bavière, etc., etc.
T. J. BENSIZ.

NB. Chanteurs et Chanteuses comiques, qui ont du talent peuvent encore trouver dans l'Etablissement ci-dessus un engagement fixe.

AMSTERDAM BIJ GEBR. DIEDERICHS. — GEDRUKT BIJ C. A. SPIN & ZOON.

STATEN-GENERAAL.

Tweede Kamer der Staten-Generaal.

'S GRAVENHAGE, Zitting van Zaturdag den 12den Mei.

Aan de orde van den dag is de voortzetting der beraadslaging over de conclusie der Commissie voor de verzoekschriften over de drie bij de Kamer uit 's Hage ingekomen adressen nopens de spoorweg-concessie Leiden-Woerden, en het op die conclusie door den heer Dullert voorgestelde amendement.

De MINISTER VAN BINNENL. ZAKEN begint met aan de Kamer zijn dank te betuigen, wegens hare welwillendheid jegens hem, om de gisteren gehouden deliberatien uit te stellen, bij zijne afwezigheid gevoerd, en hem daardoor in de gelegenheid te stellen, daaraan deel te nemen. De Minister heeft vernomen, dat door een geacht lid der vergadering een amendement is voorgesteld op de conclusie der Commissie voor de verzoekschriften op zekere ingekomen verzoekschriften. Hij heeft bedenkingen aan het oordeel der Kamer te onderwerpen tegen dat amendement, en wel uit een tweeledig oogpunt: 1°. voor zoo veel den vorm en 2°. wat den inhoud betreft.

Ad I. Er worden inlichtingen van de Regering gevraagd. De Minister weet dat, in het algemeen, hij die inlichtingen vraagt, die licht verlangt, in het duistere verkeert, in het onzekere is. Die licht genoeg heeft, vraagt dit niet, maar hij die vraagt, heeft licht noodig. Hij gelooft dus, dat inlichtingen vragen insluit, eene erkenning, geen licht genoeg te hebben. Of dit noodig is, zal hij thans niet beoordeelen, daar hij alleen over den vorm spreekt. Maar nu was hij verbaasd, verder in het voorstel te lezen, dat de heer Dullert verlangt, de adressen aan den Minister van Binnenl. Zaken te zenden: "met verzoek om inlichting en *tekennengeving*, dat de Kamer van oordeel is, dat het bepaalde bij het laatste lid van artikel zes der voorwaarden, waarop concessie wordt verleend voor den aanleg en exploitatie van een spoorweg van Scheveningen, langs 's Gravenhage en Leiden naar Woerden, daarin niet mogt worden opgenomen, zonder het voorbehoud van de bekrachtiging bij de wet." Dat is, naar het oordeel des Ministers, een afkeurend oordeel uitgesproken over eene handeling der Regering. Maar hoe dit met het eerste gedeelte van het voorstel te rijmen? Keurt men af hetgeen men niet kent? Spreekt men een ongunstig oordeel uit over eene zaak, welke nog toelichting behoeft, waarover men nog in het duistere verkeert? Dit kan immers niet in de bedoeling der Kamer liggen, maar dan kan het amendement, zoo als het daar ligt, onmiddellijk door haar worden aangenomen. Of de zaak is rijp, om daarover een oordeel uit te spreken, en dan heeft men geen inlichtingen noodig, want dan bestaat er oordeel met kennis van zaken; óf men verklaart niet op de hoogte der zaak te zijn, maar dan kan men te goeder trouw geen oordeel uitspreken over eene zaak, welke men niet kent. — Dit voor zoo ver den vorm betreft.

Ad II. *De inhoud.* Men vraagt inlichtingen. De Min is een vriend, een voorstander van licht. Hij gelooft dat men nimmer, vooral niet tegenwoordig, het licht en de openbaarheid mag schuwen. Hij, die in het duistere zich beweegt en in het duistere wegschuilt, is reeds daardoor veroordeeling waardig. Maar hij moet toch vragen: wat verlangt men? Inlichting, zonder verdere omschrijving, is *vague;* het woord inlichting is zeker zeer ruim, maar daarom ook dikwijls van zeer weinig beteekenis. Men is van den heer Dullert nauwkeurigheid gewoon. De Minister zou gewenscht hebben nauwkeurig uitgedrukt te hebben, wat ingelicht moest worden. Dan is hij bereid die te geven, ten deze consequent met de gedragslijn, welke hij steeds gevolgd heeft, om te trachten dat licht te geven, hetwelk hij bij magte is te verstrekken. Op aanvrage der Kamer, of liever van eenige leden, heeft hij zich onmiddellijk bereid verklaard, de verleende concessie eerst ten burele te deponeren en later te doen drukken en aan de leden ronddeelen. Dat is het licht, hetwelk hij bij mogelijkheid ten deze kon verspreiden. Is de concessie onduidelijk, wil men eene interpellatie over artikelen, dan verzoekt hij dit op te geven, hij zal trachten te verduidelijken wat duister is. Maar de vraag, zóó gedaan, inlichtingen zonder meer, zal, met den besten wil der wereld, voor hem die inlichting vraagt, teleurstelling ten gevolge hebben. Indien men inlichting verlangt, dan vrage men precies wat men verlangt toegelicht te hebben.

En nu het *tweede* onderdeel, het belangrijkste van het voorstel: de *afkeuring*. Het bepaalde, zegt men, bij het laatste lid van Art. 6 der voorwaarden *mogt niet* in de concessie worden opgenomen, zonder het voorbehoud van de bekrachtiging bij de wet. Waarom niet? Ofschoon gisteren de vergadering niet hebbende bijgewoond, heeft hij echter vernomen, dat men zich tot adstructie beroepen heeft, op Art. 119 Grondw., en dat men van oordeel was, dat dit uitstel hier ter zijde was gesteld. De Minister betreurt het, dat dergelijke insinuatien van terzijdestelling der Grondwet in de Kamer aan de Regering ten laste worden gelegd. Hij betreurt dit voor zijn persoon, wont indien hij van zichzelven mag spreken, dan is zijn openbaar leven gedurende eene reeks van jaren daar, om ten bewijs te strekken van zijne gehechtheid aan onze constitutionele instellingen, aan het tot stand brengen waarvan hij mede persoonlijk deelgenomen heeft. Het smart hem uit deze vergadering te hooren, als zou hij medewerken tot terzijdestelling onzer constitutionele waarborgen en grondwettige voorschriften. Maar in de tweede plaats zijn dergelijke insinuatien in strijd met de eer en de waardigheid, welke de Kamer aan de Regering verschuldigd is. Zoodanige insinuatien moeten niet geschieden, zonder geduchte bewijzen. Maar dan zijn zij ook in strijd met de eer en de waardigheid van de vergadering zelve. Als het waar is, dat de Regering de Grondwet ter zijde heeft gesteld, dan moet de Kamer, zoo als de Minister reeds bij de vorige discussie zeide, de wet op de ministeriele verantwoordelijkheid inroepen en die toepassen. De Minister schroomt die toepassing niet, want hij gelooft dat de Regter niet zal oordeelen zonder voorlichting, en eerst dan uitspraak zal doen. Maar is dan werkelijk art. 119 Grondwet geschonden? Dat artikel luidt: „Door de wet worden de begrootingen van alle uitgaven des Rijks vastgesteld, en de middelen tot dekking aangewezen." Maar welke is hier de uitgave, die niet steunt op de begrooting? Waar is het voornemen eene uitgave te doen buiten de wet? Hier is eene concessie verleend, of wil men het een contract noemen, dat het niet is, de Minister heeft er vrede mede. Maar dan vraagt hij, of de Regering niet dikwijls geroepen is, verbindtenissen aan te gaan welke eventueele verpligtingen ten laste van den Staat zullen brengen, behoudens nadere goedkeuring der Wets-magt. Eene menigte voorbeelden zijn daarvan voorhanden. Maar de Minister gaat verder. Als men beweert, dat de Regering onbevoegd is eenige overeenkomst aan te gaan, waaruit in de verte uitgaven zouden kunnen voortvloeijen, dan is het onmogelijk, den gang van zaken regelmatig vol te houden. Maar, bovendien de Regering heeft zich niet verbonden. Zij heeft zich eene bevoegdheid verzekerd, waarvan zij al dan niet gebruik zal maken. Zij weet zeer goed dat, als zij daarvan gebruik maakt, de wetgevende magt de uitgaven zal moeten goedkeuren. Maar de Regering heeft meer gedaan: zij heeft zich niet jegens de concessionarissen, maar dezen aan zich verbonden. Zij zijn verpligt, als de Regering van hare bevoegdheid gebruik wil maken, dit te gedoogen, zonder eenige schadevergoeding. Maar, vraagt de Minister, staat deze zaak in eenig verband tot art. 119 Grondwet? Waarschijnlijk zal bij de volvoering der werken eene onteigeningswet noodig zijn. Wanneer zal nu art. 6 der concessie van toepassing zijn? Langen tijd nadat de Staten-Generaal het openbaar nut zullen hebben uitgesproken. En als deze dit niet doen; als de Tweede Kamer van oordeel is, dat de onteigeningswet niet behoort aangenomen te worden, dan is de concessie als niet geschied, zonder dat de concessionarissen regt hebben op schadevergoeding. Bij de beraadslagingen over de onteigenings-wet zal dus ruim gelegenheid zijn, om met kalmte te overwegen, wat in het belang van den Staat zal moeten gedaan worden.

De heer DULLERT begint met den Minister te vragen hoe het mogelijk is dat de Minister zich verwondert over de door hem gevraagde inlichtingen. Meent de Minister dan dat hij der Vergadering zoude voorstellen, licht te vragen, indien er licht in overvloed was? Maar juist heeft hij licht gevraagd, omdat het hem duister is wat de toekomst brengen zal, omdat hij wenschte te weten wat in eene zaak als deze, die de Kamer zich zoo zeer heeft aangetrokken, verder zal gebeuren. Wat is er toch geschied? Aan den Koning zijn verzoekschriften van besturen en bijzondere personen ingezonden, waarin het verlangen wordt uitgedrukt, dat de Regering zou terugkomen op de concessie, den 26sten April verleend. Die verzoekschriften zijn bij de Kamer ingekomen, en nu stelt de commissie van petitien voor: nederlegging van die adressen ter griffie, d. i. gelijk spreker dat wel eens heeft hooren noemen, op eervolle wijze begraven. Dat nu wenscht hij te beletten. Hij wenscht licht te bekomen van de Regering, om te weten hoe zij voornemens is in de toekomst te handelen. Wat de Regering beslissen zal is nog onzeker, en daarom wenscht hij licht in deze zaak die voor de toekomst duister is voor hem, en naar hij meent, ook voor de gansche vergadering. En nu vervalt de opmerking des Ministers, dat het tegenstrijdig is terzelfder tijd een afkeurend oordeel uit te spreken over eene handeling der Regering, die men verklaart nog in het duister te zijn, en waarvan men dus geene volledige kennis draagt; want de inlichtingen die hij verlangt, betreffen juist eene handeling, die de Regering nog doen moet. Hij heeft volstrekt de concessie niet willen interpreteren, waarvan de Kamer thans de stukken ontvangen heeft, maar hij heeft alleen met het vragen van inlichtingen der Kamer willen voorstellen haar afkeurend oordeel uit te spreken over het tegenwoordig art. 6 dier concessie.

De Minister heeft voorts gezegd, dat hij met leedwezen gehoord heeft de beschuldiging, voor de tweede maal tegen de Regering gerigt, alsof zij Wet en Grondwet zou hebben ter zijde ggsteld, eene beschuldiging die de Minister in strijd oordeelde met gansch zijne parlementaire loopbaan, terwijl hij haar ook weinig overeenkomstig achtte met de eer en waardigheid der Kamer. — Die berisping heeft spreker met het grootste leedwezen vernomen; hij had die niet verwacht van een man wiens karakter hem moest waarborgen, dat een lid der Kamer zich niet aan ligtvaardige beschuldigingen tegen hem zal schuldig maken. De minister is in de zitting van gisteren niet tegenwoordig geweest, en wanneer de Minister nu sprekers rede lezen zal, dan zal de Minister de overtuiging bekomen, dat hij geene zoodanige beschuldiging gedaan heeft. Wat toch is er gebeurd? Gisteren heeft spreker een zeer eenvoudig voorstel gedaan; het werd bestreden door den rapporteur der commissie, omdat het op geene wettelijke bepaling rustte. Toen nu die rapporteur op art. 119 Grondwet zinspeelde en dat artikel bijbragt, toen heeft spreker geantwoord dat het juist dat artikel was waarop hij .doelde. En nu wil spreker gevraagd hebben, of hij te dier zake eene berisping en teregtwijzing verdient, als de Minister vermeend heeft tegen een lid dezer Kamer te doen, en daarom verzoekt hij den Minister zijne oordeelvelling over het door hem gesprokene te doen steunen op eigen onderzoek, en dan is hij overtuigd dat het eerlijk hart des ministers hem, spreker, zal vrijwaren tegen de scheeve oordeelvelling waaraan hij thans is blootgesteld.

En nu, wat behelst art. 6 der concessie? De Regering heeft daarbij vastgesteld eene uitgave voor de toekomst, waarvoor nader aan de wetgevende magt verlof zal worden gevraagd, en de Minister meent dat dit niet voor de eerste maal geschiedt. Maar, antwoordt spr., hier wordt geene concessie verleend, waarbij alles is voorzien, waarbij verbindtenissen worden aangegaan, waarbij alles geregeld moet zijn. Nu heeft de Minister wel verder gezegd: het hangt van omstandigheden af, of de Kamer wel ooit geroepen zal worden van hare bevoegdheid, bij art. 6 omschreven, gebruik te maken; maar de Minister vergeet dat de Regering zich verbindt en dat, indien zij hare verbindtenissen niet nakomt, dit tot regtsvervolgingen kan aanleiding geven. Ten bewijze daarvan beroept spr. zich op de overeenkomst die voor 10 jaren is gesloten met den *Duc de Normandie*, op de regtsvervolging die daaruit is voortgesproten, en op het wetsontwerp toen aan de wetgevende magt opgedragen, opdat de bezittingen van den Staat niet mogten worden aangesproken.

En gesteld nu eens, zegt spreker, dat de Regering eens eene wijziging wil brengen in de concessie, de lijn 'sGravenhage-Gouda daarin wenscht op te nemen, of besluit dat in het belang van den staat de uitsluiting ophoude; is de Regering dan vrij? Volstrekt niet, dan zal zij verpligt zijn toch hare verbindtenissen na te leven, de schadevergoeding te betalen. De weg dien spreker wenscht in te slaan is dan ook niet ongewoon, want juist in art. 58 der jongste concessie voor den Noorderspoorweg is die weg gevolgd. Nu zegt de Minister wel, het is tijd genoeg het geld aan te vragen als het noodig is. Maar dat acht spreker niet voldoende, want indien de voorwaarde in het leven treedt, is de Regering verbonden, en de voorwaardelijke verbindtenis is van dien aard, dat de betaling moet volgen, en daarom acht hij de medewerking der Staten-Generaal onmisbaar noodig. De Regering zegt nu wel dat zij de concessionarissen aan zich heeft verbonden, en niet omgekeerd, maar dat neemt niets weg van hetgeen spreker gisteren zeide, dat er wederkeerig eene verbindtenis is aangegaan en dat, als de voorwaarde in het leven treedt, de staat verpligt is te betalen. En wat nu eindelijk betreft de bewering des Ministers, dat als eene onteigeningswet wordt aangeboden, de niet-aanneming dier wet de naleving van art. 6 der concessie doet vervallen, maar dat is een argument dat te veel bewijst, want dan is door dit slot-artikel, elke bepaling aan de goedkeuring van de Wetgevende Magt onderworpen. Spreker eindigt met eene korte opmerking, dat namelijk, indien men vooruit zulk eene zaak aan de Wetgevende Magt onderwerpt, veel werk wordt gespaard, en dat dit niet het geval is, indien men de zaak eerst regelt wanneer de tijd daar is.

De MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN beantwoordt dadelijk beknoptelijk den vorigen spreker, vooral wat betreft het begin van diens rede. Hij gelooft niet dat hij zich heeft schuldig gemaakt aan hetgeen hem door dat lid is ten laste gelegd; berisping namelijk van een lid der Kamer. Hij Minister, gelooft dat van de plaats waar hij thans gezeten is berisping van een lid der Kamer ongepast ware geweest. De Minister heeft over de zaak misschien wel met eenige warmte en met een betamelijk gevoel van eigenwaarde gesproken, en hij gelooft dat dit gevoel ieder eerlijk man bezielt, wanneer hij middellijk of onmiddellijk beschuldigd wordt van Wet en Grondwet te hebben ter zijde gesteld: maar heeft die beschuldiging niet in sprekers bedoeling gelegen, dan neemt de Minister zijne verklaring gansch en al terug, en wil hij die als niet gedaan hebben beschouwd. — En nu beantwoordt de Minister nog een paar bedenkingen door den heer Dullert geopperd. Die spreker heeft betoogd, dat uit het niet-vervullen der verbindtenis eene regtsvordering tegen den staat zou kunnen voortspruiten, en heeft herinnerd aan het bekende Bourbon-Contract, maar de Minister kan niet toegeven dat die gevallen gelijk staan. In de zaak van den *Duc de Normandie* was eene verbindtenis aangegaan; daar was zekere leverancie bedongen, waartegen betaling was beloofd, welke men niet bij magte was te effectueren, omdat zij niet gegrond was op de begrooting. Maar hier is sprake van een geheel ander geval. Waaruit zou hier eene regtsvordering tegen den staat kunnen voortspruiten? Wat is hier de regtsgrond? De staat heeft zich niet verbonden betalingen te doen buiten de medewerking van de Wetgevende Magt, en de Regering weet zeer goed dat zij zonder die medewerking over de schatkist niet kan beschikken.

Nog is door den spreker er op gewezen, dat onlangs eene vorige Regering anders heeft gehandeld; maar dat bewijst volstrekt niet dat die weg de eenige regtmatige was, of dat die altijd zou behooren gevolgd te worden, en dat dit bij geene mogelijkheid op wettige wijs anders zou kunnen geschieden. En wat eindelijk het argument betreft uit het artikel nopens de onteigeningen geput, zegt de Minister, dat hij geenszins beweerd heeft dat met het schild van dit artikel alle bepalingen zouden worden gedekt.

De heer HEEMSKERK Azn. zal kortelijk de conclusie der commissie voor de verzoekschriften verdedigen. De voorsteller van het amendement heeft daaraan thans eene nadere uitlegging gegeven, waaruit gebleken is, dat de strekking van zijn voorstel is om inlichting te vragen wat de Regering op deze adressen doen zal. Wat het tweede gedeelte der motie betreft, namelijk dat art. 6 niet mogt worden opgenomen, zonder het voorbehoud van bekrachtiging door de wet heeft Spreker zich gisteren veroorloofd te zeggen, dat die meening berustte op eene dwaling van staatsregt. Na den afloop der zitting van gisteren heeft Spreker er nog eens over nagedacht en aan drie zijner regtsgeleerde vrienden, buiten de Kamer, hun gevoelen gevraagd; drie sommiteiten die hij, wanneer zij niet meer tot het gebied der levenden behoorden, zeer zeker als autoriteiten zou kunnen aanhalen. Twee van die regtsgeleerden gaven hem hun gevoelen te kennen eer hij het zijne nog had medegedeeld, terwijl de derde hem schriftelijk op zijne vraag, die alleen bestond in de toezending van het amendement, antwoordde, dat, naar zijne innige overtuiging de motie van den heer Dullert uit een regtskundig oogpunt niet houdbaar is; dat als er van art. 6 gebruik wordt gemaakt, de medewerking der wetgevende magt noodig is, maar dat zoolang art. 6 niet wordt toegepast, geene geldelijke verpligting op den Staat rust. Wat de kwestie in het algemeen betreft, geeft hij het den heer Dullert toe, dat er in onze wetgeving, op dit punt, eene gaping bestaat. Die gaping is dat de begrooting slechts voor één jaar wordt vastgesteld; dat door den Staat verbindtenissen kunnen worden aangegaan, die van langen duur zijn en het van de wetgevende magt afhangt om later die verbindtenissen niet goed te keuren. Al is er overeengekomen, dan nog is de tusschenkomst der wetgevende magt noodig om het aan te vragen crediet te verleenen. Maar de dwaling van den heer Dullert bestaat hierin, dat deze meent dat contracten, waaruit geldelijke verbindtenissen ontstaan, vooraf door de wet zullen moeten worden bekrachtigd. Dit is waar omtrent enkele onderwerpen, zooals bij dading over domeinen, maar niet bij andere. Nu spreekt het van zelf, dat de bepaling van art. 119 der Grondwet verbindende kracht heeft; dat de Regering bij het sluiten van verbindtenissen indachtig moet zijn of de wetgevende magt de gelden zal toestaan. Maar de motie heeft de strekking, dat voorafgaande bekrachtiging noodig is tot de geldigheid van het contract, en dit ontkent Spreker. Let hij op het contract, dan zullen er later wel moeijelijkheden kunnen ontstaan, maar eene vordering tegen den Staat kan niet geboren worden dan uit eene nieuwe regerings-handeling. Het is onmogelijk dat de Hollandsche Spoorweg-Maatschappij ooit eene schadeloosstelling kan vorderen, dan wanneer de Regering de verbinding der lijnen heeft verlangd. Gelooft men nu de heeren Maxwils en Schretlen, dan kan de Regering ook hunne aangevraagde concessie toestaan, zonder bloot te staan aan een proces. Maar dit is eene kwestie, die wij thans niet behoeven te debatteren. De vraag is alleen: wanneer is de tusschenkomst der wetgevende magt noodig, en het antwoord is: als de Regering gebruik maakt van art. 6. Dagelijks worden contracten aangegaan, die over meerdere jaren loopen, zooals aanbestedingen, verhuringen, subsidiën enz. Al die contracten zouden dan, in de stelling van den heer Dullert, ongeldig zijn, want de begrooting, waarop de daarvoor noodige gelden zijn gebragt, wordt slechts goedgekeurd voor een jaar. Dit een en ander heeft Spreker gemeend te moeten zeggen als rapporteur der commissie. Nu een enkel woord als lid der Vergadering. Het komt hem voor, dat er hier geen grein bestaat van belang of sympathie voor de lijn van Leiden-Woerden, of Scheveningen-Gouda. Het is hier alleen het beginsel: dat iedere magt zich houde binnen de grenzen harer bevoegdheid. Hij neemt de bevoegdheid der Kamer zoover mogelijk, maar die strekt zich niet uit tot de deelneming aan regerings-daden. Deze kamer heeft haar oordeel uitgesproken over de handeling der Regering; daartoe was zij in haar regt. Maar om nu eene zekere pressie uit te oefenen om de concessie uit de handen van den eenen particulier te nemen en te stellen in die van anderen, dit zou een groot onregt zijn.

De heer ZYLKER kan zich niet met het beginsel van uitsluiting vereenigen; hij gelooft dat de gronden door den heer DULLERT voor zijne motie aangegeven juist zijn en zal er dus voor stemmen.

De heer WINTGENS wenscht de motie van den heer Dullert te ondersteunen en daaraan eene nog grootere portée te geven. Vooral eene aanmerking op het slot der rede van den heer Heemskerk, die eene soort van beroep heeft gedaan op de regtvaardigheid der Kamer: zij moest blijven binnen de grenzen harer magt en niet ingrijpen in de regten van anderen. Zij moest de concessie niet nemen uit de handen van den eenen particulier om die te geven aan anderen; dat is onregtvaardig. Maar niemand heeft dit gewild. Elk lid der vergadering heeft slechts gewild gelijkheid voor beiden.

Nu de motie. In zijn oog bevat de concessie niet een, maar meerdere voorschriften, die bekrachtiging bij de wet behoeven, die niet te maken waren bij eenvoudige ministeriele beschikking. Hij deelt de meening van den heer Dullert, dat eene bepaling, als in art. 6, niet mag worden gemaakt in een constitutionnelen staat, zonder medewerking der wetgevende magt. Anders keeren wij weder terug tot den goeden ouden tijd. Wat baat ons het oordeel van regtsgeleerde vrienden. Spreker wijst op het Burgerlijk wetboek. Het is waar, het geldt hier geene verbindtenis, geen contract; het is eene concessie, eene regeringsdaad, eene zaak van burgerregtelijken aard, maar dit staat toch gelijk met de bepaling van art. 1289 van het Burgerlijk wetboek, luidende: "Eene verbindtenis is voorwaardelijk, wanneer men dezelve doet afhangen van eene toekomstige en onzekere gebeurtenis, hetzij door de verbindtenis op te schorten tot zoodanige gebeurtenis plaats hebbe, hetzij door de verbindtenis te doen vervallen, naar mate de gebeurtenis al of niet voorvalt." Hier nu is eene verbindtenis aangegaan om uit de schatkist gelden te verleenen wanneer eene onzekere gebeurtenis mogt ontstaan. Vroeger heeft de Kamer geweigerd het subsidie voor de spoorversmalling. Wat poogt de Regering nu te doen? Zij tracht door een slingerweg, in het duister, te bereiken wat door de Kamer is verworpen, en zoodoende aan de Hollandsche spoorwegmaatschappij te verzekeren het voordeel, dat door de meerderheid der Kamer is geweigerd. Men gaat aan eene verbindtenis, men schenkt positieve voordeelen, men stelt een termijn, en als de onzekere gebeurtenis, die men voorziet, zal plaats vinden, dan sluit men een contract om te betalen *ƒ* 1,400,000, die de wetgevende magt vroeger heeft geweigerd. Om daartoe in staat te zijn, had de Regering vooraf behooren te erlangen de goedkeuring der wetgeving. — Wat de aangehaalde zaak der contracten-Bourbons betreft, leest spreker eene zinsnede uit een deswege opgemaakt rapport in 1849, waaruit blijkt dat er toen ook leden waren, die stellig ontkenden de bevoegdheid der Regering om dergelijke overeenkomsten, zonder tusschenkomst der wetgevende magt, aan te gaan. Maar er is meer in de concessie, dan art. 6, wat de goedkeuring der wetgevende magt vereischt. Hij wijst op art. 1, waarin eene uitbreiding wordt gegeven aan het regt *de parcours*, dat nooit de bedoeling is geweest van de wet, houdende politie op de spoorwegen. Wat toch is daarin bepaald: dat de wagens van de Nederl. Rijnspoorweg-maatschappij het vrije gebruik hebben op de baan der Hollandsche spoorwegmaatschappij en omgekeerd. Dat is nooit de bedoeling geweest van art. 4 der genoemde wet. Men krijgt daardoor eene fusie van alle spoorweg-ondernemingen hier te lande. Is dat de bedoeling dier bepaling? Is dat niet hoogst gevaarlijk? Is dat de zin van art. 4? Neen. Bovenal ontkent spreker aan de Regering het regt, de bevoegdheid om uitsluitend concessie te geven aan eene bestaande maatschappij en dan te zeggen: er zullen geene andere concessien worden verleend; hij ontkent haar het regt om te zeggen: er zullen daar nooit andere wegen worden gelegd en, als daarop inbreuk wordt gemaakt, dan zal er schadevergoeding door den Staat worden verleend. Voor dat exorbitante regt moest eene wet bestaan, want op die wijs wordt wel degelijk een formele last op het land gelegd.

Spreker ondersteunt ook het voorstel tot het vragen van nadere inlichtingen. Het is wenschelijk voor de Regering en voor de goede zaak, dat zij een middel vinde om op hetgeen hier verrigt is terug te komen. Door den gemeenteraad van 's Hage is er reeds op gewezen, dat art. 5 geene uitsluiting is voor het verleenen der concessie aan de heeren Schretlen en Maxwils. Spr. vraagt ook of het met de waardigheid der Regering overeenkomt eene veiligheidsklep te openen in haar eigen werk. De Regering behoort terug te nemen de concessie die zij heeft verleend. Het is geen contract, het is eene concessie, eene publiekregtelijke handeling, gelijk spr. reeds betoogd heeft bij de behandeling der wet, houdende politie over de spoorwegen, en met welk gevoelen de Kamer zich, blijkens eene stemming over een der laatste artikelen, heeft vereenigd. De Hollandsche

spoorweg-maatschappij kan ook, zoo als de zaken thans liggen, naar hare statuten geen weg maken; die statuten moeten worden herzien, alvorens de concessie kan worden aanvaard De commissarissen dier maatschappij hebben geen magt om op zich zelf te beslissen; daarover moeten de actiehouders worden gehoord. Het is om al deze redenen, dat spr. wenscht dat de Regering alsnog op hetgeen zij gedaan heeft terugkome.

De heer VAN NISPEN VAN SEVENAER zegt, dat het hier eenvoudig de vraag geldt of de Regering het regt heeft bij het verleenen van concessien anderen uit te sluiten. Zoolang hem nu het tegendeel niet bewezen wordt, gelooft hij dat zij daartoe het regt heeft, en dan is het niet noodig dat de wetgevende magt vooraf de bepalingen goedkeure.

De heer POORTMAN zal niet treden in een onderzoek in hoever aan de zijde der Regering het regt bestaat om *uitsluitend* concessien te verleenen. Hij acht dit onnoodig. Maar aangenomen de juistheid der stelling van den heer van Nispen, dat de Regering de bevoegdheid had die bepaling te maken, dan kan dit nog niets afdoen tot de vraag; of de Regering bevoegd is eene stellige verbindtenis tot betaling van één prijs aan te gaan, zonder medewerking der wetgevende magt. De Regering erkent zelve, dat zoodra er eene stellige verbindtenis wordt aangegaan, de medewerking der Kamer zal worden ingeroepen. Maar spr. gelooft, dat men niet noodig heeft te komen in eene uitvoerige beschouwing over dit punt. Wat is hier eenvoudig de vraag: de Regering heeft gezegd dat de Staat zich niet verbindt, dat het eerst een contract zal worden als de conditie in het leven wordt geroepen; en de rapporteur der commissie heeft gezegd, dat er geene vordering kan onstaan vóór er eene latere handeling is geschied. Maar het komt er hier op aan om wel te onderscheiden; hij geeft toe, dat er eene latere handeling moet ontstaan. Er wordt gevorderd eene beslissing der Regering, maar de Regering mag die beslissing niet terughouden, want het artikel spreekt van algemeen belang. Als dat geval ontstaat, dan moet de Regering doen wat in art. 6 is bepaald, of zij behartigt het algemeen belang niet. En dat mag hij niet van deze noch van opvolgende Ministers verwachten. Ontstaat dus het algemeen belang, dan moet de Regering aan art. 6 uitvoering geven, en dan is de Staat stellig verbonden. In welken toestand is dan de vertegenwoordiging geplaatst? Dan zal zij, bij niet toestaan, blootstaan aan het verwijt van verwaarlozing van het algemeen belang, of zij zal het geld moeten geven. Daarom moet men letten op de eigenaardigheid dezer voorwaarden. Het is niet eene voorwaardelijke verbindtenis; neen, die voorwaardelijke verbindtenis is van dien aard, dat, wanneer de toestand ontstaat, dan uit den aard der zaak de betaling volgen moet. Uit dezen hoofde is hij voor het voorstel van den heer Dullert.

De MINISTER VAN JUSTITIE zal niet terugkomen op de motie van den heer de Brauw, waarbij de Kamer gemeend heeft een afkeurend oordeel over deze zaak te moeten vellen. Hij gelooft inderdaad, dat de beslissing door de Kamer toen genomen, deze discussie nog te zeer beheerscht. Afgescheiden van dat oordeel, is nu alleen te beslissen of het amendement van den heer Dullert juist is. Hij meent, dat de vraag die de Kamer te beslissen heeft, zich in abstracto hierin oplost: is de Staat onbevoegd om te sluiten verbindtenissen, die geldelijke verbindtenissen voor den Staat medebrengen, wanneer die verbindtenissen niet vooraf onderworpen zijn aan de goedkeuring der wetgevende magt? Dat is de algemeene vraag, en die vraag kan niet bevestigend beantwoord worden. De Staat is regtspersoon, hij heeft die bevoegdheid, hij kan overeenkomsten aangaan, kan verbindtenissen sluiten, maar kan geene geldelijke verbindtenissen uitvoeren zonder tusschenkomst der wetgevende magt, omdat die tot de betaling noodig is. Maar de leer is nooit verkondigd, dat de Staat dergelijke overeenkomsten niet mag aangaan. Ware dit waar, dan zou hij op het gebied van het departement van justitie, hetzij voor de kosten voor de gevangenen, hetzij voor politiemutsen of voor wapenen der rijks-veldwacht, geldelijke verbindtenissen mogen aangaan, zonder die vooraf te onderwerpen aan de goedkeuring der wetgevende magt. Die leer is valsch.

En wat nu de concessie zelve betreft, dit is een contract of eene regeringsdaad. Men kan de concessie beschouwen als tweeledig. Hij neemt aan dat eene concessie is van publiek-regtelijken aard en dan vraagt hij: wat het is voor eene verbindtenis? Het is eene verbindtenis onder eene opschortende voorwaarde, in art. 1299 van het burgerlijk wetboek beschreven: "eene verbindtenis onder eene opschortende voorwaarde is de zoodanige, welke afhangt of van eene toekomstige en onzekere gebeurtenis, of van eene reeds gebeurde, doch aan partijen nog onbekende zaak." Hier nu geldt het eene verbindtenis die afhankelijk is van eene toekomstige onzekere gebeurtenis. Die gebeurtenis is nog niet daar. Het bestaan dier gebeurtenis hangt van de Regering af. En het oordeel van den heer Poortman is daarom onjuist, omdat de Regering *zich* voorbehoudt of er later zal zijn algemeen belang of niet. Zij zal beslissen wanneer de tijd gekomen is of het algemeen belang de aansluiting noodig maakt en als zij daartoe besluit, dan eerst ontstaat er eene verbindtenis. In een anderen zin kan de bepaling van het burgerlijk wetboek niet worden opgevat. Het regtsbestaan der verbindtenis is eerst daar, wanneer die gebeurtenis ontstaat. Dit zijn regtsbeschouwingen die hij hier in het midden heeft gebragt, omdat er eene regtsvraag is opgeworpen, die zijne sympathie heeft opgewekt.

De heer VAN ECK wenscht eene splitsing van de motie. Met het eerste gedeelte, verzoek om inlichting, kan hij zich vereenigen, maar hij is niet overtuigd, dat het tweede gedeelte moet worden aangenomen. De afkeuring van de concessie zelve heeft van den kant der Kamer reeds plaats gehad. Hij kan niet toegeven, dat de Staat door deze concessie eene finantiele verbindtenis voor het vervolg heeft aangegaan. De Regering heeft zich alleen verbonden, eene vergoeding toe te kennen, als van hare zijde eene daad uitging en zij van oordeel was, dat het algemeen belang vorderde de uitsluitende concessie te doen ophouden, maar de Kamer blijft altijd volkomen bij magte de gelden, die in dat geval mogten worden aangevraagd, toe te stemmen of te weigeren. De Regering kan niet voorzigtig gehandeld hebben door dergelijke stipulatiën in de concessie vast te stellen; de concessie verdient daarom afkeuring, hetgeen de Kamer dan ook reeds gedaan heeft, maar de Regering heeft door de bedoelde bepaling den staat niet onherroepelijk zonder nadere medewerking van de Wetgevende magt gebonden.

De heer VAN HEUKELOM is het niet eens met de gedane motie, maar nog veel minder met de uitlegging die de heer Wintgens daaraan geven wilde, door de Reg. te nopen op de handeling terug te komen. Hij betreurt die handeling en hij heeft haar ook afgekeurd, maar hij mag nu niet het voetspoor van sommige leden volgen. Monopolie en uitsluiting verfoeit hij, maar hij is niet tegen den maatregel, omdat de Reg. de voorkeur gegeven heeft aan den spoorweg van Leiden-Woerden. Wat het vraagstuk aangaat, of bij art. 6 het voorbehoud van bekrachtiging door de Wet had moeten worden opgenomen, is hij het eens met den rapporteur der Commissie, den heer Heemskerk, Az. De Min. heeft gecontracteerd zoo als de staat van onze wetgeving hem dit veroorloofde. Hij gelooft zelfs dat, zoo later in het bedoelde geval de noodige gelden niet mogten worden toegestemd en de Staat tot betaling mogt worden verpligt, men die niet op den Min. zou kunnen verhalen. Hij herinnert toch wat eenige jaren geleden bij de behandeling van de Wet op de Ministeriele verantwoordelijkheid is voorgevallen nopens de financiele verantwoordelijkheid van den Minister. Alle bepalingen daaromtrent zijn uit de Wet verdwenen, en er is ter dier zake geene nadere Wet vastgesteld. Als dus de Min. contracteert voor hetgeen de Staat moet betalen is dat niet verhaalbaar op den Min. Het eenige wat hij hieruit afleidt is dit, dat de zaak, die nu behandeld wordt, voldoende de noodzakelijkheid aantoont, dat er wetten nopens de concessiën en de comptabiliteit worden tot stand gebragt.

De heer VAN BOSSE acht zich verpligt zijn gevoelen te doen kennen over eenige punten, waartoe deze discussie heeft aanleiding gegeven. Hij geeft het toe, dat onze wetgeving ten opzigte van de rekenpligtigheid des Min. nog gebrekkig is, maar hij gelooft juist, dat uit dien hoofde de Staten-Generaal moeten vasthouden aan eene onbekrompen uitlegging van art. 119 der Grondwet. Er moet geen financieel bezwaar op den Staat worden gelegd, voor dat eenige uitgaaf door de Wet zij bekrachtigd. Aan dat beginsel moet hij vasthouden, omdat hij voor eene andere uitlegging van art. 119 der Grondwet terugdeinst. Hij wijst er toch op, dat, zoo men een ander stelsel aanneemt, de Regering eene aanzienlijke geldleening voor den Staat zou kunnen sluiten. Dan zouden de Kamers wel de gelden tot betaling der renten kunnen weigeren, maar de regter zou den Staat veroordeelen. Zoo de kontrakten gesloten waren en bij voorraad eene aanzienlijke schadevergoeding ware toegekend, dan zou de Staat vooraf gebonden zijn en dan zou den Staten-Generaal geene andere keuze overblijven, dan zich aan de opschortende voorwaarden te onderwerpen. Hij moet dus vasthouden aan de uitlegging in den meest uitgestrekten zin van art. 119 der Grondwet, dat geene overeenkomst door de Regering kan worden aangegaan, waardoor de Staat in zekere omstandigheden tot betaling zou kunnen worden verpligt.

De heer VAN ZUYLEN VAN NYEVELT is het geheel eens met die leden, die meenen dat het niet in de bevoegdheid der Regering ligt, eene uitsluitende concessie te verleenen. Over die vraag heeft hij bij eene vroegere gelegenheid zijn gevoelen reeds kenbaar gemaakt, en hij is het eens met dien spreker, dat er geene uitdrukking sterk genoeg is om de handeling der Regering af te keuren. Maar hier geldt het de vraag, of tot vaststelling van art. 6 laatste lid der concessie, eene voorafgaande bekrachtiging door de Wetgevende magt gevorderd wordt. Bij den twijfel, die daarvoor te vreezen is, aarzelt hij eene blaam op de Reg te leggen. Wel heeft hij gedacht om alle bepalingen, die tot de uitsluitende concessie betrekking hebben, in eene afkeurende motie te begrijpen, maar de Kamer heeft dat afkeurend oordeel bereids uitgesproken, en daarom moet hij zich tegen deze nieuwe motie verklaren. Hij heeft gemeend dit te moeten zeggen, ten einde niemand aan de door hem uit te brengen stem eene verkeerde uitlegging kunne geven. Gaarne wenscht hij dat er aan deze ongelukkige zaak een einde worde gemaakt, en dat kan geschieden bij gelegenheid van de behandeling der wet op de onteigeningen, die, volgens het laatste art. der concessie, aan het oordeel der Wetgevende magt zal worden onderworpen. De Reg. heeft bij monde van den Min. van Binn. zaken op dien uitweg gewezen, en nu staat het aan de Kamer om ter gelegener tijd van dat radicaal middel gebruik te maken.

De Heer VAN DER LINDEN wenscht voor een oogenblik het woord op te vatten om te verklaren waarom hij voor de motie is gestemd, juist uit een tegenovergesteld oogpunt als de vorige spreker die zich daartegen verklaarde. Volgens hem wordt op dit oogenblik de quaestie niet gedomineerd door het vraagpunt van bevoegdheid tot het aangaan eener uitsluitende concessie, maar alleen gedomineerd door de nieuwe leer van onzen minister van justitie. De vraag is alleen deze: of de regering bevoegd is den staat financiëel te verbinden buiten medewerking van de Kamer. Dat is de hoofdquaestie die geen lid van de Kamer toestemmend mag beantwoorden. Want indien die leer opgaat, dan zijn alle onze financiëele waarborgen ijdel. Hij zal daarover niet in een betoog treden, na hetgeen daaromtrent door den gewezen minister van financien reeds is gezegd. Indien die leer opgaat en wordt gesanctionneerd door de verwerping der motie, dan zal de regering leeningen kunnen sluiten voor onbepaalden tijd, en de Kamer zoude verpligt zijn de verbindtenissen door de regering aangegaan, gestand te doen. Die leer kan Spr. niet aannemen. De minister van justitie heeft gezegd: de staat is een regtspersoon en kan zich dus verbinden, maar hij kan die verbindtenis niet uitvoeren zonder toestemming der Kamer. Ja, spreker geeft het toe, de staat is een regtspersoon, maar tot dien staat behoort de vertegenwoordiging ook. En nu is de vraag deze, of de regering zonder de vertegenwoordiging den staat financieel kan verpligten? Dàt moet hij ontkennen. De minister van justitie heeft verder gezegd, dat het hier betreft eene opschortende voorwaarde, maar Spr. vraagt: indien nu eens de regering zegt: wanneer het algemeen belang het vorderen zal, zal ik dat doen, zal ik die aansluiting tot stand brengen, — mag dan de regering hare regeringsdaad afhankelijk maken van een votum der Kamer. Neen, indien de voorwaarde begint te leven, dan moet de regering hare daad volvoeren, dan is de verbindtenis dáár. Men heeft ook nog dit gezegd, dat de regering geene contracten kan aangaan voor meer dan een jaar, omdat de begrooting zich maar over één jaar uitstrekt. Wat Spr. betreft, hij moet ook zeer betwijfelen of de regering dit doen kan, maar zooveel is zeker, dat, indien de Staten-Generaal zijn geraadpleegd, en hun votum hebben gegeven, nopens eene zaak over verscheidene jaren loopende, de minister op eigen verantwoordelijkheid voor verscheidene jaren contracten kan sluiten. De hoofdquaestie is dus de leer die de minister van justitie namens de regering heeft geopenbaard, en omdat die leer z. i. in weerspraak is met het regt, zal hij zijne stem geven aan de motie.

De Heer HOFFMAN zegt gisteren de bedoeling van den voorsteller der motie te hebben toegejuicht, omdat ook hij van oordeel was dat de Kamer aan deze zaak hare aandacht moest blijven schenken. Hij heeft uit volle overtuiging voor de eerste motie tot afkeuring der regeringshandeling gestemd. Spreker zegt geen Mr. voor zijn naam te dragen, en dat hij daarom voorzigtigheidshalve alle regtsquaestien zal ter zijde laten. Maar hij vraagt alleen dit: wat zal het gevolg zijn van de aanneming, wat het gevolg van de verwerping der motie? En bij de beantwoording dier vragen heeft hij alleen het belang der zaak voor oogen. Wat bij de eerste motie is aangenomen, dat is afkeuring van eene gedane keuze waar geen keuze had behooren te zijn gedaan, eene keuze die Spreker van December des vorigen jaar af had gevreesd, omdat hem bekend was dat in deze zaak was voorgevallen hetgeen men in het gemeene leven noemt: *knoeijerij*; en indien over deze zaak eene enquête ware ingesteld, dan zouden dingen zijn openbaar geworden die het licht niet kunnen zien. Twee aanvragen werden gedaan onder gelijke voorwaarden, met gelijke aanspraken, er viel niet aan te twijfelen beiden waren in het algemeen belang. De Regering deed eene keuze; de Kamer verklaarde die keuze ongelukkig; maar de zaak ligt er toe. En nu is zijne eenige vraag deze: zal de aanneming van het amendement Dullert, het doel bereiken dat men zich voorstelt? Zal dat de verleende concessie verbreken? Volstrekt niet. Daartoe zijn ons heden andere wegen gewezen. Op dien grond alleen zal hij *tegen* het amendement stemmen.

De MINISTER VAN JUSTITIE. Een enkel woord ter beantwoording van den heer van der Linden, die verklaard heeft dat deze geheele zaak werd gedomineerd door de leer van den Minister van Justitie, eene leer, die zou medebrengen, dat de Regering den Staat geldelijk zou kunnen verbinden voor een onbepaalden tijd zonder medewerking van de Wetgevende magt. Ik heb die leer niet verkondigd, die leer kan men niet verkondigen met art. 119 der Grondwet voor oogen. Maar wat is mijne leer? Deze, dat de Staat als regtspersoon verbindtenissen kan aangaan maar, dat de uitvoering en het gevolg daarvan afhangt van de toestemming der Wetgevende magt. Wat zegt art. 119 Grondwet? "Door de wet worden de begrootingen van alle *uitgaven* des Rijks vastgesteld, en de middelen tot dekking aangewezen." De Grondwet zegt *uitgaven*; geene uitgave mag geschieden dan die door eene begrooting is aangewezen. Is door den Staat eene verbindtenis aangegaan, die geldelijke verpligtingen op den Staat legt, en wordt de vervulling van die verbindtenis tegengehouden door de weigering van de Staten-Generaal om verlof te geven tot betaling, dan mag die uitgaaf niet geschieden. En dat is nu niet onbillijk voor derden, want degeen, die met den Staat contracteert, weet dat de Staat een regtspersoon is, weet dat zijne verbindtenis afhankelijk is van de voorwaarde dat de Wetgevende magt later hare toestemming geve. Het is niet noodig, dat de Staat zich dat voorbehoude. Het volgt uit het Staatsregt zelf, dat ieder kent, dat ieder geacht wordt te kennen. In de praktijk is het niet anders. Ik beroep mij niet op mijne ondervinding, want mijne ondervinding als Minister is nog zeer kortstondig, maar ik zou talrijke voorbeelden kunnen bijbrengen van verbindtenissen gesloten nog vóór de begrooting is vastgesteld, waarbij eene uitgave is toegestaan om aan die verbindtenissen kracht te geven. Anders ook wordt het administreren onmogelijk. Het wordt onmogelijk behoorlijk 's Lands zaken te besturen, indien men wachten moet tot dat de gelden worden toegestaan.

De heer Hoffman heeft op nieuw het argument geproduceerd dat indien het algemeen belang de aansluiting vordert, de Regering daaraan *moet* gevolg geven, en dat niet kan onderwerpen aan de wetgevende magt. De juistheid van dat argument heb ik tot dusverre nog niet kunnen nagaan. Ik zeg het nogmaals, het geldt hier eene verbindtenis onder eene opschortende voorwaarde, eene verbindtenis waarvan het regtsbestaan afhangt van eene toekomstige onzekere gebeurtenis, namelijk het oordeel dat de Regering zal vellen over de vraag of het algemeen belang de aansluiting vordert. En heeft de Regering nu deze vraag eenmaal bevestigend beantwoord, *dan* zal zij tot de Vertegenwoordiging komen om de middelen te vragen, ten einde gevolg te kunnen geven aan de verbindtenis in art. 6 der concessie aangegaan, die nu niet bestaat, maar dan eerst zal aanvangen te bestaan.

De MINISTER VAN BINNENLANDSCHE ZAKEN: Ik had na al het gesprokene gewenscht te kunnen zwijgen; met gematigdheid en met ernst heb ik het standpunt der Regering trachten aan te wijzen, en ik had voorgenomen niet te antwoorden op hetgeen ik meende dat buiten de grenzen lag van het onderwerp dezer beraadslagingen. Ik zou zelfs niet geantwoord hebben op de beschuldiging van den heer Wintgens, die de Regering heeft toegevoegd, dat zij langs slimmen weg, in het duister, heeft willen bereiken wat zij langs den wettigen weg niet heeft kunnen verkrijgen. Maar ook aan zwijgen komt een einde, en de Regering zou meenen de achting te verliezen buiten de Kamer, indien zij zich hier in het openbaar iedere beschuldiging liet toevoegen. Door een lid, ginds gezeten (den heer Hoffman) is aan de Regering het verwijt gedaan van *knoeijerij*, een woord, welligt minder parlementair om het nogmaals te herhalen. Daartegen moet ik opkomen. Ik wensch geen lid der Kamer berispingen toe te voegen, gelijk ik nog dezen morgen heb verklaard, en ik heb daarom teruggenomen wat ik mij misschien door minder goede appreciatie van hetgeen gisteren in mijne afwezigheid voorgevallen is, heb laten ontvallen. Maar tegen zulk eene beschuldiging van *knoeijerij* protesteer ik formeel, en ik ontzeg aan ieder lid dezer Kamer het regt en de bevoegdheid de Ministers der Kroon van *knoeijerij* te beschuldigen, tenzij hij daartoe het bewijs levere.

De heer HOFFMAN: Ik wil gaarne bekennen dat ik mij het bewuste woord in mijne improvisatie heb laten ontvallen. Ik heb noch dezen, noch den vorigen Minister van Binnenlandsche Zaken eene beschuldiging willen toevoegen. Maar dit zal de Minister mij toegeven, dat een Minister niet altijd in staat is de drijfveren te beoordeelen, die buiten zijn toedoen in beweging worden gebragt. Meermalen heeft men dat in het buitenland gezien; het zou ook geen wonder zijn als dit ook in Nederland plaats greep. En nu ik dat woord heb gebezigd wensch ik ook de redenen kenbaar te maken waarom mij dat woord voor den geest stond. Het werd in December jongstleden in eene particuliere conversatie door mij geuit, toen de toenmalige Minister van Binnenlandsche Zaken mij gewezen heeft op de redenen waarom hij nog wankelde. Die Minister wenschte eerst te onderzoeken in hoeverre de beide concessiën elkander konden benadeelen. Ik voegde hem toe: wees even billijk voor de communicatie te land als voor de communicatie te water. Bij die gelegenheid, in dat gesprek heb ik dat woord gebezigd, en het stond mij thans voor den geest, ofschoon ik meen, toen ik het mij straks liet ontvallen, er nog te hebben bijgevoegt "in het gemeene leven."

De heer THORBECKE: ik neem op de vragen van den heer Hoffman: wat is het gevolg van de aanneming, wat het gevolg van de verwerping dezer motie? Maar ik kom tot een ander resultaat. Ik antwoord: het gevolg zal zijn: òf dat wij vasthouden aan een allerheilzaamst beginsel tot dusverre door de meerderheid dezer Kamer gehuldigd, het beginsel van bestrijding van uitsluiting, òf dat wij dat beginsel, ik zal niet zeggen loslaten, maar aan twijfel zullen prijsgeven. Om dat beginsel is het in deze discussie te doen. De Minister van Binnenlandsche Zaken, wien ik geene verdenking hoegenaamd wensch toe te dichten, alsof hij de Grondwet zoude ter zijde stellen, is mijn oude vriend en bondgenoot. Hij heeft met mij deel genomen aan de vaststelling der Grondwet, en ik ben overtuigd dat hij op dezen oogenblik nog aan die Grondwet hetzelfde warme hart toedraagt, hetwelk ik bij de voorbereiding daarvan heb leeren kennen. Evenwel, toen ik den Minister van Binnenl. Zaken, bij gelegenheid van de eerste discussie over deze concessie, dit beding van art 6 hoorde uiten, verbaasde mij dit zeer, maar ik heb niet gewaagd te spreken voor ik de concessie had gelezen. Hetgeen de Minister toen zeide, bevreemdde mij, en, indien ik het zeggen mag, ik dacht dat de Minister van Binnenl. Zaken, even als ieder Minister van Binnenl. Zaken, bij elke gewigtige finantiele bepaling, vertrouwde op zijn ambtgenoot voor financien. Zien wij nu niet in dit beding een blijk van den tegenwoordigen Minister van financien, gelijk wij er meer plagten van hem waar te nemen, dat de traditie van vóór 1848 bij dien Minister levendiger is dan bij de meerderheid van deze Tweede Kamer? Dat was de indruk dien ik ontving toen ik die bepaling voor het eerst vernam, en ik ben van dien indruk nog niet terug gekomen. Er is eene *uitsluitende* concessie verleend; de Tweede Kamer heeft gemeend dit niet geacht te zijn in het algemeen belang; de Regering onderstelde mede deze uitsluitende concessie niet te zijn in het algemeen belang, want in dat geval voorziet art. 6 der concessie. Nu staan er twee wegen open. De Regering kan terugkomen op hare eenmaal verleende concessie, of de Kamer kan, bij eene wet, ook de verlangde lijn opnemen en alzoo een besluit nemen, strijdig met de verleende uitsluitende concessie. In ieder geval komt alzoo het uitsluitend karakter der concessie te vervallen. Maar ook in ieder geval zal de tweede alinea van art. 6 in werking treden, en zal de som daarbij bepaald, verschuldigd zijn.

En wat nu de leer van den Minister van Justitie betreft, ik heb die uit zijnen mond opgevangen. Die uitgave, zegt hij, mag niet geschieden zonder de bekrachtiging der wetgevende magt, en mogt de wetgevende magt haar niet bekrachtigen, dan vervalt de verbindtenis. Maar als dat argument opgaat, dan behoeven wij geen onderscheid te maken tusschen voorwaardelijke en niet-voorwaardelijke verbindtenissen. Dan vervalt de verbindtenis in ieder geval. De Minister heeft van contracten van levering gesproken, en heeft gezegd dat hij dan vóór het aangaan van die contracten altijd vooraf de toestemming der wetgevende magt zoude noodig hebben. Ik moet daarop aanmerken, dat indien de Minister contracten van levering heeft gesloten, deze in allen gevalle zullen steunen op de toegestane uitgaven bij de begrooting van vorige jaren. De Grondwet juist wil, en dat is ook zeer regelmatig, dat alle uitgaven op de begrooting van het volgende jaar moeten worden gebragt. Ik betwijfel dan ook zeer of de juridische leer van onzen Minister van Justitie, die namelijk, dat de verbindtenis zoude vervallen indien de wetgevende magt de uitgave niet toestaat, zal worden omhelsd door de Hollandsche spoorwegmaatschappij. Ik geloof dat deze het daarmede niet eens zal zijn. En wat zal dan gebeuren, wat zal dan de slotsom zijn? De slotsom van het geheele betoog van den Minister van Justitie is deze, dat het onverschillig zoude wezen of de wetgevende magt ja of neen hare goedkeuring zal hebben verleend, want de staat zal ook bij niet-goedkeuring als regtspersoon gebonden zijn. Hiertoe strekt het betoog, onverschillig of de uitgave al dan niet door de wetgevende magt zal worden verleend. Dat beginsel kan ik niet aannemen, daar tegen zal ik zoolang ik lid van deze vergadering zal zijn, met al mijne kracht waken.

En nu wat betreft hetgeen door den heer van Nispen is gezegd, die, in de onderstelling dat de Regering eene uitsluitende concessie kan verleenen, verklaard heeft dat de Regering dan ook dergelijke verbindtenis zou kunnen aangaan. Ik acht die gevolgtrekking zeer betwistbaar; ik zou die niet durven aannemen. Ik wensch zeer, dat de Regering geene uitsluitende concessie verleene, en ik zie wat de zaak zelve betreft, en met betrekking tot het beginsel waarop het hier aankomt, hier geen wezenlijk onderscheid tusschen de door de Regering reeds aangegane verbindtenissen met die voor de concessien voor den Zuider- en Noorder-spoorweg. — Eindelijk heeft een afgevaardigde van Amsterdam gewezen op den onvolkomen toestand onzer wetgeving, met betrekking tot dergelijke financiele bescherwingen. Ik ben het geheel eens met den spreker uit Zutphen, die verklaard heeft, dat indien de geschreven wet niet volledig is, wij te meer moeten blijven waken voor de beginselen die steeds zijn erkend en bekrachtigd. Ik eindig met een verzoek aan den Minister van binnenlandsche zaken. Bij eene vorige gelegenheid is van de Kamer een voorstel uitgegaan om aan te dringen op eene indiening van eene wet op de concessien. Dat voorstel is niet aangenomen, en de Kamer heeft zich met de toezegging van den toenmaligen Minister voldaan geacht. Bij deze gelegenheid wensch ik hierop aan te dringen en de hoop uit te drukken dat de Minister ons geene verbindtenis moge geven onder eene opschortende voorwaarde, maar spoedig moge voorzien in eene behoefte die het algemeen belang dringend vordert.

De heer VAN NISPEN gelooft niet, dat men de Regering het regt kan ontzeggen voorwaarden vast te stellen, waarop eene uitsluitende concessie zal ophouden. Mogt de Regering oordeelen, dat het publiek belang de opheffing van de uitsluitende concessie medebrengt, dan zal het altijd aan de Staten-Generaal blijven te beoordeelen, of het publiek belang medebrengt de daartoe noodige uitgaven te doen. Hij blijft dus tegen de motie gestemd.

De heer HEEMSKERK AZ., ontwikkelt nog nader zijn gevoelen en bestrijdt op nieuw de motie. Het beginsel van Staatsregt waaraan men moet vasthouden, is, dat geen geld uit de schatkist mag gaan, zonder toestemming van de Wetgevende Magt. Tot toelichting van zijne meening beroept hij zich op de uitgewerkte lessen van een der geachte medeleden, opgenomen in het bekende werk van den heer de Bassecour Caan: het administratief regt in Nederland. Daarbij worden zelfs vele concessien vermeld die bij koninklijke besluiten zijn gegeven met toevoeging van regt van naasting.

De heer MACKAY heeft vroeger voor de motie van den heer de Brauw gestemd, maar tegen het voorgesteld amendement heeft hij bezwaar. Zoo hij vroeger de motie heeft aangenomen, dan heeft hij ook dit gedaan met het oog daarop, dat hij zich zelfs in de verte niet verpligten wilde voor deze zaak geld te geven. Nu kan hij niet inzien, dat uit art. 6, laatste zin der concessie, dergelijke verpligting voor de Kamer kan voortvloeijen.

De heer DIRKS was door toevallige omstandigheden bij de behandeling van de vroegere motie afwezig. De uitslag heeft hem wel eenigermate bevreemd, want ware hij tegenwoordig geweest, dan zou hij bij wijze van motie van orde voorgesteld hebben, eerst de concessie te doen drukken en ronddeelen. Hoe het zij, die motie werd aangenomen en, nadat hij de concessie heeft gelezen moet hij verklaren, dat hij ook zijne stem tegen de uitsluitende concessie zou hebben uitgebragt. Wat nu het tegenwoordige amendement aangaat, gelooft hij wel dat uit art. 6 en andere artikelen der concessie, geldelijke verpligtingen voor den Staat kunnen voortvloeijen, en daarom is hij ook voor dit amendement.

De beraadslagingen worden gesloten. De Commissie tot de verzoekschriften verklaart bij monde van den heer Heemskerk Az., dat zij zich vereenigt met het eerste deel van het amendement, om de ingekomen adressen neder te leggen ter griffie, en tevens bij afschrift te verzenden aan den Minister van Binnenl. Zaken, met verzoek om inlichting.

Dat voorstel wordt zonder hoofdelijke stemming *aangenomen*.

Thans wordt in omvraag gebragt het tweede deel van het amendement, om den Min. daarbij te kennen te geven, dat de Kamer van oordeel is, dat het bepaalde bij het laatste lid van art. 6 der voorwaarden, waarop concessie wordt verleend voor den aanleg en de exploitatie van een spoorweg van Scheveningen langs 's Gravenhage en Leiden naar Woerden, daarin niet mogt worden opgenomen zonder het voorbehoud van de bekrachtiging bij de wet.

Ook dat tweede gedeelte van het amendement wordt *aangenomen* met 37 tegen 22 stemmen.

Voor de heeren: Dommer van Poldersveldt, Luijben, van der Linden, Strens, Bots, Meeussen, Heemskerk, Bz., van Wintershoven, Oomen, Poortman, Hengst, Gevers Deynoot, de Brauw, Beens, Wintgens, Olivier, Dullert, Hoynck van Papendrecht, Betz, Thorbecke, van der Veen, Dirks, Lijcklama, Zijlker, Poorter, van Bosse, Anemaet, van Twist, Hugenholtz, Idserda, van der Poel, van Voorthuijzen, Kingma, Bieberstein, Meijlinck, Westerhoff en Begram.

Tegen de heeren: Hoffman, van Heiden Reinestein, Mackay, Elout, Hoekwater, van Foreest, Schimmelpenninck, Rijnders, van Heukelom, Delprat, Poolman, van Zuijlen, van Franck, Taets van Amerongen, van Lijnden, de Kempenaer, Wijbenga, Heemskerk Az., van Eck, van Nispen, van Dijgelen en de Voorzitter.

Na goedkeuring van de geheele conclusie, zoo als die nu is aangenomen, wordt de Vergadering gescheiden.

GEDRUKT TER DRUKKERIJ VAN HET ALGEMEEN HANDELSBLAD.